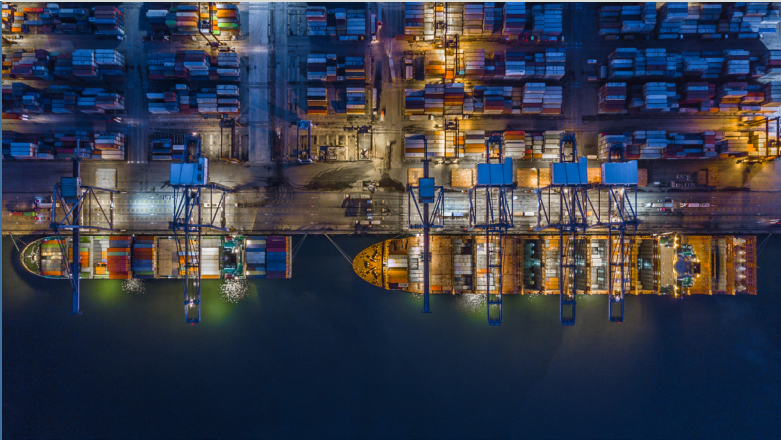

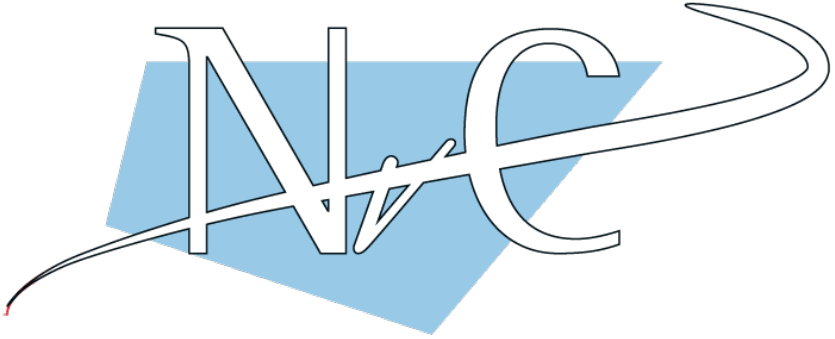
NVC online congres 18 juni 2021

Bundel

Boomcriminologie

Bundel

**Georganiseerde misdaad:
ontwikkelingen en uitdagingen
NVC online congres
18 juni 2021**

INHOUDSOPGAVE

<i>VOORWOORD</i>	<i>3</i>
<i>OVERZICHT PROGRAMMA NVC ONLINE CONGRES 2021</i>	<i>7</i>
<i>PLENAIRE SESSIE MET PANELDISCUSSIE.....</i>	<i>8</i>
<i>SESSIEOVERZICHT.....</i>	<i>11</i>
<i>TOELICHTING ROUNDTABLE</i>	<i>13</i>
<i>GENOMINEERDEN NVC-SCRIPTIEPRIJS 2020-2021</i>	<i>14</i>
<i>ABSTRACTS</i>	<i>16</i>

VOORWOORD

Beste lezer,

Vermoedden we in 2020 nog dat we het een éénmalige zijsprong was, ook in 2021 zullen we ons Nederlandse Vereniging voor Criminologie jaarcongres weer digitaal houden. De organisatie van een fysiek congres neemt een aantal maanden in beslag, en vroeg in het jaar hebben we de knoop moeten doorhakken om online te gaan. Vorig jaar hadden we veel support ingezet om sprekers en toehoorders te ondersteunen mocht dat nodig zijn. We hoorden dat sommige sessievoorzitters generale repetities met zoom hadden gehouden. Maar het congres verliep eigenlijk gewoon zonder noemenswaardige technische glitches.

En natuurlijk zijn we in 2021 inmiddels met zijn allen door de wol geverfde Zoomers, Microsoft Teamers en Webexers geworden. Veel andere congressen (in ons vakgebied bijvoorbeeld Law & Society, European Society of Criminology) gaan ook volledig online, ondersteund door firma's die uit de grond zijn gesproten en een prachtige onlinecongres-ervaring aanbieden. Wij organiseren het congres net als vorig jaar gewoon via Zoom, ondersteund (waarvoor veel dank!!) door criminologiestudenten uit den lande.

Het thema van het congres is dit jaar georganiseerde misdaad. Het nieuws van het afgelopen jaar heeft laten zien dat dit onderwerp onverminderd relevant is: in de krant konden we lezen dat Nederland internationaal koploper is als het gaat om de vervaardiging van xtc en amfetamine, en dat de productie zich over steeds meer provincies lijkt te verspreiden. Ook werd bericht dat drugscriminelen op grote schaal in internationale rederijen infiltreren. De strafzaak tegen Redouan T. is begonnen, terwijl er tegelijkertijd ook onrust is rond het in 2019 door minister Grapperhaus na de moord op Derk Wiersum opgerichte Multidisciplinair Interventie Team

(MIT). Georganiseerde misdaad lijkt al met al bepaald niet op zijn retour, en over oorzaken, impact en (werkbare) aanpak blijven allerhande vragen.

We hebben daarom dit jaar ook een online plenaire sessie over georganiseerde misdaad, het thema van het congres, met korte pitches en daarna een paneldiscussie. De line up is er een waar we trots op zijn: Letizia Paoli, Edwin Kruisbergen, Robby Roks en Lieselot Bisschop. Maar voor het overige is er ook heel veel te halen en te genieten! We hebben in totaal 29 sessies met 121 presentaties, een roundtable, en zes Engelstalige sessies, waar uiteenlopende onderwerpen aan bod zullen komen, variërend van Ondermijnende criminele autoverhuur, tot Fraude in sport, tot Herstelmaatregelen voor slachtoffers, tot Internationale misdrijven. En vanzelfsprekend de nodige lezingen die de impact van de corona-pandemie belichten. En natuurlijk wordt de dag afgesloten met de uitreiking van de jaarlijkse scriptieprijs. Het belooft een inhoudelijk rijke en bruisende dag te worden.

We hopen op een hoge opkomst en toch weer een mooi jaarlijks samenzijn voor onze bloeiende vereniging!

Catrien Bijleveld

KENNISMAKING MET DE NVC

Op 17 juni 1974 werd de Nederlandse Vereniging voor Criminologie (NVC) opgericht. De NVC heeft allereerst tot doel de belangen te behartigen van de Nederlandse criminologie en van alle (aankomende) Nederlandse criminologen. Zij richt zich hierbij niet alleen op ieder die een academische opleiding criminologie heeft gevolgd, maar ook op ieder die op wetenschappelijk werk- en denkniveau werkzaam is op het terrein van (de bestudering van) criminaliteit en criminaliteitsbestrijding. De vereniging heeft daarnaast tot doel de Nederlands(talig)e criminologiebeoefening te stimuleren, onder andere door het bevorderen van het delen van criminologische kennis.

Voor haar leden organiseert de NVC ieder jaar een congres dat een beeld geeft van recent Nederlands onderzoek op het terrein van de criminologie. NVC-leden krijgen een forse reductie op de inschrijfkosten voor het congres in het geval van een fysiek congres. In 2020 werd gekozen voor een digitale marktdag in plaats van een congres in verband met de coronamaatregelen. Toen werd gehoopt in 2021 een zegevierend retour naar het Kamerlingh Onnes Gebouw in Leiden te kunnen maken. Helaas is in 2021 de keuze voor een online event weer noodgedwongen gemaakt.

Daarnaast organiseert de NVC samen met haar divisies regelmatig gratis studiemiddagen waarin gevarieerde criminologische onderwerpen centraal staan. Ook informeert de NVC haar leden via de half jaarlijkse nieuwsbrief De Criminoloog en via haar website (www.criminologie.nl) over ontwikkelingen in de Nederlandse criminologie. Verder heeft de vereniging de ambitie om via de website en sociale media een digitaal platform te bieden voor netwerkmogelijkheden van de sterk groeiende criminologische gemeenschap. Tot slot biedt Boom NVC-leden tegen gereduceerd tarief een abonnement op Tijdschrift voor Criminologie en het Tijdschrift voor Cultuur en Criminaliteit aan.

De NVC kan deze activiteiten alleen ontplooiën wanneer zij voldoende leden heeft. U kunt lid worden door zich in te schrijven via de website www.criminologie.nl (regulier € 30 per jaar, AIO € 20 per jaar en student € 10 euro per jaar).

Meer informatie over de NVC en haar activiteiten is te vinden op de website (www.criminologie.nl), te volgen op twitter via @criminologieNL en te verkrijgen bij de secretaris van het NVC-bestuur Evelien Hoebe (email: info@criminologie.nl).

Het bestuur van de NVC bestaat uit de volgende personen:

Catrien Bijleveld (voorzitter)

Evelien Hoebe (secretaris)

Elanie Rodermond (penningmeester)

Tamar Fisher, binnenkort opgevolgd door Irma Cleven (studiemiddagen en nieuwsbrief)

Nicolien de Gier, tijdelijk vervanger voor Rosa Koenraadt (NVC-scriptieprijs en Willem Nagelprijs)

Jessica Hill (NVC-congres – inhoudelijk programma)

Natascha de Leeuw (NVC-congres – facilitair)

Steve van de Weijer, binnenkort opgevolgd door Janine Janssen (website en nieuwsbrief)

OVERZICHT PROGRAMMA NVC ONLINE CONGRES 2021

Vrijdag 18 juni 2021

08.00 – 08.45u Algemene ledenvergadering NVC

08.45 – 09.00u Pauze

09.00 – 10.30u Parallelsessies 1

10.30 – 10.45u Pauze

10.45– 12.15u Parallelsessies 2

12.15 – 12.30u Pauze

12.30 – 13.30u Plenaire sessie met paneldiscussie

13.30 – 13.45u Pauze

13.45 – 15.15u Parallelsessies 3

15.15 – 15.30u Pauze

15.30 – 17.00u Parallelsessies 4

17.00 – 17.30u Uitreiking NVC-scriptieprijs en woord van de voorzitter
aansluitend Pubquiz (tot 18.30 uur)

PLENAIRE SESSIE MET PANELDISCUSSIE

Het centrale thema van het online congres 2021 wordt verder uitgediept in een prikkelende plenaire sessie. Na een korte toelichting gaan vier sprekers in discussie met elkaar en met deelnemers in de virtuele zaal over de ontwikkelingen en uitdagingen rondom georganiseerde misdaad.

Letizia Paoli

Letizia Paoli will critically discuss the pros and cons of the frame of “ondermijnende criminaliteit”, which is increasingly used in The Netherlands to refer to organized crime. On the positive side, this term emphasizes the consequences, or harms, of organized crime and thus at least implicitly reinforces a consequentialist, hence more evidence-based, approach to criminal policy. On the negative side, such term risks implying that all organized crime activities (equally) undermine social and economic life and neglecting that many of the related harms are a consequence of our criminal policy choices and intentions. According to Paoli, an empirical assessment of the different harms of the different organized crime activities, including their causes, is necessary to reduce the latter risks and maximally exploit the potential of the new frame.

Biography

Letizia Paoli is professor of criminology at the KU Leuven Faculty of Law, life member at Clare Hall, University of Cambridge and member of the Royal Flemish Academy of Science and Arts. She is the recipient of the Thorsten Sellin & Sheldon and Eleanor Glueck Award of the American Society of Criminology and of the Distinguished Scholar Award of the International Association for the Study of Organized Crime. Since the early 1990s she has published extensively on organized crime actors and activities including a variety of (variably legal markets), the related control policies and the assessment of the harms of crime. Her latest book is *Assessing the Harm of Crime: A New Framework for Criminal Policy* (with Victoria Greenfield, Oxford University Press, 2021).

Edwin Kruisbergen

Georganiseerde criminaliteit: probleem, bestrijding en wetenschap

De tijd dat je met interesse in georganiseerde criminaliteit alleen bij dag- en weekbladen met een discutabele reputatie terecht kon, ligt inmiddels ver achter ons. Georganiseerde criminaliteit en ‘ondermijning’ zijn binnen de pers, politiek, beleid en de wetenschap, al lang geen niche meer. Wat weten we inmiddels van georganiseerde criminaliteit in Nederland? Wat zijn blinde vlekken? Wat weten we van de aanpak? Is de aanpak ‘evidence based’, en kan dat eigenlijk wel? En is de ‘wetenschap’ eigenlijk altijd wel zo feitelijk?

Biografie

Edwin Kruisbergen heeft bij het WODC jarenlang onderzoek gedaan naar georganiseerde criminaliteit en de bestrijding daarvan. Hij was onder meer projectleider van de Monitor Georganiseerde Criminaliteit. Momenteel werkt hij als kenniscoördinator binnen het directoraat-generaal Politie en Veiligheidsregio's van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Robby Roks en Lieselot Bisschop

Drugscriminaliteit in de Rotterdamse haven: aard en aanpak van het fenomeen

In 2020 werd een recordhoeveelheid van 40.641 kilo cocaïne onderschept in de Rotterdamse haven. In onze pitch bezien we de huidige ontwikkelingen door de bril van ons onderzoek naar de aard en aanpak van drugscriminaliteit in de Rotterdamse haven (Staring et al. 2019). We presenteren enkele centrale bevindingen uit onze studie, met bijzondere aandacht voor de kwetsbaarheid van de havenmedewerker in het logistieke proces van cocaïnesmokkel en het belang en de uitdagingen van publiek-private vormen van samenwerking in de aanpak van drugscriminaliteit in de Rotterdamse haven.

Biografieën

Robby Roks is universitair docent Criminologie aan de Erasmus School of Law, Erasmus Universiteit Rotterdam. Lieselot Bisschop is hoogleraar Public and Private Interest en verbonden aan het Erasmus Initiative on Dynamics of Inclusive Prosperity en de sectie Criminologie van de Erasmus School of Law, Erasmus Universiteit Rotterdam. Samen met prof. dr. Richard Staring deden zij in opdracht van de Rotterdamse Driehoek plus onderzoek naar de aard en aanpak van drugscriminaliteit in de Rotterdamse haven.

SESSIEOVERZICHT

Tijdstip & programmaonderdeel	Blz.
08.15-08.45 NVC Algemene Ledenvergadering	
08.45-09.00 Pauze	
09.00-10.30 Parallelsessies (1)	
<i>Ondermijnende Criminele Autoverhuur</i>	30
<i>Using Video Footage to Study Conflict and Violence*</i>	33
<i>Divisie detentie: "Voorbij de hoge muren": Alternatieve vormen van toezicht en beveiliging</i>	37
<i>Transnational justice*</i>	41
<i>Straffen</i>	44
<i>Professionals en cultuur</i>	48
<i>Activisme, extremisme en terrorisme</i>	52
<i>Criminelen Netwerken</i>	57
10.30-10.45 Pauze	
10.45-12.15 Parallelsessies (2)	
<i>Van opsporing tot sanctionering van ernstige criminaliteit in België</i>	60
<i>Divisie detentie: Detentie en het welzijn van gedetineerden en hun families</i>	65
<i>COVID-19 research: rule compliance, guardianship, domestic violence and cybercrime*</i>	69
<i>De invloed van COVID-19, slachtofferschap en buurtbemiddeling op criminaliteit en veiligheidsgevoelens</i>	73
<i>Divisie Historische criminologie</i>	77
<i>Criminaliteit in de jongvolwassenheid en reacties daarop</i>	81
<i>Het Openbaar Ministerie en wetenschappelijk onderzoek naar (de aanpak van) georganiseerde en financieel-economische criminaliteit</i>	85
12.15-12.30 Pauze	
12.30-13.30 Plenaire sessie	
13.30-13.45 Pauze	
13.45-15.15 Parallelsessies (3)	
<i>Roundtable: Versterking van de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Een tussenbalans in dialoog met het veld</i>	89

<i>Divisie organisatiecriminaliteit: Onderzoek naar en binnen bedrijven</i>	91
<i>Divisie detentie: Factoren die samenhangen met (wan)gedrag in en na detentie</i>	95
<i>Youth crime and problem behaviour*</i>	99
<i>Framing van seksueel geweld in de digitale wereld</i>	103
<i>Fraude in sport: De keerzijde van de medaille</i>	107
<i>Herstelmaatregelen voor slachtoffers van seksueel geweld. Best practices, onderzoeksmethoden en verbeterpunten vanuit mondiale perspectieven</i>	111
15.15-15.30 Pauze	
15.30-17.00 Parallelsessies (4)	
<i>Empirical Studies of International Crimes*</i>	115
<i>Bewijs en verhoor</i>	119
<i>Illegale Handel</i>	123
<i>Divisie detentie: Professionaliteit, Legitimiteit en Beleid</i>	127
<i>Cybercrime victims and offenders*</i>	132
<i>De functie- en naleving van slachtofferrechten</i>	136
<i>Certificering bekeken vanuit een groen criminologisch perspectief</i>	141
<i>Jeugdcriminaliteit</i>	144
17.00-17.30 Uitreiking scriptieprijs	

* English session

TOELICHTING ROUNDTABLE

In een roundtable sessie wordt doorgaans geen onderzoek gepresenteerd, maar gaan 5 tot 8 deelnemers met elkaar in debat over een bepaald onderwerp, bijvoorbeeld een specifiek criminaliteitsprobleem of een bepaalde strafrechtelijke interventie. De deelnemers van de roundtable vormen bij voorkeur een mix van wetenschappers, professionals uit de praktijk en beleidsmedewerkers. De organisator van de roundtable heeft van tevoren het onderwerp bepaalt, een korte toelichting/samenvatting geschreven met enkele discussiepunten omtrent het onderwerp, deelnemers uitgenodigd en een voorzitter gekozen. Tijdens de roundtable sessie wordt het onderwerp besproken door de voorzitter en deelnemers, maar uiteraard zijn andere congresbezoekers van harte welkom om hierbij aan te sluiten en deel te nemen aan het gesprek.

GENOMINEERDEN NVC-SCRIPTIEPRIJS 2020-2021

In alfabetische volgorde zijn de genomineerden voor de NVC-scriptieprijs 2020-2021:

Henrieke Doosje, Universiteit Leiden

Illegale netwerken in orgaanhandel: Een sociale netwerkanalyse van de Medicus-zaak.

Begeleider: Prof. dr. mr. A.A.J. Blokland

Kenzie Dolfo-Smith, Universiteit Utrecht

Diversity for Sale! A critical criminological approach of the commodification of race in the genetic ancestry test industry.

Begeleider: Dr. E. Krsmanovic

Aitor Ibáñez Alonso, Universiteit Utrecht

THE EEL-LEGAL TRADE IN EUROPEAN EEL. Unearthing the Illegal Business behind the 'European Ivory'.

Begeleider: Dr. D.P. van Uhm

Eva Notté, VU Amsterdam

Minors on a Mission: Coping with the Daunting Task of Getting Yourself and Your Family to Safety. An exploration of the coping strategies of Syrian unaccompanied displaced minors and the available assistance thereof in the Netherlands.

Begeleider: dr. M.P. Bolhuis

Victor van Santvoord, Erasmus Universiteit Rotterdam

Geldstromen in de Nederlandse cocaïnehandel. Een exploratie naar ervaren problematiek binnen de financiële opsporing en een crime script analyse van financiële stromen binnen criminele samenwerkingsverbanden.

Begeleiders: dr. L.C.J. Bisschop & dr. C.G. van Wingerde

Tijdens het NVC-onlinecongres 2021 vindt de digitale uitreiking van de scriptieprijs plaats. Tijdens de uitreiking geven de top-drie scripties een korte pitch over hun onderzoek. Daarnaast wordt een poster van elke genomineerde scriptie op de NVC-website geplaatst.

ABSTRACTS

<i>Ondermijnende Criminele Autoverhuur.....</i>	<i>30</i>
Ondermijnende criminele autoverhuur	30
Bart Engberts	
Criminelen achter het stuur. Aard en omvang van het gebruik van huurmotorvoertuigen voor criminele activiteiten	31
Joey Wolsink	
Aanpak ondermijning in de Spaanse Polder!	32
Just Rademacher	
<i>Using Video Footage to Study Conflict and Violence</i>	<i>33</i>
Emotions in successful and contested ticket fining events. A microsociological study of ticket inspectors' experience and expression of emotional labor	33
Camilla Bank Friis	
Displaying distress: A behavioral analysis in the aftermath of street conflicts	33
Virginia Pallante, Marie Rosenkrantz Lindegaard	
Reducing Threats and Violence Towards Law Enforcement through Systematic Analysis of Conflict Behavior	34
Hans Myhre Sunde	
What do they do? Video analysis of male and female bystander actions in public conflicts captured on CCTV	35
Carlijn van Baak, Evelien Hoebe, Don Weenink, Marie Rosenkrantz Lindegaard	
Does Third-Party Intervention Matter? A Video-Based Analysis of the Effect of Third-Party Intervention on the Continuation of Interpersonal Conflict Behavior	36
Peter Ejbye-Ernst	
<i>Divisie detentie: "Voorbij de hoge muren": Alternatieve vormen van toezicht en beveiliging</i>	<i>37</i>

Contact als basis: relationele beveiliging in justitiële instellingen.....	37
Fleur Souverein, Eva Mulder, Lieke van Domburgh, Arne Popma	
Veiligheidsbeleving van gevangenispersoneel.....	38
Hanneke Palmen, Miranda Sentse, Esther van Ginneken, Anouk Bosma	
De implementatie van relationele veiligheid in de penitentiaire praktijk: lessen uit vergelijkend onderzoek in vreemdelingendetentie	38
Lars Breuls	
Een veilige en menswaardige detentie met intensief toezicht? De eerste ervaringen met de Afdeling Intensief Toezicht.....	39
Toon Molleman, Sophie Schutten	
<i>Transnational justice</i>	41
Exploring Collaborations with Repressive Regimes and Transitional Justice after Regimes Fall; a Case Study of Communist Czechoslovakia	41
Barbora Hola	
Dealing with the past in Bosnia and Herzegovina: Transitional Justice as an end in itself?	41
Mirza Buljubašić	
Iraq's Unlearned Lesson; Transitional Justice Mechanisms and the Rising Threat of Terrorism in the Post-IS landscape	42
Mohammad Hossein Mojtahedi, Joris van Wijk	
National Reconciliation in Angola; Old wine in New bottles?	43
Maarten van Munster, Joris van Wijk	
<i>Straffen</i>.....	44
De effecten van detentieduur op recidive	44
Marco Stam, Jim Been, Arjan Blokland, Hilde Wermink	
Een onderzoek naar de aard en verklaring van etnische verschillen in het risico op een strafrechtelijke veroordeling	45
Babette C. M. van Hazebroek, Paul Nieuwbeerta	

Het criminele verleden van een cohort volwassen reclassenten onder de loep	46
Widya de Bakker	
Voorspellers van ervaren strafzwaarte en rechtvaardige bejegening in detentie.....	47
Franziska M. Yasrebi-de Kom, Anja J. E. Dirkzwager, Paul Nieuwbeerta, Peter H. van der Laan	
<i>Professionals en cultuur.....</i>	48
Agressie tegen politieagenten en hun responsbeslissingen	48
Lisa van Reemst	
Migratie, diversiteit en dilemma's in de veiligheidszorg	49
Youssef Azghari, Christa Nieuwboer, Janine Janssen	
Recherchepraktijken: Een onderzoek naar researchewerk en researchecultuur	50
Anouk van Schaik	
Team Etnografie in een Transnationale gevangenis.....	51
Miranda Boone, Kristel Beyens	
<i>Activisme, extremisme en terrorisme.....</i>	52
Het nieuwe activisme? Strategieën en betekenisgeving binnen de Nederlandse tak van Anonymous for the Voiceless	52
Anantha Thelen, Fiore Geelhoed	
Families van terrorismeverdachten in Nederland. Kenmerken en criminaliteit van ouders, broers en zussen	53
Elanie Rodermond, Frank Weerman	
De relationele dimensie van radicalisering: een empirische analyse van relatievorming binnen Nederlandse Salafi-Jihadi netwerken	54
Casper van Nassau, Christianne de Poot	
Gewelddadige en niet-gewelddadige terrorismeverdachten vergeleken: onderzoek naar criminologische indicatoren	55
Fabienne Thijs	

'De radicaliseringsindustrie' van pionieren naar professionaliseren ..	56
Annebregt Dijkman	
<i>Criminelen Netwerken</i>	<i>57</i>
Illegale netwerken in orgaanhandel: Een sociale netwerkanalyse van de Medicus zaak	57
Henrieke Doosje, Frederike Ambagtsheer, Arjan Blokland	
Fluïditeit en hiërarchie in de kern en periferie van een lokaal drugsnetwerk	58
Johan Hiemstra, Jan Kornelis Dijkstra, Gijs Huitsing	
Criminele netwerken van Nederlandse outlawbikers	59
Arjan Blokland, Wouter van der Leest, Melvin Soudijn	
<i>Van opsporing tot sanctionering van ernstige criminaliteit in België</i>	<i>60</i>
(Niet) getest en goedgekeurd? De vroegtijdige detectie van een criminele intentie op luchthavens door middel van gedragsprofilering: reflecties aangaande de theoretische validiteit en betrouwbaarheid	60
Jop Van der Auwera, Dirk Van Daele, Geert Vervaeke	
Interactie en gegevensuitwisseling tussen Openbaar Ministerie en fiscus in de strijd tegen ernstige criminaliteit	61
Jente De Smedt	
De administratieve afhandeling van ernstigere criminaliteit: een geschikt alternatief voor de strafvervolgning?	62
Marie Horseele	
Terroristische groepen en criminele organisaties: de misdrijven en hun bestrafing	63
Ward Yperman	
De zoektocht naar crimineel vermogen in de strafuitvoeringsfase in Belgisch en Europees perspectief	64
Sven Bollens, Dirk Van Daele	

<i>Divisie detentie: Detentie en het welzijn van gedetineerden en hun families.....</i>	65
Risicofactoren en gevolgen van slachtofferschap in detentie: een best fit framework synthese	65
Elien Goossens	
Slachtofferschap en slachtoffer-daderschap in Nederlandse penitentiaire inrichtingen	66
Sophie Martens, Esther van Ginneken, Hanneke Palmen	
Meerpersoonscelgebruik in Nederlandse penitentiaire inrichtingen .67	
Esther van Ginneken, Hanneke Palmen	
Vaderschap, detentie en het welzijn van kinderen: De rol van gezinsrelaties.....	68
Simon Venema, Marieke Haan, Eric Blaauw, René Veenstra	
<i>COVID-19 research: rule compliance, guardianship, domestic violence and cybercrime</i>	69
Compliance with COVID-19 mitigating measures.....	69
Joska Appelman, Marie Rosenkrantz Lindegaard, Lasse Suonperä Liebst, Peter Ejbye-Ernst, Wim Bernasco, Evelien Hoeben, Nigel van Herweijnen, Thomas van der Veen, Kiki Bijleveld, Josephine Thomas, Laura Hendriks	
Guardianship during the curfew riots.....	70
Marly van Bruchem, Marie Rosenkrantz Lindegaard, Hans Myhre Sunde	
Stay Home, Stay Safe? National Trends in Reports of Domestic Violence During COVID-19	70
Anne Coomans, Veroni Eichelsheim, Steven van de Weijer, Arjan Blokland, Meintje van Dijk, Sjouke van Deuren	
Stay Home, Stay Safe? A time-series forecasting analysis of domestic violence during the COVID-19 lockdown in the Netherlands	71
David Kühling, Veroni Eichelsheim, Steven van de Weijer, Arjan Blokland, Meintje van Dijk, Sjouke van Deuren	
Cybercrime victimization during the COVID-19 pandemic	72
Steve van de Weijer, Rutger Leukfeldt, Jelle Groenendaal	

De invloed van COVID-19, slachtofferschap en buurtbemiddeling op criminaliteit en veiligheidsgevoelens 73

Criminaliteitspatronen tijdens de COVID-19 pandemie in België: Een criminaliteitsbeeldanalyse van 2020 73

Janneke Schokkenbroek, Koen Ponnet, Wim Hardyns

De rol van de private veiligheidssector tijdens COVID-19 74

Pieter Leloup, Marc Cools

Buurtbemiddeling als bron van veiligheidsgevoel 75

Imke Smulders, Emile Kolthoff

De gevolgen van slachtofferschap op baanbehoud..... 76

Bodine Gonggrijp

Divisie Historische criminologie..... 77

‘Real rape’ in de berichtgeving van de Nederlandse kranten: 1880-1930 77

Clare Wilkinson

Zwaar Gestrafte Criminele Vrouwen aan het Einde van de Negentiende Eeuw..... 78

Annabella Meddens-van Borselen

Een dataset met criminele vonnissen in Leiden, 1533 – 1838 78

Paul Smit

Vrouwelijke bedelaars voor de rechtbank 1886-1934..... 79

Marian Weevers

Criminaliteit in de jongvolwassenheid en reacties daarop 81

Longitudinaal voorspellen van verdenking door de politie tot in de jongvolwassenheid 81

Rik Beerhuizen

Geografische verschillen en ontwikkelingen in criminaliteit van jongvolwassenen 82

Joris Broere

Effecten van de toepassing van het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen op resocialisatie en recidive	83
Lise Prop, Rik Beerthuizen, André van der Laan	
Evaluatie van het adolescentenstrafrecht	84
André van der Laan	
<i>Het Openbaar Ministerie en wetenschappelijk onderzoek naar (de aanpak van) georganiseerde en financieel-economische criminaliteit</i>	<i>85</i>
Straffeloosheid en ontwrichtende cybercrime: welke rol voor IT infrastructuur bedrijven?	85
Marc van der Ham	
Moneyland in de polder? Een dossieronderzoek naar misbruik van de trustsector voor criminaliteit	86
Madelijne Gorsira	
Een exploratieve studie naar strafrechtelijke interventies op het terrein van het Functioneel Parket.....	87
Anke de Crom, Joost van Onna	
Financial crime scripting als methode om meer zicht te krijgen op criminele geldstromen	88
Thom Snaphaan	
<i>Versterking van de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Een tussenbalans in dialoog met het veld.....</i>	<i>89</i>
Karin van Wingerde (Erasmus Universiteit)	
Lieselot Bisschop (Erasmus Universiteit)	
Ilona Kalksma (RIEC Den Haag)	
Peter Klerks (Openbaar Ministerie)	
Alex van der Plas (Politie)	
Ton Scholing (FIOD)	
Edward Kleemans (Vrije Universiteit)	
Hans Nelen (Universiteit Maastricht)	
Roland Moerland (Universiteit Maastricht)	
<i>Divisie organisatiecriminaliteit: Onderzoek naar en binnen bedrijven</i>	<i>91</i>

Kenmerken van bedrijven, aandeelhouders en ultimate owners als verklaring voor longitudinale patronen van regelovertreding	91
Simone Luijk, Yentl Keijser, Ellen Wiering, Arjan Blokland, Wim Huisman	
Going native op afstand? Uitdagingen in onderzoek naar banken in tijden van social distancing	92
Anna Merz	
Working apart together – de LAT relatie in de aanpak van interne financieel-economische criminaliteit.....	93
Clarissa Meerts	
Multinationals, massale schade en georganiseerde onverantwoordelijkheid. Een kritiek op de notie van ‘corporate sovereignty’	94
Bas van Stokkom	
<i>Divisie detentie: Factoren die samenhangen met (wan)gedrag in en na detentie</i>	95
Een oude vraag opnieuw onderzocht: Korte- en langetermijn effecten van gevangenisstraf op recidive op basis van een instrumentele variabele benadering	95
Hilde T. Wermink, Arjan A.J. Blokland, Nikolaj Tollenaar, Jim Been, Pauline M. Schuyt, Robert J. Apel	
Timing effecten van het ontvangen van bezoek op wangedrag in detentie.....	96
Maria Berghuis, Miranda Sentse, Hanneke Palmen, Paul Nieuwbeerta	
Recidive na verblijf in buitenlandse detentie: Een studie onder teruggekeerde gedetineerden in Nederland.....	96
Matthias van Hall, Laura Cleofa-Van der Zwet	
Groepsdynamiek, groepsdruk & delictgedrag in het forensisch jeugdwerkveld	97
Geke Klapwijk, Sheila Adjieimbaks	
Recidiveren ex-gedetineerden minder wanneer zij huisvesting en werk hebben?	98
Sanne Boschman	

Youth crime and problem behaviour 99

Intergenerational transmission of crime: Does a parental divorce help to break the vicious cycle? 99

Janique Kroese

Parenting and Peer Context in Relation to Adolescent Externalizing Problem Behavior: A Systematic Review 100

Evelien Hoebe, Veroni Eichelsheim

Intimate partner violence in young adulthood 101

Janna Verbruggen, Arjan Blokland

Theft by finding as a moral commitment problem? Exploring three possible routes to uncooperative choices..... 102

Ann De Buck, Lieven Pauwels

Framing van seksueel geweld in de digitale wereld 103

Grijze gebieden: Hoe derden betekenis geven aan non-consensuele seks 103

Eva Mulder, Stephanie Olsohn

De impact van Image Based Sexual Abuse: narratieven en identiteitsconstructie..... 104

Raoul Notté

Online delen van ongewenste seksuele ervaringen: Een cross-platform analyse van disclosures voor, tijdens en na de #MeToo beweging... 105

Marleen Gorissen

De publieke perceptie op online disclosure en e-shaming door slachtoffers van seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag 106

Chantal van den Berg

Fraude in sport: De keerzijde van de medaille..... 107

PROFS-project: Een scoping review over de oorzaken en gevolgen van fraude in de sport 107

Lucie Vanwersch, Annick Willem, Bram Constandt, Wim Hardyns

PROFS-project: Kwetsbaarheid van wet- en regelgeving voor wedstrijdvervalsing.....	108
Louis Vandercruysse, Tom Vander Beken, An Vermeersch	
Kwetsbaarheden van sportfederaties voor fraude	108
Gema Souvenir, Annick Willem, Cleo Schyvinck, An Vermeersch, Wim Hardyns, Lisa Kihl	
Hoe houdt het Nederlandse voetbal crimineel geld buiten de deur?	109
Peter Steenwijk	
Het imago van het voetbal na een grootschalig fraudeschandaal: De Belgische case ‘Operatie Propere Handen’	110
Wim Hardyns, Lucie Vanwersch	
<i>Herstelmaatregelen voor slachtoffers van seksueel geweld. Best practices, onderzoeksmethoden en verbeterpunten vanuit mondiale perspectieven.....</i>	111
Herstelmaatregelen en overlevenden van conflict gerelateerd seksueel geweld in Guinee en Congo: Participatief onderzoek en creatieve onderzoeksmethoden.....	
111	
Kim Baudewijns, Mijke de Waardt	
Verschillen in regelgeving en best practices voor slachtoffers van seksueel geweld in Europa	112
Arno Akkermans	
Voorspellers van schadevergoeding vanuit de overheid voor slachtoffers van seksueel geweld in Nederland	113
Nieke Elbers	
Onderzoek naar pilot tegemoetkoming eigen risico zorgverzekering voor slachtoffers van seksueel geweld	114
Valérie Pijlman, Mijke de Waardt, Antony Pemberton, Veroni Eichelsheim	
<i>Empirical Studies of International Crimes.....</i>	115

How we know what we know about International Criminal Justice: a scoping review.....	115
Gabriele Chlevickaite, Barbora Hola, Margareta Baksa, Coralie Niggeler, Beatrice Schutzbach	
An empirical approach to the (re)construction of “culture” through international trial proceedings.....	116
Adina-Loredana Nistor	
When innocence and violence collide: Exploring the lives of children born of conflict-related sexual violence among the Rohingya community	117
Gaia Rietveld	
Dissecting dissent: A negative case study of nonviolent resistance in Turkmenistan	118
Willemijn Born, Maartje Weerdesteijn	
<i>Bewijs en Verhoor.....</i>	119
Biechten in de martelkamer: de omgang met verklaringen die werden verkregen door foltering of onmenselijke behandeling	119
Sven Bollens	
Getuigenverhoren met kinderen: het probleem van toepassing van regels.....	120
Guusje Jol, Wyke Stommel	
Het effect van een Pro Justitia rapportage op de bewijsbeslissing: Een experimentele benadering.....	121
Roosmarijn van Es, Jan de Keijser, Maarten Kunst, Janne van Doorn	
Toepassing van computer vision in criminologisch onderzoek.....	122
Wim Bernasco, Evelien Hoeben, Dennis Koelma, Lasse Suonperä Liebst, Josephine Thomas, Cees Snoek, Marie Rosenkrantz Lindegaard	
<i>Illegale Handel.....</i>	123
De organisatie van orgaanhandel: een crime script analyse	123
Frederike Ambagtsheer, Roos Bugter	

“We stonden erbij en keken er naar”. Van signaal naar actie, een wetenschappelijk ontwerpgericht onderzoek naar innovatieve mensgerichte werkwijze(n) herkennen signalen mensenhandel onder jongeren	124
Renske Postuma	
Cash-in-Transit en Situationele Criminaliteitspreventie: een analyse van Nederland	125
Olivier Maes, Wim Hardyns, Marc Cools	
ANITA “Advanced tools for fighting online illegal trafficking”	126
Isabel Verwee, Peter Van de Crommert	
<i>Divisie detentie: Professionaliteit, Legitimiteit en Beleid.....</i>	127
Procedurale rechtvaardigheid in de strafrechtketen: De door gedetineerden ervaren bejegening	127
Matthias van Hall, Anja Dirkzwager, Peter van der Laan, Paul Nieuwbeerta	
Hoe beschermen we vakmanschap? Over het effect van en de omgang met waardendivergentie in de penitentiaire uitvoeringspraktijk.....	128
Hester Paanakker	
Krijgen gedetineerden met hulpvragen support van de juiste professionals?.....	129
Amanda Pasma, Esther van Ginneken, Hanneke Palmen, Paul Nieuwbeerta	
Een evaluatie van de veronderstelde werking van het systeem van Promoveren en Degradere in detentie	130
Jan Maarten Elbers, Esther van Ginneken, Miranda Boone, Paul Nieuwbeerta & Hanneke Palmen	
Globalised citizenship and the perceived legitimacy of immigration control: narratives and acts of resistance in immigration detention	130
Marieke van Houte, Arjen Leerkes, Alice Slipper, Lars Breuls	
<i>Cybercrime victims and offenders</i>	132
Labour market opportunities of cybercriminals: A field experiment	132
Anuschka Peelen, Steve van de Weijer, Chantal van den Berg, Rutger Leukfeldt	

Hack_Right: a unique intervention for a unique offender?	133
Anna Hulsebosch, Wytse van der Wagen	133
Jim Schiks	
Alerting conscience to reduce DDoS attacks against the gaming industry. A quasi-experimental design using Google Ads.....	134
Asier Moneva, Rutger Leukfeldt, Wouter Klijnsoorn	
Explaining cyber victimization using a longitudinal design from the Online Behaviour and Victimization Study	135
Susanne van 't Hoff-de Goede, Rutger Leukfeldt, Steve van de Weijer, Rick van der Kleij	
<i>De functie- en naleving van slachtofferrechten</i>	<i>136</i>
De naleving van slachtofferrechten.....	136
Freya Augusteijn, Catrien Bijleveld, Antony Pemberton	
ProtectVictims: de predictieve validiteit van een risicotaxatie instrument voor herhaald slachtofferschap, gebaseerd op eerdere politiecontacten.....	137
Niels Raaijmakers	
Geregeerd door angst: Leven in onveiligheid en de bijdrage van strafrechtelijke contact-, locatie- en gebiedsverboden aan herstel van onveiligheidsgevoelens	138
Irma Cleven	
De beslispraktijk van het Schadefonds Geweldsmisdrijven: een exploratief onderzoek naar het effect van informatiehoeveelheid op toekenning van een uitkering.....	139
Tessa Claassen, Maarten Kunst	
Slachtofferrechten in de tenuitvoerleggingsfase	140
Alice Bosma	
<i>Certificering bekeken vanuit een groen criminologisch perspectief</i>	<i>141</i>
Puur, natuurlijk, verantwoord of gewoon nonsens? Misleidende labels in de Nederlandse voedselindustrie	141
Anne Mariët	

Dierenwelzijn in de Nederlandse varkenshouderij	142
Julia Houtmortels	
De verwevenheid tussen de onder- en bovenwereld in de wildlife handel: CITES-certificaten, witwassen en fraude	143
Daan van Uhm	
<i>Jeugdcriminaliteit</i>	<i>144</i>
Criminele uitbuiting onder scholieren en studenten in Zeeland.....	144
Marjolein de Winter, Janine Janssen, Emile Kolthoff, Imke Smulders	
Jonge aanwas & (hard)drugs: een verkennend kwalitatief onderzoek naar kenmerken en sociale dynamieken	145
Sheila Adjembaks, Anne Boer	
Jonge aanwas in de drugscriminaliteit.....	146
Valérie Peeck, Zora Witteveen, Elga Sikkens-Dokter	
Toepassing van een integraal personennetwerk – jeugdcriminaliteit in Den Haag Zuidwest	147
Hanneke Posthumus	

ONDERMIJNENDE CRIMINELE AUTOVERHUUR

09.00 – 10.30 uur

Voorzitter: Bart Engberts

Technisch voorzitter: Jessica Hill

Ondermijnende criminele autoverhuur

Bart Engberts

Om misdaden te plegen hebben criminelen transportmiddelen nodig en gebruiken ze huurauto's. Ondermijnende effecten van de autoverhuurbranche zijn wetenschappelijk onderzocht en aangetoond (bureau Beke, "Criminelen achter het stuur").

Op bedrijventerreinen zijn vaak (veelal malafide) autoverhuurbedrijven te vinden. Ook in de Spaanse Polder, gelegen tussen Rotterdam en Schiedam. *"Het bedrijventerrein lijkt op een supermarkt voor drugsnetwerken omdat het een zeer divers scala herbergt aan faciliteiten en eigenschappen om illegale (drugs)handel mogelijk te maken"*, zo omschreef een onderzoeker dit gebied ooit. De burgemeester van Schiedam typeerde de autoverhuurbedrijven aldaar als 'winkelwagentjes voor de georganiseerde misdaad'. *"Want voor alle soorten criminaliteit heb je vervoer nodig: drugsvervoer, voor een ramkraak, een overval of een liquidatie. Zonder winkelwagentje kan je geen boodschappen doen"*.

Deze themasessie gaat over de ondermijnende effecten van de criminele autoverhuurbranche, belicht vanuit verschillende invalshoeken en met "uitstapjes" naar de praktijk in de Spaanse Polder. Gelegenheid, situationele omstandigheden en dadergerichte (psychologische) kenmerken zijn criminogene factoren die we hier aantreffen. Ingezet wordt op repressie en preventie (ook bestuurlijk) en interventies via "schoon en heel", ruimtelijk-economische ingrepen en andere maatregelen. Het opwerpen van barrières vormt de sleutel voor een succesvolle aanpak. Ondermijnende criminaliteit op bedrijventerreinen en PPS zijn politiek-bestuurlijke speerpunten.

De bijdrage van Bart Engberts bevat een algemene kennismaking/inleiding. Deze wordt gevolgd door impressies vanuit wetenschappelijk respectievelijk politiek/uitvoerend perspectief. Ook wordt het thema gezien door de bril van de bonafide autoverhuurbranche (verenigd in de BOVAG) die met de gevolgen van malafide autoverhuur en criminelen wordt geconfronteerd.

Criminelen achter het stuur. Aard en omvang van het gebruik van huurmotorvoertuigen voor criminele activiteiten

Joey Wolsink

Achtergrond en doel Er zijn signalen dat de autobranche betrokken is bij de georganiseerde misdaad als vitale schakel tussen de onder- en bovenwereld, namelijk dat huurmotorvoertuigen worden gebruikt bij de uitvoering van criminele activiteiten. Daarom is in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid, Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's in 2019 antwoord gegeven op de vraag: Worden huurmotorvoertuigen aangewend voor criminele activiteiten en zo ja, wat zijn de aard en omvang van het probleem?

Methode Er is een combinatie van methodieken toegepast. Ten eerste is in de internationale literatuur en nieuwsberichten gekeken naar wat er bekend is over de betrokkenheid van huurmotorvoertuigen bij criminaliteit. Ten tweede zijn data-analyses verricht. Zo schetsen de geregistreerde gegevens van de brancheorganisatie BOVAG de aantallen van verhuurbedrijven, het wagenpark en misstanden waar de branche mee wordt geconfronteerd. Ook zijn twee registratiesystemen van de Nationale Politie (BVH en Summ-IT) geanalyseerd om een indicatie te krijgen van de omvang van betrokkenheid van huurmotorvoertuigen bij criminele activiteiten. Ten derde is met twintig vertegenwoordigers van publieke en private partijen gesproken. Ten vierde zijn vijf opsporingsonderzoeken geanalyseerd die dienen als casestudies. Tot slot zijn vier bestuurlijke rapportages uit vier politie-eenheden bestudeerd om diepgaander inzicht te krijgen in de feitelijke misstanden in relatie tot huurmotorvoertuigen.

Resultaten en conclusie De autoverhuurbranche blijkt kwetsbaar te zijn voor misbruik door criminelen. Huurmotorvoertuigen worden gebruikt voor het uitvoeren van criminele activiteiten. Bonafide en malafide verhuurbedrijven zijn onbewust dan wel bewust facilitators. Precieze omvangcijfers zijn onbekend, maar wel blijkt dat huurmotorvoertuigen om diverse redenen veelvuldig voorkomen in politie-informatie en in opsporingsonderzoeken naar misdrijven. Een substantieel deel van de huurders van huurmotorvoertuigen heeft criminele antecedenten.

Aanpak ondermijning in de Spaanse Polder!

Just Rademacher

Als projectleider ondermijning van de integrale overheidsaanpak in de Spaanse Polder, 's Gravelandse Polder en Noord-West in Rotterdam en Schiedam, ben ik de afgelopen 5 jaar betrokken bij de strategische keuzes, de tactische plannen en de operationele uitvoering daarvan binnen het handhavingsknelpunt "Holsteiner".

Met partners als het Rieco, de Politie, het OM, de Belastingdienst, de FIOD en beide Gemeenten werken we vanuit het projectteam aan de herijking en versterking van de samenwerkingsstructuren. Met begrippen als "geregisiseerd geluk" en keuzes voor deelprojecten ondersteunen we de revitalisering van het gebied. Elke malafide ondernemer die uit het gebied vertrekt of gedwongen wordt om zijn bedrijf binnen het gebied op te geven, wordt vervangen door een bonafide ondernemer. Inmiddels is er een wachtlijst voor nieuwe instromers. Ook is er aandacht en geld voor nieuwe gebiedsontwikkeling!

Eén van de lopende deelprojecten is de "automotivebranche" waaronder de autoverhuur. Na een lange historie met faciliterende autoverhuurders, criminele voertuig-bestuurders en vele interventies is er in 2018, na een uitgebreide Politie-analyse van honderden mutaties en tientallen processen-verbaal door beide Burgemeesters een vergunningplicht afgekondigd op basis van de APV voor de vestiging of het gevestigd houden van een autoverhuurbedrijf binnen het Holsteiner-gebied.

Van de 31 autoverhuurbedrijven – er zijn nauwelijks toeristen – hebben er 15 een vergunning aangevraagd, sommigen hebben de autoverhuur gestaakt, anderen hebben zich langdurig verzet in het traject. Diverse rechterlijke uitspraken hebben beide Burgemeesters echter in het gelijk gesteld zowel op het niveau van het gebruik van de bevoegdheid als op het weigeren van een specifieke exploitatievergunning voor 2 top-criminele bedrijven. Deze bedrijven hebben we "gevolgd" om te controleren of zij elders zouden gaan landen.

USING VIDEO FOOTAGE TO STUDY CONFLICT AND VIOLENCE

09.00 – 10.30 uur

Voorzitter: Peter Ejbye-Ernst

Technisch voorzitter: Evelien Hoeben

Emotions in successful and contested ticket fining events. A microsociological study of ticket inspectors' experience and expression of emotional labor

Camilla Bank Friis

Background Research on emotional labor has largely focused on occupations performing positive emotions and the negative consequences of this, such as alienation or burnout. Less research has focused on occupations that comprise display of negative emotion in contested situations.

Purpose The current article contributes with a study on the experience of emotional labor in relation to ticket inspection and the situated expressions of emotions during contested ticket fining events. Methods: Data comprise in-depth interviews with 11 ticket inspectors and video clips of 20 ticket fining events recorded with occupational body-worn cameras. Interviews were analyzed to identify emotions relating to work and videos were analyzed to identify emotional processes during successful and contested events.

Preliminary findings The analysis found that inspectors appreciate passenger interactions and through experience learn how to cope with contested events by keeping a positive appearance and not taking offenses personal. However, the situated demands for emotion regulation during ticket fining events comprised risks of escalation and these events can involve subsequent feelings of guilt or discomfort, and for some inspectors, the recurrent encounters with negative or offensive passengers caused negative emotional expression and experience.

Displaying distress: A behavioral analysis in the aftermath of street conflicts

Virginia Pallante, Marie Rosenkrantz Lindegaard

Introduction The aftermath of an interpersonal conflict is a context characterized by a rich variety of social interactions, where uninvolved bystanders play an important role in managing the consequences of the previous incident. Post-conflict interventions are affected by several factors, including the characteristics

of the conflict and the behaviors performed by the opponents. In the criminological literature, however, the behavioral aspects have been frequently underestimated, because of the lack of methodologies based on direct observation of the conflict events. Nevertheless, evidences coming from ethological observations in children and nonhuman animals suggest that subjects involved in a conflict experience high level of distress in its aftermath, expressed through specific behavioral cues and affecting subsequent group's social dynamics.

Method Here we conducted a video analysis on a sample of CCTV footage of 50 conflicts that took place in the city of Amsterdam between April and June 2020, with the aim to explore antagonists' behavioral cues as potential indicators of distress. By applying the ethological method, we developed an ethogram, a catalogue of the behavioral correlates of distress observed in the antagonists. We further compared the frequency of the distressing behaviors after the conflict with a control context to test whether they significantly increase after the conflict event.

Results and conclusion Thanks to the adoption of a shared methodology integrating the ethological and sociological approaches, we provide a valid and reliable tool in the research on distress and for the study of the consequences of violence.

Reducing Threats and Violence Towards Law Enforcement through Systematic Analysis of Conflict Behavior

Hans Myhre Sunde

Background and purpose The purpose of this study is to systematically analyze what goes on in police-citizen encounters. Firmly grounded in the micro-sociological tradition forwarded by Randall Collins, the project assumes that conflict and escalation is something that needs to be understood situationally – i.e. that an action is only meaningful when we understand the action that precedes and follows it, in human interactions.

Method By using systematic video analysis of CCTV cameras in Amsterdam, the project has developed an inductively driven coding scheme that will be the center of this presentation. Thereafter, this coding scheme is being employed on a sub-sample of about 150 videos. Methodologically, using video analysis has its strengths and limitations. Being able to pause, rewind and play in slow motion is something that has yet to be exploited fully in the research of police-citizen encounters. Issues with the lack of sound potentially weakens the analysis, as goes for the bias of camera positioning. Thus, the research cannot fully generalize and conclude,

without certain assumptions taken for granted, and factors discussed and controlled for by other methodological perspectives.

Results The preliminary results of the project will also be presented on this conference session. Initial coding starts to outline an empirical view on the so-called “Demeanor hypothesis” – the assumption that police are more likely to employ force towards ‘assholes’ (van Maanen, 1978), in which especially yelling at the police and invasion of the police’ personal space seem to be correlated to police use of force.

What do they do? Video analysis of male and female bystander actions in public conflicts captured on CCTV

Carlijn van Baak, Evelien Hoebe, Don Weenink, Marie Rosenkrantz Lindegaard

Background and purpose Recent studies using CCTV footage indicate that bystanders often intervene in interpersonal conflicts in public space. Research on prosocial behavior suggests that men and women may differ in the type of helping behaviors they engage in, with men being more likely to provide help that require physical strength, whereas women have been found to be more likely to engage in communal and relational prosocial behaviors. While the available empirical evidence suggests that men and women may take on different roles in helping situations, we are yet to discover the exact role that gender plays in terms of how bystanders act in public conflicts. The current study aims to systematically analyze how bystanders act across public conflicts and how gender plays a role in this.

Methods The empirical data consists of CCTV footage of real-life, interpersonal conflicts in public space captured by camera operators of the municipality of Amsterdam. Video analysis will be used to analyze over 70 videos, including approximately 1600 bystanders. First, the videos are analyzed in a qualitative phase, which leads to the development of an ethogram. The ethogram will be used to code bystanders individually. In the quantitative phase, the coded material will be subject to multilevel analyses.

Results As the current study is still in progress, there are no conclusive findings to be presented yet. Instead, this presentation will address how video analysis can be used to gain insight in this topic. In particular, the development of the ethogram and the research design will be discussed.

Does Third-Party Intervention Matter? A Video-Based Analysis of the Effect of Third-Party Intervention on the Continuation of Interpersonal Conflict Behavior

Peter Ejbye-Ernst

Background and purpose Previous research finds that third-parties are often present and actively intervene in conflicts in public spaces. This raises the question of whether these interventions actually influence the way the interpersonal conflicts develop. This paper addresses this question by investigating whether third-party intervention influences the (dis)continuation of antagonist conflict behaviour.

Methods The analysis is based on a systematic encoding of video-footage of real-life conflicts from the streets of Amsterdam. This empirical approach affords an extremely high resolution of what transpires throughout the situation and allows the analysis to investigate how the conflict situations develop second-by-second.

Results The panel data analysis shows that intervention increases the chance that antagonists discontinue performing conflict behaviour. The analysis furthermore finds that while physically forceful intervention stops conflict behaviour, expressions of disapproval have no observable effect. The social relationship between third-parties and antagonists does not appear to matter for this effect. Third-parties thus play an integral part in the development of interpersonal conflicts but this influence depends on how they intervene. Future preventive efforts should emphasize that intervention works but must be performed in certain ways to be effective.

DIVISIE DETENTIE: “VOORBIJ DE HOGE MUREN”: ALTERNATIEVE VORMEN VAN TOEZICHT EN BEVEILIGING

09.00 – 10.30 uur

Voorzitter: Hanneke Palmen

Technisch voorzitter: Catrien Bijleveld

Contact als basis: relationele beveiliging in justitiële instellingen

Fleur Souverein, Eva Mulder, Lieke van Domburgh, Arne Popma

Achtergrond en doel De afgelopen jaren is door de Academische Werkplaats Risicojeugd de conceptualisatie en openrationalisatie van relationele beveiliging in kleinschalige voorzieningen voor justitiële jeugd onderzocht. In deze presentatie wordt op basis van de resultaten uit het onderzoek en de ervaringen in de praktijk in gegaan op hoe relationele beveiliging in de praktijk vormgegeven kan worden en wat hiervoor nodig is.

Methode In totaal zijn door de AWRJ 61 semigestructureerd interviews afgenomen bij medewerkers (18 interviews), jongeren (27 interviews) en ouders (16 interviews) op drie locaties kleinschalige voorzieningen.

Resultaten Relationele beveiliging krijgt vorm door drie verschillende, maar samenhangende componenten: basishouding medewerker, constructieve samenwerkingsrelatie, aanwezigheid medewerker. De ervaren veiligheid door zowel medewerkers als jongeren en hun ouders was hoog en doordat de jongeren een bepaalde mate van vrijheid en autonomie wordt gegeven, voelen ze meer verantwoordelijkheid voor het traject en zijn ze meer gemotiveerd die verantwoordelijkheid ook te nemen.

Conclusie Relationele beveiliging kan op een uitvoerbare manier in de praktijk worden geïmplementeerd en lijkt effectief in het waarborgen van de veiligheid. Ook in andere settingen, zoals in de JJI of de PI, maar ook in een meer open context, kan relationele beveiliging mogelijk een belangrijke bijdrage leveren aan de veiligheid en het bevorderen van motivatie voor behandeling en begeleiding.

Veiligheidsbeleving van gevangenispersoneel

Hanneke Palmen, Miranda Sentse, Esther van Ginneken, Anouk Bosma

Achtergrond en doel Ten einde hun werk goed te kunnen uitvoeren, en een veilig leefklimaat te kunnen bieden voor gedetineerden, is het belangrijk dat gevangenispersoneel zich veilig voelen tijdens hun werk. Tot dusver heeft onderzoek naar de voorspellers van subjectieve veiligheid van gevangenispersoneel weinig oog gehad voor de context waarin deze gevoelens ontstaan. Deze bijdrage heeft als doel de relatieve impact van gedeelde percepties en kenmerken van gedetineerden (leefklimaat) en personeel (work climate) binnen gevangenisafdelingen te onderzoeken op de gevoelens van veiligheid van gevangenispersoneel.

Methode Om de onderzoeksvragen te beantwoorden is gebruik gemaakt van surveydata van de Life in Custody Study uit 2017. Survey data van het personeel zijn gecombineerd met surveydata van gedetineerden en registratiedata. Dit leidde tot een onderzoeksgroep van 1427 medewerkers van 135 gevangenisafdelingen.

Resultaten en conclusie Multilevel analyses lieten zien dat ongeveer 20% van de variantie in subjectieve veiligheid van gevangenispersoneel geclusterd was op afdelingsniveau, en dat zowel leefklimaat- als werkklimaat factoren niveaus van subjectieve veiligheid verklaarden, waarbij het werkklimaat een grotere rol speelde dan het leefklimaat. Resultaten van deze studie laten zien dat subjectieve veiligheid van gevangenispersoneel voor een belangrijk deel een kwestie is van het gevangenis-klimaat en niet zozeer van individuele kenmerken.

De implementatie van relationele veiligheid in de penitentiaire praktijk: lessen uit vergelijkend onderzoek in vreemdelingendetentie

Lars Breuls

Achtergrond en doel In de periode 2016-2020 werd een doctoraatsonderzoek gevoerd naar uitvoeringspraktijken van vreemdelingendetentie in België en in Nederland. Een van de thema's die in het proefschrift centraal stonden, was de implementatie van het principe van relationele veiligheid: in alle bestudeerde detentiecentra werd er immers naar gestreefd om vormen van veiligheid te ontwikkelen die steunen op goed ontwikkelde relaties en communicatie tussen het personeel en opgesloten personen. Niettemin waren er verschillen in de manier waarop het principe van relationele veiligheid geïmplementeerd werd in de praktijk.

Methode Er werd etnografisch onderzoek uitgevoerd in één Nederlands en twee Belgische vreemdelingendetentiecentra. In elk bestudeerd detentiecentrum werd gedurende minstens 250 uur het dagelijkse leven geobserveerd en in interactie getreden met het personeel en de opgesloten personen. De neerslag van de observaties en informele gesprekken vonden hun neerslag in veldnota's, die thematisch geanalyseerd werden. Daarnaast werden 68 semigestructureerde interviews afgenomen met opgesloten personen. Ook deze interviews werden thematisch geanalyseerd.

Resultaten en conclusie Op basis van het etnografische onderzoek kon worden vastgesteld dat het leefklimaat en de implementatie van relationele veiligheid verschilden tussen de bestudeerde detentiecentra. In deze presentatie zullen een aantal verklarende mechanismen voor deze verschillen aangedragen worden, waaronder verschillen in opsluitingsbeleid en in daarmee verbonden frustraties bij opgesloten personen, verschillen in taalbarrières, verschillen in ervaren werkdruk en verschillen in gevoelens van onveiligheid bij het veiligheidspersoneel.

Een veilige en menswaardige detentie met intensief toezicht? De eerste ervaringen met de Afdeling Intensief Toezicht

Toon Molleman, Sophie Schutten

Achtergrond en doel Met de groeiende omvang en meedogenloosheid van de georganiseerde misdaad in Nederland is er ook meer en hoger beveiligde detentiecapaciteit benodigd. De Afdeling Intensief Toezicht (AIT) voorziet in die behoefte. De maatregelen die er zijn genomen op het gebied van beveiliging en toezicht moeten ondermeer voorgezet crimineel handelen, ontvluchtingen en gijzelingen tegengaan. Dit zet echter de leefbaarheid voor gedetineerden onder druk en is er kans dat hierdoor juist ongewenst gedrag ontstaat. Om de leefbaarheid te verbeteren wordt daarom healthy prison concept ontwikkeld. Onderdeel van die aanpak zijn goede mogelijkheden voor persoonlijke verzorging, sport en bereiding van eten, positieve bejegening en zinvolle activiteiten, ondermeer gericht op re-integratie. In dit onderzoek worden de eerste ervaringen hiermee belicht en aanbevelingen gedaan voor de toekomst van de AIT.

Methoden Voor dit onderzoek zijn er semi-gestructureerde interviews afgenomen met acht gedetineerden en zes personeelsleden van de AIT. Door open vragen te stellen over hoe en welke factoren aan veiligheid en menswaardigheid wordt informatie verworven over de werking van het HPC. Wanneer niet expliciet werd verteld over voornoemde werking, werd doorgevraagd door de interviewer.

Resultaten en conclusie Gedetineerden vinden de omstandigheden van de AIT pittig. Daarin benoemen zij zaken als, teveel tijd achter de deur, extra (onnodig) toezicht, geen onderwijsmogelijkheden en eentonigheid van de leefafdeling met strenge controles. Echter kunnen deze zaken gecompenseerd worden door uitbreiding van het dagprogramma en specifieke voorzieningen die tegemoet komen aan individuele behoeften. De bevindingen geven aanleiding om verder te verkennen wat er mogelijk is om verbeteringen en uitbreidingen aan te brengen op genoemde factoren.

TRANSNATIONAL JUSTICE

09.00 – 10.30 uur

Voorzitter: Joris van Wijk

Technisch voorzitter: Nicolien de Gier

Exploring Collaborations with Repressive Regimes and Transitional Justice after Regimes Fall; a Case Study of Communist Czechoslovakia

Barbora Hola

Background and goal Collaborators, informers, and snitches rattle about in times of conflict, authoritarianism, and political violence. Networks of informers are often an indispensable tool of terror in repressive regimes. While these individuals often play liminal roles in the violence itself, and may themselves be victims, they may also cause others terrible hurt and harm. Without them, human rights abuses would not normalize nor spread as widely. The etiology of informing is however largely understudied.

Method Using a case study of Communist Czechoslovakia, and relying mainly on archival research of the Czechoslovak Secret Police (StB) files and oral histories of former informers, this presentation explores mechanics and motives of collaboration in repressive times and discusses why transitional justice measures adopted post-repression fell short in dealing with many of collaborative acts and the harms these acts inflicted.

Conclusion The presentation argues that “dealing with the past” in post-Communist Czechoslovakia has arguably missed the point and re-generated fear, mistrust, jealousy and fragmentation, which also had been the leitmotiv of the Communist repression.

Dealing with the past in Bosnia and Herzegovina: Transitional Justice as an end in itself?

Mirza Buljubašić

Background During the war in Bosnia and Herzegovina (Bosnia), the International Criminal Tribunal for former Yugoslavia (ICTY) was established to hold individuals accountable for large-scale atrocities. Since the ICTY was the ad hoc judicial mechanism, numerous less severe incomplete cases were transferred to domestic courts. In 2017 the ICTY closed its doors. Bosnian prosecutors, however, still

struggle to tackle an enormous backlog of atrocity cases, making the end of impunity or at least prosecution of most serious cases uncertain. Non-judicial mechanisms have been partially attempted or not at all. Various small-scale atrocity commissions and unofficial fact-finding activities could not replace the truth and reconciliation commission (TRC). Combating impunity, uncovering facts and assisting (families of) victims to bring closure was unsuccessful. Reparations efforts have been insufficient and incomplete, leaving numerous victims without an adequate remedy. Memorialisation became a political tool for the 'war of memories'. Most comprehensive institutional reforms were primarily implemented under international incentives and supervision. Although police and judiciary were vetted, there was a lack of exclusion of the past human right violators from the public sphere (i.e. lustration).

Method and goal By employing literature review and criminological analytic autoethnography based on extensive fieldwork experience e.g. in the non-governmental organisation that studies transitional justice (TJ) issues and advocates the establishment of TRC, the aim is to critically assess the state of TJ in Bosnia.

Results and conclusion Both judicial and non-judicial TJ mechanisms did not sufficiently address the war, atrocity and their legacies. Therefore, justice and historical memory in times of transition remains highly politicised and everyday life entrapped in obsolete war-like narratives.

Iraq's Unlearned Lesson; Transitional Justice Mechanisms and the Rising Threat of Terrorism in the Post-IS landscape

Mohammad Hossein Mojtahedi, Joris van Wijk

Background and dilemma Implementing a suitable transitional justice mechanism in post-conflict societies which experienced or continue to experience terrorism is arguably even more complicated than other transitional justice processes. Transitional justice mechanisms are designed to ultimately break the cycle of violence and facilitate long-lasting peace. However, the very same mechanisms as a cure for spiritual wounds and traumas of a terror-affected society can be a curse with the potential to create / deepen grievances which may be harnessed to promote extremist violence. By way of illustration, while securing accountability for past crimes is oftentimes promoted in the aftermath of conflict, excessive retributive responses can possibly be counter-productive to long-term security. Iraq in its both post-2003 and post-IS (Islamic State) landscape can stand as an explicit illustration of this tension.

Research methodology and main question Taking Iraq as a case study and based on a literature review and expert interviews, this presentation explores how transitional justice mechanisms can fuel or frustrate the cycle of radicalization in a post-terror landscape.

Results Based on the presented model, it argues that the current Iraqi government in the post-IS era makes largely the very same mistake it made in the post-2003 era which can create new push and pull factors for radicalization and lead to a new generation of terrorists.

National Reconciliation in Angola; Old wine in New bottles?

Maarten van Munster, Joris van Wijk

Background Angola serves as a good contemporary example of a country that has been struggling in dealing with a violent past. In 2002, at the end of a devastating civil war that lasted for 27 years, the country's leadership introduced a policy of "forgive and forget", which was partly embodied in a general amnesty the two main warring parties agreed upon. In practice no transitional justice mechanisms were implemented until 2019 when the new president responded to societal calls to engage more actively with the country's civil war past. In response, the president created an inter-ministerial reconciliation commission with the assignment to develop an action plan to honor the victims of 'political conflicts' during the civil war. The commission was expected to consult with representatives of political parties with parliamentary seats, recognized religious authorities, reputable civil society organizations and other relevant entities. With the start of the commission's activities a national communication campaign with the slogan 'embrace and forgive' was launched to support its work.

Method Our research project analyses the work of the reconciliation commission based on a literature review, a limited number of expert interviews including with members of the commission and written communication with relevant actors.

Findings We argue that the Angolan government is not achieving its desired goal of 'national reconciliation'. The top-down approach, limited space for truth finding, unclear use of concepts and short time frame of operation of the commission are some factors that stand in the way of more successful steps towards true reconciliation.

STRAFFEN

09.00 – 10.30 uur

Voorzitter: Babette van Hazebroek

Technisch voorzitter: Tamar Fisher

De effecten van detentieduur op recidive

Marco Stam, Jim Been, Arjan Blokland, Hilde Wermink

Achtergrond en doel Overeenstemmend bewijs omtrent het effect van detentieduur op recidive is schaars, mede dankzij de empirische uitdagingen die geboden worden door de veelheid aan ongemeten factoren die zowel de straftoemeting als de kans om te recidiveren beïnvloeden. Door dit endogeniteitsprobleem te adresseren, streven wij ernaar om het inzicht te vergroten in de causale relatie tussen de verblijfsduur in detentie en crimineel gedrag na vrijlating.

Methode: data en analyses Deze studie gebruikt administratieve data over alle volwassen daders die in 2012 veroordeeld zijn tot een gevangenisstraf door een enkelvoudige kamer in Nederland (N = 6.724). Middels instrumentele-variabele-analyse, exploiteren wij de willekeurige toewijzing van strafzaken aan rechters die systematisch variëren in hun neiging om langere straffen op te leggen. Aanvullend, onderzoeken wij heterogeniteit van behandelingseffecten over daderkenmerken (leeftijd en detentiegeschiedenis), en recidivecategorieën (vermogens-, gewelds-, en overige delicten).

Resultaten en conclusie Onze resultaten suggereren dat een verandering in detentieduur geen substantieve invloed heeft op recidive binnen 1, 3, en 5 jaar na vrijlating. Ook vinden wij geen robuust bewijs voor criminogene of preventieve effecten van langere detentieduur op recidive onder first-timers, herhaalde gedetineerden, of verschillende leeftijdsgroepen. De bevindingen van deze studie suggereren dat investering in langere gevangenisstraffen zich niet terug zal betalen in de vorm van een reductie in recidive.

Een onderzoek naar de aard en verklaring van etnische verschillen in het risico op een strafrechtelijke veroordeling

Babette C. M. van Hazebroek, Paul Nieuwbeerta

Achtergrond en doel Volgens theorie en empirische literatuur zijn personen met een migratieachtergrond oververtegenwoordigd in de criminaliteitscijfers. Vanuit theoretisch en beleidsperspectief is het belangrijk om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van deze oververtegenwoordiging, evenals in de achtergrondkenmerken die de oververtegenwoordiging kunnen verklaren. Het doel van huidig onderzoek is (1) om etnische verschillen in het risico op een veroordeling over de tijd in kaart te brengen, en (2) om te achterhalen in hoeverre verschillen in risico's op een veroordeling verklaard kunnen worden door verschillen in demografische en sociaaleconomische kenmerken (zoals opleidingsniveau, gezinsinkomen en het al dan niet woonachtig zijn in een grote stad).

Methode Het onderzoek is gebaseerd op registratiedata van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van 15- tot 30-jarige mannen die tussen 2001 en 2019 in Nederland woonachtig waren (N = 5241053). Van deze personen is per etnische groep de kans op een veroordeling over tijd in kaart gebracht. Vervolgens is achterhaald in hoeverre verschillen in het risico op een veroordeling verklaard kunnen worden door verscheidene achtergrondkenmerken.

Resultaten en conclusie Resultaten laten zien dat het risico op een veroordeling uiteenloopt voor verschillende etnische groepen, waarbij specifieke groepen personen met een migratieachtergrond zowel een hogere als een lagere kans op een veroordeling hebben dan personen zonder migratieachtergrond. Verscheidene achtergrondkenmerken blijken de verschillen in het risico op een veroordeling te kunnen verklaren. De theoretische en praktische relevantie van de gevonden resultaten worden besproken.

Het criminele verleden van een cohort volwassen reclassenten onder de loep

Widya de Bakker

Achtergrond en doel Hoe ernstig is het criminele gedrag van de gemiddelde reclassant? Dat is een lastig te beantwoorden vraag. Ernst hangt van zoveel factoren af, criminologen hebben daar nooit goed grip op gekregen. Vanuit de ontwikkelings- en levensloopcriminologie is aannemelijk gemaakt dat naast de leeftijd van het eerste delict, ook frequentie en variëteit van gepleegde delicten een sterke samenhang hebben met ernst. Deze drie kenmerken van crimineel gedrag vormen daarom het uitgangspunt van deze studie naar volwassen reclassenten. Inzicht in de verdeling van deze kenmerken kan helpen om crimineel gedrag dat afwijkt van het gemiddelde te herkennen. Dat is van belang bij het inschatten van het recidiverisico en om passend te reageren op de ernst van de problematiek. In deze studie stonden de volgende onderzoeksvragen centraal: wat is de verdeling van de drie kenmerken van crimineel verleden bij reclassenten? In hoeverre zijn er verschillen in deze kenmerken als we subgroepen op basis van frequentie onderscheiden? Is er verschil in deze kenmerken tussen werkstraf- en toezichtcliënten?

Methode Strafrechtelijke gegevens zijn verzameld over een cohort van 25.699 cliënten die in 2012 een reclasseringstoezicht of werkstraf hebben gekregen. Door middel van beschrijvende statistiek wordt inzicht gegeven in startleeftijd, frequentie en variëteit van geregistreerde delicten. Op basis van de verdeling van frequentie zijn kwartielscores berekend en vier subgroepen onderscheiden.

Resultaten en conclusie Onder reclassenten is een grote range in scores op startleeftijd, frequentie en variëteit van geregistreerde delicten. Analyses over de subgroepen laten zien dat een kleine groep reclassenten een zeer ernstig crimineel verleden heeft. Deze resultaten zijn zowel binnen de toezicht- als werkstrafgroep gevonden. Tijdens de presentatie worden de praktische implicaties besproken.

Voorspellers van ervaren strafzwaarte en rechtvaardige bejegening in detentie

Franziska M. Yasrebi-de Kom, Anja J. E. Dirkzwager, Paul Nieuwbeerta, Peter H. van der Laan

Achtergrond en doel De specifieke afschrikkingstheorie veronderstelt dat gedetineerden minder recidiveren wanneer zij straffen als zwaarder ervaren. Onlangs is gesuggereerd dat het effect van de strafzwaarte afhankelijk kan zijn van de ervaren procedurele bejegening. Tot op heden is er echter weinig bekend over factoren die mogelijk samenhangen met de door gedetineerden ervaren strafzwaarte en bejegening. Met andere woorden wie zijn de gedetineerden die hun straf wel/niet als zwaar ervaren en zich wel/niet rechtvaardig bejegend voelen? Welke persoonlijke en situationele aspecten beïnvloeden hoe detentie en de bejegening gedurende detentie ervaren wordt?

Methode Voor dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van gegevens van het Prison Project, een longitudinaal, landelijk onderzoek waarin 1.904 mannelijke Nederlandse gedetineerden zijn gevolgd. Voor deze studie worden de gegevens gebruikt van 797 gedetineerden op het eerste meetmoment, d.w.z. na drie weken in detentie. Vervolgens worden persoonskenmerken en situationele factoren van gedetineerden die de straf als zwaar ervaren en zich rechtvaardig bejegend voelen, vergeleken met die van de overige gedetineerden.

Resultaten en conclusie Voorlopige resultaten laten zien dat gedetineerden die hun straf als zwaar ervaren en zich rechtvaardig bejegend voelen gemiddeld ouder zijn, minder vaak eerder in detentie zaten, en op latere leeftijd in aanraking kwamen met justitie ten opzichte van de overige gedetineerden. Daarnaast is deze groep van gedetineerden vaker altruïstisch, gebruikt minder vaak dagelijks drugs en heeft minder vaak een crimineel netwerk. Qua situationele factoren bleken er significante verschillen te zijn tussen de groepen voor wat betreft het type afdeling en de verblijfsduur in een meerpersoonscel.

PROFESSIONALS EN CULTUUR

09.00 – 10.30 uur

Voorzitter: Lisa van Reemst

Technisch voorzitter: Irma Cleven

Agressie tegen politieagenten en hun responsbeslissingen

Lisa van Reemst

Achtergrond en doel Politieagenten maken relatief vaak mee dat burgers agressief tegen hen worden, maar dit is niet gelijk verdeeld over agenten. Zo zijn er verschillen in agressie-ervaringen tussen agenten op basis van gelegenheidskenmerken, zoals hoe vaak zij contact hebben met burgers. Theorieën over persoonlijke kwetsbaarheid voor slachtofferschap geven aan dat ook psychologische kenmerken van de agent kunnen samenhangen met agressie-ervaringen. In dit onderzoek worden responsbeslissingen van de sociale informatieverwerkingstheorie van Crick & Dodge gebruikt. De relatie tussen responsbeslissingen van politieagenten en agressie tegen politiemensen wordt onderzocht. Hierbij wordt ook de richting van het verband in kaart gebracht: zijn er eerst bepaalde responsbeslissingen en later (meer of minder) agressie-ervaringen, of zijn er eerst agressie-ervaringen en ontwikkelen zich daarna responsbeslissingen.

Methode Het betreft longitudinaal onderzoek aan de hand van twee vragenlijsten, zes maanden na elkaar, onder politieagenten van vijf voormalige korpsen (tegenwoordig twee eenheden) (N = 743 in analyses). In de vragenlijsten werd aan de hand van een hypothetische situatie gevraagd naar wat de agent van verschillende reactieopties vindt en hoe de agent zou reageren. Daarnaast werd gevraagd naar het meemaken van bedreigingen en fysiek geweld. Dit wordt geanalyseerd door middel van cross lagged panel modellen.

Resultaten en conclusie Modellen waarbij beide richtingen opgenomen werden (eerst responsbeslissing en later agressie-ervaring, en andersom) paste het beste bij de data. Het meemaken van bedreigingen voorspelde een meer vijandige responsbeslissing van de agent zes maanden later. Voor fysieke agressie was dit effect marginaal significant. Het meemaken van agressie blijkt over tijd effect te hebben op hoe politieagenten werken.

Migratie, diversiteit en dilemma's in de veiligheidszorg

Youssef Azghari, Christa Nieuwboer, Janine Janssen

Achtergrond en doel In Nederland heeft 14% een niet-westerse migratieachtergrond. Een afspiegeling daarvan zien we niet alleen terug bij hulpvragers, maar ook bij professionals met een niet-westerse migratieachtergrond, dat werkt in zorg, veiligheid en welzijn. Het gaat om sociaal werkers, artsen, verpleegkundigen en politie. Naarmate het aantal professionals met een niet-westerse achtergrond groeit, rijst de vraag of zij ook dilemma's tegenkomen in het werken met westerse cliënten, Nederlanders zonder migratieachtergrond. Het doel is om hun dilemma's te belichten.

Methode: data en analyses In dit kwalitatief onderzoek interviewden we acht niet-westerse professionals tussen 21 en 57 jaar. We vroegen hen wat ze tegenkomen aan weerstand, of ze voorkeuren hebben in het werken met mensen met of zonder migratieachtergrond, en welke adviezen ze toekomstige professionals met een migratieachtergrond geven.

Resultaten en conclusie We concluderen dat professionals met een niet-westerse migratieachtergrond te maken hebben met specifieke vraagstukken die vaak cultuurbepaald zijn. Respondenten geven adviezen om hiermee om te gaan, zoals gebruik humor, vraag door en blijf weg van de emotie. De signalen uit het onderzoek wijzen op maatschappelijke misstanden. De dilemma's rond afwijzing, zich niet serieus genomen voelen of ongelijk behandeld worden, leiden tot bewustwording van de eigen identiteit. De botsende waarden tussen niet-westerse professionals en westerse cliënten of professionals worden nauwelijks besproken. Daarnaast is hun positie onderbelicht. Dit onderzoek benadrukt ook binnen de veiligheidszorg het belang van goede communicatie over gevoelige thema's, waarbij rekening gehouden wordt met zowel het relevante verschil tussen hulpvragers en professionals in westers en niet-westers als hun migratieachtergrond, zoals bij het agenderen en bespreken van loyaliteitsconflicten en aanpak eengerelateerd geweld.

Recherchepraktijken: Een onderzoek naar recherchewerk en recherchecultuur

Anouk van Schaik

Achtergrond en doel De afgelopen decennia heeft de opsporing regelmatig onder vuur gelegen. Er hebben zich meerdere crises voorgedaan, zoals de IRT-affaire, de Schiedammer parkmoordzaak en de 'effectiviteitscrisis'. Als gevolg daarvan zijn verschillende maatregelen getroffen om herhaling in de toekomst te voorkomen en de kwaliteit van de opsporing te verbeteren. Die oplossingen en maatregelen - die vooral betrekking hebben op de organisatie van de opsporing, verandering in werkprocessen en strengere opleidingseisen van rechercheurs - gaan echter voor een deel voorbij aan een mogelijk belangrijke verklaring voor het telkens terugkeren van problemen binnen het recherchewerk. Dit betreft het bestaan van een zogenaamde 'politicultuur'. Zowel in Nederland als internationaal is echter nog geen onderzoek gedaan naar de vraag of er daadwerkelijk een 'politicultuur' bestaat binnen de recherche en waaruit deze cultuur dan precies bestaat. Dit onderzoeksvoorstel probeert op deze lacune in te spelen. De doelstelling van dit onderzoek is om de kernelementen van een recherchecultuur te achterhalen en na te gaan welke gevolgen deze cultuur heeft voor de kwaliteit van het recherchewerk.

Methode Het onderzoek heeft een mixed-method onderzoeksopzet waarbij kwalitatieve en kwantitatieve dataverzamelingmethoden elkaar aanvullen. De studie bestaat uit twee delen. In het eerste (theorievormende) deel worden diepte-interviews gehouden met rechercheurs en leidinggevendenden en worden observaties uitgevoerd. Ook wordt een documentanalyse verricht. In het tweede (theorie-toetsende) deel wordt een enquête gehouden onder rechercheurs in alle politiedistricten in Nederland.

Resultaten en conclusie Er zijn nog geen resultaten bekend. Het onderzoeksvoorstel wordt gepresenteerd met als doel te discussiëren over de gemaakte keuzes in de onderzoeksopzet.

Team Etnografie in een Transnationale gevangenis

Miranda Boone, Kristel Beyens

Achtergrond en doel Tussen september 2015 en Augustus 2018 huurde de Noorse overheid gevangeniscapaciteit van Nederland. Gemiddeld 250 Noorse gedetineerden werden gehuisvest in de gevangenis Norgerhaven. Hoewel er in Noorwegen al decennialang sprake was van wachtlijsten voor de tenuitvoerlegging van celstraffen door een gebrek aan gevangeniscapaciteit, werd dat onder de toenmalige regering geproblematiseerd. In Nederland was er juist sprake van een cellenoverschot en dreigde gevangenispersoneel te moeten worden ontslagen als gevolg van de sluiting van gevangenissen. Op verzoek van en gefinancierd door het Noorse gevangeniswezen heeft een internationaal team van onderzoekers onderzocht hoe deze transnationale gevangenis werd ervaren door (Noorse) gedetineerden en (overwegend) Nederlands personeel. Deze presentatie focust op de mogelijkheden en beperkingen van teamonderzoek in een gevangenis.

Methode en analyse Het merendeel van de empirische data werd verzameld tijdens twee intensieve weken veldonderzoek in Norgerhaven. Er werd gebruik gemaakt van een combinatie van surveys, observaties en kwalitatieve interviews. In de eerste week richtte het onderzoek zich op het personeel; in de tweede week stonden gedetineerden centraal. Het onderzoeksteam bestond uit tien ervaren gevangenisonderzoekers uit verschillende landen met verschillende soorten expertise. De onderzoekers verbleven in de onderzoeksperiodes gezamenlijk in een hotel. De terugkoppelingssessies tijdens de pauzes, lunches en het diner maakten deel uit van het analyseproces.

Resultaten en conclusie Deze bijdrage reflecteert op het onderzoeksproces. Wat kan de toegevoegde waarde zijn van het uitvoeren van kwalitatief empirisch onderzoek in groepsverband en wat zijn de beperkingen? Uiteraard zullen ook de belangrijkste bevindingen over deze transnationale gevangenis aan bod komen.

ACTIVISME, EXTREMISME EN TERRORISME

09.00 – 10.30 uur

Voorzitter: Fabienne Thijs

Technisch voorzitter: Elanie Rodermond

Het nieuwe activisme? Strategieën en betekenisgeving binnen de Nederlandse tak van Anonymous for the Voiceless

Anantha Thelen, Fiore Geelhoed

Achtergrond en doel Dierenactivisme is een thema dat vanuit een groen-cultureel criminologisch perspectief aandacht verdient. Deze bijdrage biedt inzicht in een concrete vorm van dierenactivisme: het activisme van Anonymous for the Voiceless (AV). De centrale onderzoeksvraag luidt: “Hoe geven de activisten die zijn aangesloten bij AV vorm en betekenis aan hun acties en aan de beweging zelf?”

Methode: data en analyses Voor dit onderzoek heeft de eerste auteur kwalitatief onderzoek verricht bestaande uit semi-gestructureerde interviews en veldwerk. De respondenten van de interviews betreffen zes organisatoren en negen reguliere activisten van zeven Nederlandse chapters van AV. Het veldwerk betreft participerende observatie bij drie bijeenkomsten, de ‘Cubes of Truth’, waarmee de organisatie het publiek tot veganisme probeert te bewegen. De data is via thematisch en open coderen en een patroonanalyse geanalyseerd met behulp van ATLAS.ti.

Resultaten en conclusie De analyses laten zien dat er spanningen bestaan tussen enerzijds de wijze waarop de organisatie zichzelf presenteert naar potentiële deelnemers en het publiek toe en de interne dynamieken binnen de beweging. Zo benadrukken AV en de respondenten het open en niet-dwingende karakter van de beweging. Deze zelfpresentatie staat echter in scherp contrast met de abolitionistische visie en de interne dynamiek binnen de beweging, die te typeren is als hiërarchisch en die zich kenmerkt door strikte regels en vergaande consequenties wanneer deelnemers deze regels niet naleven.

Families van terrorismeverdachten in Nederland. Kenmerken en criminaliteit van ouders, broers en zussen

Elanie Rodermond, Frank Weerman

Achtergrond en doel In de afgelopen jaren zijn diverse terroristische misdrijven gepleegd door broers, zussen of zelfs complete families. Tegelijkertijd zijn er ook gevallen bekend van broers en zussen die ieder een compleet ander pad inslaan. Het huidige onderzoek beoogt de gezinscontext van terrorismeverdachten in kaart te brengen en te bezien in hoeverre terrorismeverdachten verschillen van hun broers en zussen.

Methode: data en analyses De dataset voor het huidige onderzoek bestaat uit terrorismeverdachten in Nederland ($n = 226$), hun ouders en broers en zussen. Aan deze personen is CBS-informatie over diverse demografische en sociaaleconomische factoren en de criminele voorgeschiedenis gekoppeld. Daarnaast zijn twee controlegroepen samengesteld van reguliere daders en individuen uit de algemene populatie, alsmede hun ouders, broers en zussen. Middels beschrijvende analyses zijn de gezinskenmerken van terrorismeverdachten vergeleken met die van de controlegroepen. Daarnaast zijn de ouders, broers en zussen van de terrorismeverdachten vergeleken met die van de controlegroepen. Tot slot zijn de terrorismeverdachten vergeleken met hun meest gelijkende broer of zus.

Resultaten en conclusie De broers en zussen van terrorismeverdachten hebben in de periode voorafgaand aan de terrorismeverdinking een betere sociaaleconomische positie dan de terrorismeverdachten zelf, ze hebben vaker een relatie, en ze hebben minder vaak een criminele voorgeschiedenis. Meer in het algemeen lijken gezinnen van terrorismeverdachten qua samenstelling, sociaaleconomische positie en criminele voorgeschiedenis sterk op gezinnen van reguliere verdachten.

De relationele dimensie van radicalisering: een empirische analyse van relatievorming binnen Nederlandse Salafi-Jihadi netwerken

Casper van Nassau, Christianne de Poot

Achtergrond en doel Ondanks de breed gedeelde notie dat radicale attitudes, emoties en gedragingen veelal ontstaan in relatie tot anderen, is er weinig systematisch empirisch onderzoek gedaan naar de sociale en ruimtelijke omgeving waarin betrokkenen elkaar ontmoeten en relaties aangaan. Om bij te dragen aan de effectiviteit van mogelijke interventies beoogt dit onderzoek nader inzicht te bieden in de factoren die van invloed zijn op relatievorming binnen Salafi-Jihadi netwerken.

Data en methoden In de literatuur worden verschillende factoren beschreven die een mogelijke faciliterende en/of stimulerende rol spelen bij de vorming van relaties binnen radicale netwerken. Aan de hand van afgesloten politieonderzoeken analyseren we op kwalitatieve wijze de prevalentie en mogelijke invloed van deze factoren voor elf Nederlandse Salafi-Jihadi netwerken die actief waren in de periode 2001-2014 (273 actoren).

Resultaten en conclusie In het merendeel van de onderzochte netwerken spelen bestaande familie- en vriendschapsrelaties, (Salafistische) moskeeën, specifieke radicalizing settings en gecommitteerde actoren die functionele taken op zich nemen een rol bij de totstandkoming van relaties. We zien echter ook verschillen tussen netwerken, zowel in de waargenomen prevalentie als in de mogelijke invloed van deze factoren. Onze bevindingen nuanceren daarmee het veronderstelde belang van de onderzochte factoren. Een mogelijke deelverklaring voor de gevonden verschillen volgt uit de kernactiviteiten waar de betrokkenen zich op toeleggen. Zo lijkt het regelmatig samenkomen op plekken waar formele controle ontbreekt (radicalizing settings) van groter belang voor netwerken waar actoren zich ook elders actief inzetten voor de verspreiding en internalisering van een Salafi-Jihadi interpretatie van het islamitische geloof.

Gewelddadige en niet-gewelddadige terrorismeverdachten vergeleken: onderzoek naar criminologische indicatoren

Fabienne Thijs

Achtergrond en doel Door de structurele dreiging van zowel jihadistisch geïnspireerd als rechts-extremistisch geweld wereldwijd en de terugkeer en re-integratie van uitreizigers, wordt er meer aandacht besteed aan factoren en processen die ten grondslag liggen aan extremisme en terrorisme. Binnen de groep mensen met radicale ideeën gaat een aantal over tot geweld, terwijl het merendeel dat niet doet. Terrorisme en extremisme onderzoek heeft zich vooral gericht op de geweldsgroep in plaats van ook te kijken naar de groep die niet overgaat tot geweld. In deze studie is het doel een vergelijking te maken tussen die twee groepen, om zodoende te achterhalen op welke risico- en beschermende factoren zij overeenkomen en verschillen.

Methode: data en analyses We maken gebruik van criminologische inzichten en longitudinale registergegevens om de twee jaar voorafgaand aan de terroristische verdenking te onderzoeken. Daarbij vergelijken we via kwantitatieve analyses de demografische kenmerken, gezinssamenstelling, sociaaleconomische factoren en criminele achtergrond van gewelddadige (n=57) en niet-gewelddadige (n=292) terrorismeverdachten.

Resultaten en conclusie Bevindingen laten zien dat er meer overeenkomsten dan verschillen zijn tussen de groepen op de onderzochte factoren. Desalniettemin zijn gewelddadige terrorismeverdachten significant vaker man en hadden zij vaker een (gewelddadige) criminele achtergrond. Voor de niet-gewelddadige terrorismeverdachten vinden we dat er een beschermend effect uitgaat van het wonen in het ouderlijk huis (bij de ouders) en het hebben van werk. De analyses geven inzicht in welke factoren en mogelijke onderliggende mechanismen nader onderzoek nodig hebben om gewelddadige en niet-gewelddadige uitkomsten te begrijpen.

‘De radicaliseringsindustrie’ van pionieren naar professionaliseren

Annebregt Dijkman

Achtergrond en doel De wetenschappelijke focus van onderzoek naar radicalisering, extremisme en terrorisme is veelal gericht op het fenomeen, maar wat betekent dat voor professionals die moeten werken met het fenomeen? Zij staan iedere dag voor dilemma's, hebben te maken met professionele eenzaamheid, exposure in media, politiek-bestuurlijke druk en ontbrekende werkkaders. Deze zijn immers nauwelijks wetenschappelijk onderzocht. Deze bijdrage laat juist zien wat de kenmerken van het werkveld zijn, wat dat betekent voor professionals en de aanpak van radicalisering.

Methode en analyse Voor deze bijdrage is gebruik gemaakt van organisatie-antropologische onderzoeksmethoden. De data zijn verkregen tussen 2015 en 2020 op basis van: literatuurstudie, participerende observatie tijdens advies en onderzoek bij ministeries, gemeenten en uitvoeringsorganisaties, narratief biografische interviews met eerstelijns professionals (N = 21), documentanalyse (N = 27) en focusgroepen met eerstelijns professionals, managers en beleidsmakers (N = 14). Analyse van de data is geschied op basis van systematische inhoudsanalyse, transcriptie, verhalende samenvatting, en codering.

Resultaten en conclusie Het werkveld van radicalisering vertoont alle kenmerken van een wicked problem, een zogenaamd ongestructureerd maatschappelijk probleem. Het primaat van professionalisering ligt nu bij politiek en bestuur en de verantwoording daarvan ook. Dat betekent dat het professionaliseringsvraagstuk nog onvoldoende op de agenda van het professionele veld zelf staat. Daarmee ontstaat een lacune voor verdere professionalisering, zeker omdat radicalisering als wicked problem vraagt om double loop leren van professionals. Dat kan door meer context gericht te gaan werken en eigen werkkaders te ontwikkelen die bijdragen aan legitiem, proportioneel en ethisch handelen.

CRIMINELEN NETWERKEN

09.00 – 10.30 uur

Voorzitter: Arjan Blokland

Technisch voorzitter: Steve van de Weijer

Illegale netwerken in orgaanhandel: Een sociale netwerkanalyse van de Medicus zaak

Henrieke Doosje, Frederike Ambagtsheer, Arjan Blokland

Achtergrond en doel Hoewel minder bekend bij het grote publiek dan bijvoorbeeld drugs- of wapenhandel, is de illegale handel en verkoop van organen ‘big business’ waar jaarlijks naar schatting tussen de 840 miljoen en 1,7 miljard dollar mee wordt verdiend. Het merendeel van de illegale orgaantransplantaties betreft niertransplantaties. Bij de verkoop, handel en transplantatie van organen zijn diverse actoren betrokken die met elkaar moeten samenwerken. Illegale orgaanhandel is hiermee een vorm van georganiseerde criminaliteit. In dit onderzoek is het criminele netwerk achter de orgaanhandel in de Medicus kliniek in kaart gebracht.

Methode Het criminele netwerk achter de orgaanhandel in de Medicus kliniek is inzichtelijk gemaakt op basis van data van het HOTT-project (interviews, politie en justitie dossiers, en rechterlijke uitspraken). We hebben sociale netwerkanalyse gebruikt om zowel het criminele netwerk als geheel, als individuele actoren binnen het netwerk te karakteriseren.

Resultaten en conclusie In de Medicus zaak werd bewijs gevonden voor tenminste 24 illegale niertransplantaties. Niertransplantaties zijn complexe operaties die in de Medicus zaak in wisselende samenstelling werden uitgevoerd door in totaal 11 actoren. Het totale criminele netwerk bestond uit 107 actoren.

Fluïditeit en hiërarchie in de kern en periferie van een lokaal drugsnetwerk

Johan Hiemstra, Jan Kornelis Dijkstra, Gijs Huitsing

Introductie De structuur van criminele netwerken wordt vaak gekenmerkt als fluïde en non-hiërarchisch, en is voortdurend onderhevig aan verandering (Faust & Tita, 2019). Tegelijkertijd zijn er duidelijke signalen dat criminele samenwerkingsverbanden een zekere mate van stabiliteit en hiërarchie kennen met een kern (aangeduid als de 9s), een middenkader (de 7's) en loopjongens aan de periferie van het netwerk (de 5-en) (Tops & Tromp, 2020).

De hypothese in dit onderzoek is dat naarmate de professionaliteit in het criminele bedrijfsproces toeneemt alsmede de financiële omvang van de criminele activiteiten, het belang van vertrouwen in anderen toeneemt. Dit heeft als gevolg dat het netwerk naar verwachting zich ontwikkelt richting een stabiele en hiërarchische kern aan de top, waar een fluïde groep van opportunistische criminele avonturiers omheen beweegt. Het doel van dit onderzoek is om deze hypothese te toetsen met de netwerkdynamiek van een crimineel drugsnetwerk.

Methode Ondanks de consensus over de fluïde en dynamische eigenschappen van criminele netwerken wordt voor onderzoek naar criminele netwerken informatie veelal over een langere tijdspanne geaggregeerd tot statische one-mode netwerken. De voornaamste oorzaak hiervan is de zeer beperkte beschikbaarheid van longitudinale data over criminele netwerken. Onmiskenbaar leidt deze aanpak tot informatieverlies en tot een beperkt inzicht in de fluïde structuren en netwerkdynamica. In dit onderzoek maken we dan ook gebruik van unieke netwerkdata over criminele actoren die onder meer actief zijn in een lokale cocaïnemarkt.

Resultaten en conclusie Over een tijdspanne van vijf jaar (2015-2020) zijn gedragingen van ruim 200 personen en hun relaties met anderen vastgelegd. De totale omvang van het netwerk bevat daardoor ruim 4500 actoren. Om deze veranderingen in het netwerk te analyseren maken we onder meer gebruik van longitudinale sociale netwerkanalyse (SIENA).

Criminele netwerken van Nederlandse outlawbikers

Arjan Blokland, Wouter van der Leest, Melvin Soudijn

Achtergrond en doel Outlaw Motor Cycle Gangs (OMCGs), zoals de Hells Angels en Satudarah, worden gezien als broedplaatsen van criminaliteit en het Openbaar Ministerie heeft zich de afgelopen jaren ingezet om dergelijke OMCGs via de rechter te laten verbieden. Een van de redenen voor het verbieden van OMCGs is het vermoeden dat OMCGs een organiserende rol spelen in het criminele gedrag van hun leden, of dat zij tenminste een omgeving bieden waarin dit gedrag wordt getolereerd en waar criminele samenwerking kan worden geïnitieerd. Anderzijds kenmerkt de outlawbiker subcultuur zich door een sterke rivaliteit tussen afzonderlijke OMCGs, hetgeen de keuze voor criminele partners juist zou kunnen beperken.

Methode: data en analyses Op basis van politieregisters worden in dit onderzoek de samenpleegrelaties van 1670 Nederlandse OMCG leden over een periode van 10 jaar in kaart gebracht. Het resulterende samenpleegnetwerk wordt op drie niveaus geanalyseerd: het netwerk als geheel, het niveau van de club en het niveau van het individuele lid.

Resultaten en conclusie Dit onderzoek geeft een omvangsschatting van het totale criminele netwerk van Nederlandse OMCG leden. Verder wordt nagegaan welke OMCGs wel en welke juist niet met elkaar samenwerken. Ten slotte wordt de vraag beantwoord of dat voor individuele leden mede-lidmaatschap een bepalende factor is in de keuze voor mede-daders.

VAN OPSPORING TOT SANCTIONERING VAN ERNSTIGE CRIMINALITEIT IN BELGIË

10.45 – 12.15 uur

Voorzitter: Jop Van der Auwera

Technisch voorzitter: Jessica Hill

(Niet) getest en goedgekeurd? De vroegtijdige detectie van een criminele intentie op luchthavens door middel van gedragsprofilering: reflecties aangaande de theoretische validiteit en betrouwbaarheid

Jop Van der Auwera, Dirk Van Daele, Geert Vervaeke

Achtergrond De laatste jaren dienen luchthavens meer dan ooit rekening te houden met een terroristische dreiging. Ze anticiperen hierop met preventieve beveiligingsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld het opleiden van politieambtenaren tot behaviour detection officers (BDO's), wiens taak het is om 'verdacht gedrag' vroegtijdig te detecteren bij high risk passagiers aan de hand van een lijst gedragsindicatoren. Vanuit wetenschappelijk perspectief doet de inhoud van die lijst – alsook de toepassing van de methode – echter enkele rechtspsychologische en juridische vragen rijzen.

Doel en methode Aan de hand van een reflectieve literatuurstudie is getracht om (1) de praktische toepassing van de gedragsprofileringmethode en (2) het vermeende verband tussen de opgelijste gedragsindicatoren en een criminele intentie zowel te ontkrachten als te onderbouwen met literatuur uit de sociaal en rechtspsychologische literatuur.

Resultaten en conclusie Uit de resultaten van de sociaal -en rechtspsychologische analyse blijkt dat de theoretische validiteit van de opgenomen gedragsindicatoren zwak is en het menselijke vermogen inzake de dreigingsbeoordeling vele aandachtspunten bevat. Enerzijds komt naar voren dat de verschillende categorieën van opgelijste gedragsindicatoren niet alleen een zwak theoretisch verband vertonen met een criminele intentie, maar bovendien ook zeer moeilijk waargenomen kunnen worden zonder gebruik te maken van geavanceerde technologische apparatuur. Anderzijds zorgen psychologische mechanismen, zoals de eerste indruksvorming, de automatische aandachtstoewijzing, de ongerichte visuele zoektaak, het gevaar van tunnelvisie etc. voor een afzwakking van de gepretendeerde objectiviteit inzake de observatie.

Interactie en gegevensuitwisseling tussen Openbaar Ministerie en fiscus in de strijd tegen ernstige criminaliteit

Jente De Smedt

Achtergrond In de strijd tegen ernstige criminaliteit speelt niet alleen het Openbaar Ministerie een belangrijke rol, maar ook vele andere (overheids)instanties. Zo ook de fiscus, die beschikt over een grote hoeveelheid aan privégegevens van burgers en fiscale data. Door deze gegevens en door zijn ruime onderzoeksbevoegdheden levert de fiscale administratie zowel in de opsporingsfase, vervolgingsfase als in de fase van de strafuitvoering een belangrijke bijdrage in de strijd tegen (ernstige) criminaliteit in België. De verhouding tussen het Openbaar Ministerie als belangrijkste vervolgende instantie enerzijds en de fiscus anderzijds is echter allesbehalve eenvoudig, en zeker op vlak van de gegevensuitwisseling tussen beide actoren.

Doel en methode Aan de hand van een systematische literatuurstudie van parlementaire voorbereidingen, wetgeving, rechtspraak en rechtsleer is getracht om weer te geven welke bijdrage de fiscus in het strafproces kan leveren in het geval van ernstige criminaliteit en hoe gegevens uit het administratief onderzoek kunnen en mogen worden gebruikt voor strafrechtelijke doeleinden.

Resultaten en conclusie De rol van de fiscus in het strafproces en de gegevensuitwisseling tussen het Openbaar Ministerie en de fiscus doen vragen rijzen in het licht van het recht op een eerlijk proces, gewaarborgd door artikel 6 EVRM. Gelet op de verschillende functies van het strafrecht en het fiscaal recht en gelet op de verschillende bevoegdheden van deze twee instanties is het niet evident dat gegevens en resultaten uit een administratief onderzoek zonder meer gebruikt worden in een strafrechtelijk onderzoek en omgekeerd. Deze presentatie zet de voorlopige bevindingen uiteen.

De administratieve afhandeling van ernstigere criminaliteit: een geschikt alternatief voor de strafvervolgung?

Marie Horseele

Achtergrond en doel In de Europese lidstaten bestaat een depenaliseringstendens, ook voor ernstigere vormen van criminaliteit. In België heeft die depenalisering herhaaldelijk een “zachte” vorm aangenomen. Zachte depenalisering zorgt ervoor dat als misdrijf omschreven gedragingen zowel strafrechtelijk als niet-strafrechtelijk, vaak administratiefrechtelijk, kunnen worden afgehandeld. Een bevoegde instantie, meestal het Openbaar Ministerie, treedt op als spelverdeler en bepaalt de afhandelingswijze discretionair. Deze keuze is niet neutraal, want het bepaalt de aard van de vervolging. Er zijn dus belangrijke rechtsgevolgen aan verbonden. Indien deze bevoegde instantie kiest voor de administratieve behandeling dan zijn de regels van het Strafwetboek en het Wetboek van Strafvordering in beginsel niet van toepassing. De literatuur beschrijft de administratieve afhandeling dan ook als sneller, lichter, efficiënter en gespecialiseerder. De vraag rijst evenwel of die administratieve afhandeling een geschikt alternatief is voor de strafrechtelijke vervolging en in hoeverre afwijkingen op basis van de gekozen afhandelingswijze te verantwoorden zijn.

Methode Dit onderzoek tracht de administratieve afhandeling als alternatief voor de strafvervolgung in kaart te brengen aan de hand van een studie van wetgeving (inclusief parlementaire voorbereidingen), rechtspraak en rechtsleer.

Resultaten en conclusie Dat eenzelfde strafbaar feit naast strafrechtelijke afhandeling ook in aanmerking komt voor administratieve afhandeling, is mogelijk in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Bovendien rijst de vraag naar de verenigbaarheid met het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM. Het EHRM kwalificeert administratieve sancties op grond van de Engelcriteria immers als intrinsiek strafrechtelijk. Het onderzoek probeert een evenwicht te vinden tussen de eigenheid van administratieve afhandeling en de noodzakelijke beïnvloeding door het strafrecht. We presenteren onze voorlopige bevindingen.

Terroristische groepen en criminele organisaties: de misdrijven en hun bestraffing

Ward Yperman

Achtergrond en doel In een poging om enkele van de meest ernstige vormen van criminaliteit te bestrijden, maakt de Belgische wetgever gebruik van zogenaamde associatiemisdrijven. Hierbij identificeert hij een groep personen met een bepaald doel, zoals bijvoorbeeld het plegen van een terroristische aanslag. Deze groep wordt behandeld als een aparte entiteit met een eigen oogmerk. Vervolgens worden een reeks gedragingen strafbaar gesteld die betrekking hebben op deze groep, zoals bijvoorbeeld het deelnemen aan de activiteiten van de groep of zelfs het loutere lidmaatschap ervan.

Dit soort misdrijven stelt het strafrecht voor uitdagingen. Traditioneel wordt het strafrecht toegepast op personen die een beschermingswaardig rechtsgoed in gevaar brengen, zoals het recht op leven of eigendom. Misdrijven met betrekking tot groepen zijn anders. Deze misdrijven viseren namelijk personen die handelingen verrichten met betrekking tot een groep die deze rechtsgoederen beoogt te schaden.

Methode Door een systematische analyse van de wetgeving, rechtspraak en juridische literatuur, worden de associatiemisdrijven en hun toepassing in de praktijk in kaart gebracht. Daarna worden er voorstellen tot verbetering worden gedaan, gebaseerd op twee van de fundamentele principes van het strafrecht: het legaliteitsbeginsel en het proportionaliteitsbeginsel.

Resultaten en conclusie Door de eerder vermelde tussenstap tussen het goed dat de wetgever wil beschermen en de handeling die dat goed in gevaar brengt, worden traditionele beginselen van het strafrecht, zoals de legaliteit en proportionaliteit, moeilijker te handhaven. Deze misdrijven hebben dan ook nood aan zeer duidelijke definities, wat momenteel in België niet voldoende het geval lijkt te zijn.

De zoektocht naar crimineel vermogen in de strafuitvoeringsfase in Belgisch en Europees perspectief

Sven Bollens, Dirk Van Daele

Achtergrond en doel De ontneming van criminele vermogensvoordelen wordt al enige tijd beschouwd als een cruciaal wapen in de strijd tegen ernstige en/of georganiseerde criminaliteit. Vermogenssancties, zoals de confiscatie, kunnen evenwel hun doel slechts bereiken indien ze daadwerkelijk worden uitgevoerd, wat onder meer veronderstelt dat voldoende informatie voorhanden is omtrent het relevant vermogen. In 2014 introduceerde de Belgische wetgever –geïnspireerd door Nederland – daarom het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek (SUO). In deze presentatie wordt dan ook in de eerste plaats stilgestaan bij de mate waarin het SUO tegemoetkomt aan de vraag naar een krachtig instrument voor de opsporing van vermogen in de strafuitvoeringsfase.

Vermits georganiseerde criminaliteit transnationaal van aard kan zijn, dienen er ook mogelijkheden te bestaan om zicht te krijgen op het vermogen dat zich in het buitenland bevindt. In het licht hiervan wordt ook beknopt ingegaan op de bestaande instrumenten die kunnen worden ingezet voor en de knelpunten bij de grensoverschrijdende opsporing van vermogen in de strafuitvoeringsfase.

Methode De resultaten zijn bekomen door middel van een rechtswetenschappelijk onderzoek gebaseerd op onder meer (voorbereiding van) regelgeving en literatuur.

Resultaten en conclusie De meerwaarde van het SUO kan moeilijk overschat worden, wat ook blijkt uit de ruwe indicaties inzake het aantal SUO-dossiers dat de voorbije jaren werd geopend. Desalniettemin bestaan wel enkele organisatorische en wettelijke obstakels, die ook wel de patrimoniale strafuitvoering over het algemeen plagen. Wat betreft de grensoverschrijdende opsporing van vermogen, blijkt vooral dat de mogelijkheden in de strafuitvoeringsfase beperkter zijn dan tijdens een lopende strafprocedure.

DIVISIE DETENTIE: DETENTIE EN HET WELZIJN VAN GEDETINEERDEN EN HUN FAMILIES

10.45 – 12.15 uur

Voorzitter: Esther van Ginneken

Technisch voorzitter: Elanie Rodermond

Risicofactoren en gevolgen van slachtofferschap in detentie: een best fit framework synthese

Elien Goossens

Achtergrond en doel De afgelopen jaren steeg de wetenschappelijke belangstelling voor slachtofferschap tussen gedetineerden. Onderzoekers richtten zich op de prevalentie, de individuele of contextuele risicofactoren en de gevolgen van slachtofferschap. Door de toegenomen aandacht verschillen veel studies in onderzoeksoptzet. Daarom is het essentieel om de huidige kennis van zaken op het gebied van onderzoek naar slachtofferschap in detentie te herbekijken. Bestaande literatuurstudies over dit thema gebeurden echter niet systematisch, onderzochten wangedrag eerder dan slachtofferschap in detentie of includeerden niet de meest recente empirische onderzoeken. Gezien deze beperkingen is een uitgebreide systematische literatuurstudie nodig om de risicofactoren en gevolgen van slachtofferschap en onveiligheidsgevoelens in detentie te onderzoeken.

Methode: Data en analyses De literatuurstudie werd uitgevoerd conform een systematisch protocol. Dertien databanken werden gescreend in het Engels of Frans en zeven Nederlandstalige tijdschriften werden manueel doorzocht. De data-synthese gebeurde aan de hand van een best fit framework synthese.

Resultaten en conclusie De resultaten suggereren het belang van een allesomvattend theoretisch kader van individuele en contextuele risicofactoren. Fysiek slachtofferschap wordt vaker in verband gebracht met (persoons)eigenschappen die anderen kunnen provoceren, zoals zedenfeiten. Gedetineerden met een pro-sociale attitude lopen schijnbaar een hoger risico op psychologisch slachtofferschap. Er zijn indicaties dat het leefklimaat in detentie een impact heeft op slachtofferschap en onveiligheidsgevoelens. Slachtofferschap of onveiligheid gaan gepaard met fysieke, psychologische en gedragsmatige gevolgen.

Slachtofferschap en slachtoffer-daderschap in Nederlandse penitentiare inrichtingen

Sophie Martens, Esther van Ginneken, Hanneke Palmen

Achtergrond en doel Uit Amerikaans onderzoek is gebleken dat het leven achter de tralies gevaarlijker is dan het leven in de vrije samenleving. Ook in Nederlandse gevangenissen vinden regelmatig geweldsincidenten plaats; in 2019 werden er meer dan 1700 voorvallen van geweld geregistreerd, een aantal dat in realiteit waarschijnlijk nog hoger ligt omdat niet alle incidenten worden gemeld. Ondanks de negatieve impact van geweld op de veiligheid van gedetineerden en op de kans op succesvolle re-integratie, is er weinig bekend over de daadwerkelijke prevalentie van slachtofferschap in penitentiare inrichtingen en de kenmerken van slachtoffers. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat slachtofferschap en daderschap hand in hand kunnen gaan, waardoor er een slachtoffer-daderoverlap ontstaat. In deze presentatie worden de volgende vragen beantwoord: 1) Hoe vaak komt slachtofferschap voor onder Nederlandse gedetineerden? 2) Wat zijn de kenmerken van slachtoffer(-daders) van geweld in Nederlandse penitentiare inrichtingen?

Methode De onderzoeksvragen worden beantwoord met behulp van surveydata uit 2017 van de Life in Custody Study die gebruik maakt van de Prison Climate Questionnaire. De onderzoeksgroep bestaat uit 2.752 gedetineerden uit verschillende regimes.

Resultaten en conclusie Uit het onderzoek blijkt dat 8.4% van de ondervraagde gedetineerden minstens één keer slachtoffer was geworden van geweld in de twee maanden vóór afname van de survey. Zowel slachtoffers als slachtoffer-daders hadden een minder goede mentale en fysieke gezondheid, waren vaker ingesloten voor een geweldsdelict, en waren vaker ontevreden met het leven achter de tralies. Single vrouwen waren vaker slachtoffer, terwijl relatief jonge mannen met meer detentie-ervaring oververtegenwoordigd waren onder slachtoffer-daders.

Meerpersoonscelgebruik in Nederlandse penitentiaire inrichtingen

Esther van Ginneken, Hanneke Palmen

Achtergrond en doel Sinds 2004 is meerpersoonscelgebruik in Nederlandse penitentiaire inrichtingen gestaag toegenomen tot ongeveer 30%, met uitzondering van de periode tijdens de covid-19 pandemie. In tegenstelling tot veel andere landen, is het gebruik van meerpersoonscellen in Nederland een kostenbesparende beleidskeuze in plaats van een noodzakelijke maatregel om het hoofd te bieden aan overbevolking van gevangenissen. Ondanks de intensivering van meerpersoonscelgebruik, ontbreekt gedegen wetenschappelijk onderzoek naar de aard en gevolgen hiervan. In deze presentatie worden de volgende vragen beantwoord: (1) Wie deelt een cel in Nederlandse penitentiaire inrichtingen? (2) Hoe ervaart men het delen van een cel? (3) Zijn er verschillen in gezondheid, welzijn en wangedrag tussen gedetineerden in eenpersoons- en meerpersoonscellen? (4) Hangt het leefklimaat samen met meerpersoonscelgebruik?

Methode Om de onderzoeksvragen te beantwoorden is gebruik gemaakt van surveydata van de Life in Custody Study die in 2019 is verzameld d.m.v. de Prison Climate Questionnaire. Voor de huidige studie zijn enkel respondenten geselecteerd uit regimes waar meerpersoonscelgebruik relatief vaak voorkomt, te weten: reguliere gevangenisregimes, arrestantenregimes en huis van bewaring. De onderzoeksgroep bestaat uit 3.408 deelnemers van wie bekend is of zij een cel delen.

Resultaten en conclusie De resultaten laten zien dat de verdeling van gedetineerden over eenpersoons- en meerpersoonscellen niet willekeurig is. De meeste gedetineerden rapporteren een goede omgang met hun celgenoot, maar geven desalniettemin de voorkeur aan een eenpersoonscel. Er is geen bewijs voor positieve effecten van meerpersoonscelgebruik op de onderzochte domeinen.

Vaderschap, detentie en het welzijn van kinderen: De rol van gezinsrelaties

Simon Venema, Marieke Haan, Eric Blaauw, René Veenstra

Achtergrond en doel De detentie van een vader heeft vaak negatieve gevolgen voor het welzijn van kinderen. Er is echter weinig bekend over de mechanismen waardoor dit tot stand komt. In dit onderzoek focussen we op de rol van gezinsrelaties als mechanisme in het verband tussen de detentie van vaders en het internaliserend en externaliserend probleemgedrag van hun kinderen in adolescentie.

Methode We maken gebruik van de Fragile Families and Child Wellbeing Study uit de Verenigde Staten, waarbij kinderen en hun ouders van 0 tot 15 jaar gevolgd zijn, en waarbij een relatief groot gedeelte van de kinderen tussen 5- en 9-jarige leeftijd een detentie van hun vader meemaakte. We onderzochten de verbanden tussen de detentie van vader, de gezinsrelaties voor en na de detentie, en het internaliserend en externaliserend probleemgedrag van kinderen.

Resultaten en conclusie Kinderen die de detentie van hun vader meemaakten hadden minder positieve gezinsrelaties dan kinderen die dit niet meemaakten. De negatieve gevolgen van de detentie voor de gezinsrelaties waren groter wanneer de relatie tussen vader en moeder positiever was voor de detentie. De resultaten laten zien dat, met name voor kinderen waarbij de vader-moederrelatie voor detentie positief was, de verslechtering van gezinsrelaties een gedeeltelijke verklaring kan zijn voor het verband tussen de detentie van vader en het internaliserend probleemgedrag van kinderen in adolescentie. Dit onderstreept de belangrijke rol van gezinsrelaties voor het welzijn van kinderen die de detentie van een ouder meemaken.

COVID-19 RESEARCH: RULE COMPLIANCE, GUARDIANSHIP, DOMESTIC VIOLENCE AND CYBERCRIME

10.45 – 12.15 uur

Voorzitter: Steve van de Weijer

Technisch voorzitter: Irma Cleven

Compliance with COVID-19 mitigating measures

Joska Appelman, Marie Rosenkrantz Lindegaard, Lasse Suonperä Liebst, Peter Ejbye-Ernst, Wim Bernasco, Evelien Hoebe, Nigel van Herweijnen, Thomas van der Veen, Kiki Bijleveld, Josephine Thomas, Laura Hendriks

Background and purpose To mitigate the spread of the COVID-19 virus in the Netherlands, the government has enforced several rules and regulations for behavior. Compliance with these measures is essential for their effectiveness. But do Dutch citizens comply with them? In this ongoing research project, we monitor compliance with the COVID-19 mitigating measures over time and provide possible explanations for the observed compliance.

Method: data and analyses Compliance is monitored using CCTV-footage of public surveillance cameras in Amsterdam, starting March 2020. We watched and analyzed footage from 57 cameras located in different parts of the city. An artificial intelligence algorithm, trained to count people on the street and register when two people do not keep 1.5-meter distance from each other, encoded a part of the footage. Manual coding was used to code on an individual level. Using both ways of coding, we can monitor compliance with the following rules and regulations: 1) avoiding crowds, 2) social distancing, 3) mask-wearing and 4) the curfew.

Results So far, the analysis shows that Dutch citizens comply with the mitigating measures quite well. The main finding so far is that social distancing is highly correlated with crowding on the street, meaning that people keep less distance when it is crowded on the street. Other important findings regarding compliance with the four measures looked at in this research will be discussed in the presentation.

Guardianship during the curfew riots

Marly van Bruchem, Marie Rosenkrantz Lindegaard, Hans Myhre Sunde

Background and purpose In January 2021, the Dutch government imposed a 21 o'clock curfew as a measurement against the spread of the Corona-virus. The days after the instalment were characterised by civil unrest that the media described as 'curfew riots'. To prevent more unrest local volunteering citizens and youth workers helped the police in the role of guardians. Our aim is to understand the ways these guardians supplement police efforts in establishing safety in public space. We examine the actions of both guardians and police officers and how possible rioters react to their efforts and presence.

Methods: data and analysis We draw on semi-structured interviews with forty guardians involved in these activities and on systematic video observations of four locations in Amsterdam where riots were announced on social media, to examine the interactional dynamics between participants, police and guardians.

Findings and conclusion The interview study shows that guardians play a key de-escalatory role in the preventive stage. Guardians mainly approach youngsters in a positive way: they smile, give youngsters compliments, and merely explain the possible negative consequences of being present during 'the riot', and express that participants respect and obey them. The video analysis shows that guardian presence is more effective in stopping the process of group formation than police presence: youngsters moved away when guardians were arrived, while police officers did not have this effect. Groups even positioned themselves near the police in one case.

Stay Home, Stay Safe? National Trends in Reports of Domestic Violence During COVID-19

Anne Coomans, Veroni Eichelsheim, Steven van de Weijer, Arjan Blokland, Meintje van Dijk, Sjouke van Deuren

Background The limited freedom of movement, social isolation and potential financial insecurities as a consequence of the Dutch COVID-19 measures, may have led to increased tension at home. Systematic research into the domestic violence reports during the period of the first lockdown in the Netherlands was still absent. Therefore, the aim was to start a quasi-experimental research to examine the prevalence and nature of domestic violence reports in the Netherlands during and after the period of corona-measures, in comparison to domestic violence reports recorded in 2019.

Methods Data of the official domestic violence reports recorded by Dutch domestic violence agencies were used in the current study, ranging from 2019 to present, from way before the first COVID-19 measures were issued until sometime after. The official domestic violence agencies have been operational as regional advice and reporting centres for domestic violence and child abuse. The data were analysed in a descriptive way.

Results Overall, the findings suggest that there is no clear increase of cases of domestic violence compared to 2019. However, the proportion of cases in which partner violence and/or child abuse occurred has increased during and after the first lockdown compared to the same periods in 2019. Professionals are overall the most important reporters of domestic violence cases. Due to the introduction of the COVID-19 measures, such as working from home, there has been a shift from professional to non-professional reporters. Especially reports coming from neighbours increased during, but also after, the first lockdown.

Stay Home, Stay Safe? A time-series forecasting analysis of domestic violence during the COVID-19 lockdown in the Netherlands

David Kühling, Veroni Eichelsheim, Steven van de Weijer, Arjan Blokland, Meintje van Dijk, Sjouke van Deuren

Background and purpose To prevent the spread of COVID-19, the Dutch government issued measures and recommendations restricting movement, limiting social gatherings, and closure or restricting opening hours of certain businesses. To what extent have these measures led to more tensions at home? Systematic research on how the first lockdown in the Netherlands has affected domestic violence is currently lacking. The aim of this paper is, therefore, to study a change in the patterning, prevalence and nature of domestic violence cases in the Netherlands during the first lockdown, compared to pre-lockdown domestic violence trend.

Method: data and analysis The current study used data on all registered domestic violence cases by Dutch domestic violence agencies (Veilig Thuis), including information on the frequency (daily level), nature of domestic violence, and the type of domestic violence reporter (i.e., professional versus non-professional reporters). A descriptive comparison between the predicted and observed domestic violence cases by using a time-series forecasting model (SARIMAX) with pre-lockdown period data (01/01/2019 – 15/03/2020), to subsequently forecast 80 days into the first lockdown period (16/03/2020 – 03/06/2020).

Results and conclusion Preliminary results show no substantial differences in overall prevalence and nature between the predicted and observed number of reported domestic violence cases per day in the Netherlands. Nonetheless, a substantial shift in the type of reporter was identified. The results hence indicate that during the first COVID-19 lockdown, a shift in who is reporting the domestic violence cases was observed, however, no change in the prevalence and nature of registered domestic violence cases is found.

Cybercrime victimization during the COVID-19 pandemic

Steve van de Weijer, Rutger Leukfeldt, Jelle Groenendaal

Background and purpose As a consequence of the outbreak of the coronavirus and the preventive measures that were taken by the Dutch government to limit to spread of the virus, the internet became even more important in our daily lives. Children and students followed online classes, many employees worked from home, and people communicated with their friends and families through video conferences. However, this also increased the possibilities for cybercriminals to victimize businesses and citizens. In this study, we examine to what extent cybercrime victimization among Dutch small and medium-sized enterprises (SMEs) and citizens increased or decreased during the COVID-19 pandemic.

Method In May 2019, 595 citizens and 529 SME-owners participated in a survey in which they were asked about victimization of ten types of cybercrime, during the past 12 months. These respondents were contacted again in April/May 2021 and answered the same questions about cybercrime victimization. As these questions only ask about the past year, they measure victimization during the COVID-19 pandemic. Moreover, the respondents were asked about changes in their internet use during the last year.

Results and conclusion The data are currently being collected and the first results will be presented during the NVC conference. These results will show whether cybercrime victimization increased during the COVID-19 pandemic, and whether this increase is associated with the internet use of respondents. All results will be shown separately for citizens and SME-owners.

DE INVLOED VAN COVID-19, SLACHTOFFERSCHAP EN BUURTBEMIDDELING OP CRIMINALITEIT EN VELIGHEIDSGEVOELEN

10.45 – 12.15 uur

Voorzitter: Pieter Leloup

Technisch voorzitter: Tamar Fisher

Criminaliteitspatronen tijdens de COVID-19 pandemie in België: Een criminaliteitsbeeldanalyse van 2020

Janneke Schokkenbroek, Koen Ponnet, Wim Hardyns

Achtergrond en doel De COVID-19 pandemie en bijbehorende lockdown maatregelen hebben het dagelijks leven drastisch veranderd, zo ook voor criminelen. De veranderingen in onze routines en (sociale) activiteiten tijdens de pandemie gaan gepaard met veranderingen in criminaliteitspatronen: waar sommige vormen van criminaliteit, zoals woninginbraak, sterk zijn afgenomen tijdens de maanden van lockdown, zijn bij andere vormen van criminaliteit, zoals cybercrime, juist stijgingen waar te nemen. Het doel van dit onderzoek is om deze criminaliteitspatronen in kaart te brengen voor België en te interpreteren in het licht van de COVID-19 pandemie en de daarmee gepaard gaande (lockdown) maatregelen.

Methode Aan de hand van de criminaliteitsstatistieken van de Belgische federale politie trachten we de criminaliteitstrends te detecteren en te interpreteren. Specifiek zetten we de criminaliteitscijfers uit 2020 af tegen criminaliteitscijfers en -trends uit eerdere jaren (2015-2019). Daarnaast interpreteren we temporele stijgingen en dalingen in criminaliteit in 2020 in het licht van de tijdspunten waarop impactvolle maatregelen (verstrengingen of versoepelingen) zijn ingesteld vanuit de overheid.

Resultaten en conclusie Op basis van de resultaten kunnen we afleiden welke vormen van criminaliteit (fors) gedaald of juist gestegen zijn tijdens de COVID-19 pandemie in België. Door deze dalingen en stijgingen af te zetten tegen (1) reeds ingezette criminaliteitstrends uit eerdere jaren en (2) specifieke tijdspunten in 2020 waarop impactvolle maatregelen werden ingesteld vanuit de Belgische overheid, trachten we te reflecteren over de gevolgen van ingrijpende veranderingen in de samenleving op het criminaliteitsbeeld. De resultaten van dit onderzoek zijn daarenboven interessant vanuit een internationaal vergelijkend perspectief.

De rol van de private veiligheidssector tijdens COVID-19

Pieter Leloup, Marc Cools

Achtergrond Terwijl de rol van de reguliere politie in de law enforcement-public health (LEPH) nexus de voorbije jaren op meer academische aandacht kon rekenen, is er weinig kennis over de relatie tussen de private veiligheidssector en (het handhaven van) de openbare gezondheidszorg. Dit terrein verdient bijkomend onderzoek, zeker nu de veiligheidsindustrie sinds de COVID-19 pandemie wereldwijd leek geconfronteerd met een toegenomen vraag naar diensten die de verspreiding van het coronavirus moesten inperken.

Doel Dit lopend onderzoek gaat dieper in op de vraag welke de betrokkenheid en de functie van de private veiligheidssector in België is op het vlak van LEPH tijdens de globale gezondheids crisis, en onderzoekt in welke mate de crisis het potentieel bezit om de toezichtfunctie van de private veiligheidssector duurzaam te transformeren richting LEPH.

Methode Deze studie steunt op een documentanalyse (o.a. wetgeving, beleidsdocumenten, rapporten) en interviews met vertegenwoordigers van de private veiligheidssector, naast experts bij de overheid en politiediensten (op heden 32).

Resultaten De private sector schoof sinds de start van de gezondheids crisis in België gedurig oplossingen naar voren omtrent het handhaven van veiligheidsmaatregelen tegen COVID-19, via onder meer de introductie van technologische innovaties rond crowd management en access control. Niettemin suggereren de voorlopige resultaten dat ondanks de initiatieven vanuit de veiligheidsindustrie – en deels in tegenstelling met de verwachtingen – haar inzet in België op het vlak van LEPH veeleer beperkt bleef.

Conclusie Tegengesteld aan het enigszins gangbare idee leiden veiligheids crises en -dreigingen niet automatisch tot een versterking van de private sector of uitbreiding ervan naar een nieuw veiligheidsdomein. Naast het herkennen van opportuniteiten, zijn de aanwezigheid van gunstige marktcondities en een geschikt politiek klimaat van minstens even groot belang vooraleer dergelijke transitie kunnen plaatsvinden.

Buurtbemiddeling als bron van veiligheidsgevoel

Imke Smulders, Emile Kolthoff

Achtergrond en doel Een goede relatie met burens is belangrijk. Kleine ergernissen tussen burens kunnen uitlopen op hoogoplopende ruzies. Met alle gevolgen van dien waaronder een verminderd veiligheidsgevoel en inzet van professionals. Om escalaties te voorkomen, investeert de gemeente Zwolle al 25 jaar in Buurtbemiddeling en was – samen met Rotterdam – de eerste gemeente in Nederland waar deze methode werd ingevoerd. Het is een vorm van burgerparticipatie waarbij getrainde bemiddelaars (vrijwilligers) ruziënde burens helpen het contact te herstellen, problemen bespreekbaar te maken en oplossingen te bedenken voor hun conflict. In 2020 voerden wij een evaluatief onderzoek naar de methode uit.

Methode: data en analyses In dit onderzoek onderzochten we of de doelstellingen van Buurtbemiddeling in de praktijk werden bereikt en of de methode bijdraagt aan het veiligheidsgevoel van betrokken burgers.

Met behulp van dossieranalyse werd allereerst nagegaan wat de doelstellingen van Buurtbemiddeling bij de start waren en of deze in de loop der tijd zijn aangepast. Het empirische gedeelte van het onderzoek bestond uit een enquête onder burgers die van buurtbemiddeling gebruik hadden gemaakt en interviews met betrokken personen (burgers, bemiddelaars en professionals).

Resultaten en conclusie Aan de gekozen visies van Buurtbemiddeling werd voor een groot deel tegemoetgekomen. Het percentage positieve bemiddelingen – tussen 62% en 72% door de jaren heen – draagt bij aan het ontlasten van andere instanties en leidt tot het oplossen van conflicten.

Respondenten rapporteren na afloop van deelname aan buurtbemiddeling geen negatieve veiligheidsbeleving, waar dat voorafgaand eraan soms wel het geval was. Zelfredzaamheid en eigeneffectiviteit als factoren die invloed uitoefenen op veiligheidsbeleving, lijken positief beïnvloed te worden door deelname aan buurtbemiddeling.

De gevolgen van slachtofferschap op baanbehoud

Bodine Gonggrijp

Achtergrond In de afgelopen decennia is steeds meer erkend dat slachtofferschap een leven veranderende ervaring kan zijn. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat slachtoffers van misdrijven en ongevallen minder gunstige levensuitkomsten rapporteren dan niet-slachtoffers. Dit is het geval bij een groot aantal van dergelijke levensuitkomsten, zoals geestelijke gezondheid, het vormen van relaties en werk. Aangezien slachtofferschap geen exogene gebeurtenis is, is het moeilijk om een causaal verband te leggen tussen dergelijke uitkomsten en slachtofferschap en zo te bepalen wat precies de 'kosten' van slachtofferschap zijn.

Methode Het huidige onderzoek is gebaseerd op gegevens van acht vragenlijsten die zijn verzameld door het Nederlands Tweelingen Register (NTR) tussen 2000-2009. Alle onderzoeken bevatten informatie over werkloosheid, werktijden en slachtofferschap. Deelnemers met de leeftijd tussen 25-65 jaar geselecteerd. Dit onderzoek heeft als doel de kosten van slachtofferschap op baanbehoud te bepalen door longitudinale gegevens te gebruiken in een unmatched cohortanalyse (N = 18296) en een discordant tweelingontwerp (N = 1440).

Resultaten In de cohortanalyse zien we een algemene daling van de werkloosheid voor slachtoffers in vergelijking met niet-slachtoffers. Bij de discordante tweelinganalyse is er echter een toename van de werkloosheid te zien indien de gebeurtenis 0-5 jaar geleden was. Als we kijken naar fulltime versus parttime werken, zien we een afname in parttime werken voor personen die 0-5 jaar geleden een misdrijf hebben meegemaakt in vergelijking met niet-slachtoffers. Indien het evenement langer geleden was (5+ jaar) zien we een toename van het parttime werken onder de slachtoffers. Dezelfde resultaten werden gevonden in zowel de mono-zygote als de di-zygote discordante tweelingparen.

DIVISIE HISTORISCHE CRIMINOLOGIE

10.45 – 12.15 uur

Voorzitter: Clare Wilkinson

Technisch voorzitter: Catrien Bijleveld

‘Real rape’ in de berichtgeving van de Nederlandse kranten: 1880-1930

Clare Wilkinson

Achtergrond en doel Het begrip ‘real rape’ (Estrich, 1987) betreft het stereotype beeld van een aanranding met fysiek geweld door een vreemde man in een verlaten plek. Volgens feministen heeft deze stereotype tot gevolg dat verkrachtingen door bekenden vaak niet worden herkend. De media bevestigen deze denkbeelden door vaker over aanrandingen te berichten die bij de definitie van ‘real rape’ passen. Maar was dat vroeger ook zo? In deze presentatie kijk ik naar de berichtgeving van seksueel geweld in de Nederlandse kranten van de late negentiende en vroege twintigste eeuw. Betroffen de berichten aanrandingen door vreemden of (ook) door bekenden? Deze periode is interessant ten eerste omdat toen de opkomst plaatsvond van een massamedia. Dit ging gepaard met meer aandacht voor misdada verhalen. Ten tweede maakten politici in de late negentiende eeuw zich vooral zorgen over de ‘verleiding’ van meisjes door bekenden zoals fabrieksopzichters.

Methode: data en analyses Vier kranten werden geselecteerd en alle berichten werden verzameld over aanrandingen in vijf peiljaren. De artikelen werden vervolgens gecategoriseerd aan de hand van artikelkenmerken (bijvoorbeeld het aantal regels) en kenmerken van het incident (bijvoorbeeld locatie incident). De analyse bestond uit een kwantitatieve analyse en een kwalitatieve discours-analyse.

Resultaten en conclusie Berichten waarin de dader een bekende was van het slachtoffer kwamen weinig voor en betroffen voornamelijk mannen die gezag hadden over het slachtoffer. Vooral in de twintigste eeuw waren er veel verhalen over aanvallen door vreemde mannen op verlaten plekken op het platteland – verhalen die passen bij het begrip ‘real rape’. Deze stereotypering wordt duidelijk in twee incidenten waar het slachtoffer werd vermoord: de verdenkingen vielen op buitenstaanders terwijl uiteindelijk bleek dat de dader een bekende was van het slachtoffer.

Zwaar Gestrafte Criminele Vrouwen aan het Einde van de Negentiende Eeuw

Annabella Meddens-van Borselen

Achtergrond en doel Er is weinig bekend over criminele vrouwen in de tweede helft van de 19de eeuw in Nederland. Een belangrijke bron die de basis is voor dit onderzoek, is het Geheim Register van Ontslagen Gevangenen over de jaren 1882-1896. Hierin worden zwaargestrafte vrouwen beschreven uit geheel Nederland. Hoe oud waren deze vrouwen, die in dit register voorkwamen? Wat was hun burgerlijke staat, waren zij ongehuwd, gehuwd, weduwe of gescheiden of samenwonend? Wat was hun beroep? Waar woonden zij? Konden zij lezen en schrijven? Hoe brachten zij hun tijd door in de strafgevangenis? Wat voor delicten hadden zij gepleegd? Wat voor straffen kregen zij? Hoe zagen zij er uit?

Methode De gegevens uit het Geheim Register zijn voor een analyse verwerkt in een database. Deze gegevens zijn aangevuld met die uit andere archieven, zoals een selectie van vonnissen en strafdossiers van rechtbanken, gegevens uit bevolkingsregisters, gevangenisregisters, akten van burgerlijke stand en verslagen van rechtszaken in kranten en dossiers van het krankzinnigengesticht Medemblik. Naast de database is er van elke criminele vrouw uit het Geheim Register een korte biografie geschreven.

Resultaten en conclusie Vrouwen die in het Geheim Register staan vermeld, waren meer dan één keer veroordeeld. Door de gegevens uit het Geheim Register te combineren met informatie uit andere bronnen, is inzicht verkregen in de criminaliteit en het harde leven van criminele vrouwen in deze periode.

Een dataset met criminele vonnissen in Leiden, 1533 – 1838

Paul Smit

Achtergrond en doel Er bestaan twee (secundaire) bronnen met informatie over alle strafzaken in Leiden in de periode 1533 tot 1838. De eerste is de publicatie “de Criminele Vonnissenboeken van Leiden, 1533 – 1811” en de tweede is de “Registers van correctionele vonnissen, 1811-1838”. Het gaat hier om bijelkaar 9982 uitspraken tegen daders van een misdrijf. Bij elke uitspraak is de volgende informatie beschikbaar: datum, naam, geboorteplaats, beroep, leeftijd, geslacht, soort misdrijf(f)(ven), eis(en), vonnis(sen) en straf(fen)/maatregel(en). Beide bronnen zijn gedigitaliseerd en beschikbaar bij het Leidse archief (Erfgoed Leiden en Omstreken). Voor criminologisch onderzoek is de bruikbaarheid echter beperkt, vooral omdat veel informatie alleen als vrije tekst beschikbaar is. Het doel van deze studie is dan ook in eerste instantie een bestand te maken dat direct geschikt is

voor historisch criminologisch onderzoek. Daarnaast wordt statistisch inzicht gegeven in trends over deze periode van ruim 300 jaar en in de verschillen met de huidige tijd (1995 – 2020).

Methode Allereerst zijn duidelijke fouten in de data hersteld en, waar mogelijk, missing values aangevuld (zoals bijvoorbeeld geslacht op basis van de voor naam). Vervolgens zijn de zes vrije tekst variabelen (plaats, beroep, soort misdrijf, eis, vonnis en straf/maatregel) gecodeerd en geclassificeerd. Voor beroep is gebruik gemaakt van de HISCO standaard. De geïntroduceerde classificatie van soort misdrijf is ook gekoppeld aan de WODC/CBS Standaard Misdrijven Classificatie (SCM) en aan de International Classification of Crimes for Statistical purposes (ICCS). Tenslotte zijn alle gegevens gestructureerd in een relationeel database model. Dit was nodig omdat er bij elke uitspraak sprake kan zijn van meer dan een misdrijf. En ook van meerdere eisen, vonnissen en straffen.

Resultaten en conclusie Alleen al een rechte tellingen op de dataset doet een aantal onderzoeksvragen opwerpen zoals waarom het aandeel vrouwelijke daders in de 18e eeuw zo hoog is (40% tot meer dan 50% in de tweede helft van de 18e eeuw). In het algemeen is de dataset een rijke bron van informatie die onder meer inzicht kan geven in de ontwikkeling van het strafrecht over een periode van drie eeuwen.

Vrouwelijke bedelaars voor de rechtbank 1886-1934

Marian Weevers

Achtergrond en doel Tussen 1886 en 1934 belandden ruim 1000 vrouwen voor een lange periode in een Rijkswerkinrichting, veroordeeld voor bedelen, zwerven en openbare dronkenschap. Zij waren niet alleen arm, maar vaak ook alleenstaand, ziek of gehandicapt. Dit laatste is verrassend omdat de voorwaarde voor 'opzending' naar een rijkswerkinrichting was dat men kon werken. Dit roept de vraag op of een aantal van hen deels zelf de hand had gehad in hun gevangenneming. Vele vrouwen waren voor andere overtredingen al eerder met justitie in aanraking gekomen. Daarbij ging het meestal om kleine overtredingen zoals schending van verordeningen, belediging, onzedelijk gedrag en (kruimel-) diefstal. Vonnissen geven niet alleen inzicht in het functioneren van het strafrecht, maar ook in de overlevingsstrategieën van arme mensen en vooral in de interactie daartussen. Bevatten de vonnissen van de vrouwelijke bedelaars en zwervers aanwijzingen dat er opzet in het spel was?

Methode Via een steekproef van de vonnissen van de 4 rechtbanken met de meeste veroordelingen is gekeken hoe deze rechtbanken vaststelden dat de

betrokkene schuldig was én tot werken in staat. Vervolgens is gekeken naar de houding van de vrouwen: werkten zij mee, was er sprake van verzet, wezen zij op verzachtende omstandigheden?

Resultaten en conclusie De informatie in sommige vonnissen is zeer summier, maar andere bevatten interessante informatie. Verschillende vrouwen bleken zelf om opzending naar de Rijkswerkinrichting gevraagd te hebben. Anderen hadden zich gemeld bij het politiebureau met verzoek om een nachtverblijf of met de melding dat zij geen geld hadden. Slechts een enkeling pleegde verzet, ontkende de aanklacht of voerde ziekte of armoede als excuus aan.

CRIMINALITEIT IN DE JONGVOLWASSENHEID EN REACTIES DAAROP

10.45 – 12.15 uur

Voorzitter: Lise Prop

Technisch voorzitter: Evelien Hoeben

Longitudinaal voorspellen van verdenking door de politie tot in de jongvolwassenheid

Rik Beerthuisen

Achtergrond en doel Het kunnen voorspellen van welke jeugdigen een criminele carrière ontwikkelen is cruciaal voor de preventie van dergelijke criminaliteit. Deze voorspellingen kunnen gebruikt worden voor, onder andere, het gericht aanbieden van preventiemaatregelen aan de juiste personen en aanpakken van de juiste criminogene kenmerken. In dit onderzoek wordt gekeken welke statische en (voornamelijk) dynamische criminogene kenmerken in de kindertijd en vroege adolescentie voorspellend zijn voor een latere verdenking van een misdrijf. Deze kenmerken betreffen niet alleen risicofactoren, die de kans op crimineel gedrag vergoten, maar ook beschermende factoren, die juist de kans op crimineel gedrag verkleinen.

Methode: data en analyses De huidige studie combineert data uit de 2010 en 2015 meting van de Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit (MZJ) met politiegegevens uit het Basisvoorziening Handhaving (BVH) systeem betreffende verdachten van misdrijven. Bij ongeveer 3.700 10- tot en met 15-jarigen wordt een longitudinaal design gebruikt om verdenking van een misdrijf te voorspellen via survivalanalyse. Er wordt gekeken naar (zelfgerapporteerde) risico- en beschermende factoren, waarbij observatie voor de verdenking van een misdrijf potentieel tot in de jongvolwassenheid loopt. De risico- en beschermende factoren betreffen diverse domeinen, zoals het gezin, en zijn geoperationaliseerd volgens het cumulatieve ontwikkelingsmodel van ernstig crimineel gedrag.

Resultaten en discussie De resultaten suggereren dat slechts een aantal dynamische risicofactoren latere verdenking van een misdrijf voorspellen, zoals lage schooltevredenheid. Verder blijkt geen enkele dynamische beschermende factor latere verdenking te voorspellen. Statische factoren, zoals geslacht en eerder crimineel gedrag, voorspellen wel consequent latere verdenking.

Geografische verschillen en ontwikkelingen in criminaliteit van jongvolwassenen

Joris Broere

Achtergrond en doel De mate van criminaliteit door jongvolwassenen verscheelt sterk tussen buurten en steden. Het doel van dit onderzoek is een beeld te krijgen in welke mate door de politie geregistreerde criminaliteit door jongvolwassenen zich concentreert binnen een beperkt aantal buurten en in hoeverre criminaliteit zich meer of minder is gaan concentreren in bepaalde buurten.

Methode Om de lokale verschillen in ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit te onderzoeken, wordt gebruikgemaakt van de Basisvoorziening Handhaving (BVH) van de politie. De gegevens zijn op microniveau gekoppeld aan gegevens uit het Stelsel van Sociaal-Statistische Bestanden (SSB) van het CBS. Deze gegevens bevatten informatie over het aantal geregistreerde incidenten per CBS-buurt waar een jongvolwassen verdachte aan gekoppeld kan worden.

Resultaten In de periode 2015 tot 2020 is er een landelijk daling van het aantal incidenten met een jongvolwassenen. Over het algemeen neemt de jeugdcriminaliteit in buurten met de sterkste concentratie in de periode 2015 tot 2020 evenredig af met de landelijke trend. Er is echter een sterke variatie in de ontwikkeling van geregistreerde jeugdcriminaliteit tussen steden en tussen buurten. In sommige steden en buurten is er geen afname of zelfs een stijging van het aantal geregistreerde incidenten. Landelijk is het aantal incidenten met drugs- en wapendelicten in 2019 toegenomen ten opzichte van 2015. Drugs- en wapendelicten zijn tevens sterk geconcentreerd in een klein aantal buurten.

Effecten van de toepassing van het jeugdstrafrecht bij jongvolwassenen op resocialisatie en recidive

Lise Prop, Rik Beerthuisen, André van der Laan

Achtergrond en doel In Nederland is het mogelijk om 18- tot 23-jarigen volgens het jeugdstrafrecht te berechten. De gedachte achter deze speciale behandeling van jongvolwassenen in het strafrecht is dat sommige jongvolwassenen gezien hun ontwikkeling beter af zijn met een sanctionering volgens het pedagogische jeugdstrafrecht. Een sanctie uit het jeugdstrafrecht zou jongvolwassenen moeten stimuleren in hun resocialisatie en ervoor zorgen dat zij zich onthouden van het plegen van nieuwe delicten. In dit onderzoek zijn de effecten van het jeugdstrafrecht voor jongvolwassenen op indicatoren van resocialisatie en recidive onderzocht.

Methode In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een quasi-experimenteel design met (justitiële) registratiedata. De onderzoeksgroepen zijn met behulp van propensity score matching samengesteld. De effecten van de toepassing van het jeugdstrafrecht op resocialisatie en recidive zijn onderzocht met logistische regressie analyses en Cox survival analyses.

Resultaten en conclusie Jongvolwassenen die zijn berecht met een jeugdsanctie hebben een grotere kans om te recidiveren in vergelijking met jongvolwassenen die volgens het volwassenenstrafrecht zijn berecht. Er is geen verschil in de kans op recidive tussen de groepen na een onvoorwaardelijke (jeugd)detentie. Wel werden aanwijzingen gevonden voor een klein indirect effect van de toepassing van het jeugdstrafrecht via een gunstige inkomenssituatie op recidive. Daarnaast gaat de toepassing van het jeugdstrafrecht samen met een grotere kans op een gunstige inkomenssituatie twee jaar na afronding van de sanctie, als daar ook al sprake van was ten tijde van instroom bij het OM.

Evaluatie van het adolescentenstrafrecht

André van der Laan

Achtergrond en doel Sinds de invoering van het adolescentenstrafrecht kunnen 18- tot 23-jarigen worden berecht volgens het jeugdstrafrecht. De beleidslogica is dat de pedagogische insteek van het jeugdstrafrecht en navolgende jeugdhulp kan helpen om een criminele carrière om te buigen. Door gerichte advisering over de ontwikkeling van een jongvolwassene en benodigde hulp kan maatwerk worden geboden bij de sanctionering. Het doel van dit onderzoek is een overkoepelende evaluatie te geven over de werking van het adolescentenstrafrecht in de praktijk, de effectiviteit en de knelpunten.

Methode Er is een public policy evaluatie met meerdere criteria uitgevoerd. De werking van het adolescentenstrafrecht is geëvalueerd op algemene evaluatiecriteria (zoals relevantie, impact en effectiviteit) alsook op criteria gerelateerd aan mensenrechten (transparantie en gelijkwaardigheid). Kwantitatieve gegevens van organisaties als reclassering, NIFP, OM, ZM, DJI en jeugdzorg zijn geanalyseerd. Daarnaast is informatie uit interviews en focusgroeps gesprekken met praktijkprofessionals en vonnissen van jongvolwassenen kwalitatief geanalyseerd.

Resultaten en conclusie Er is evidentie dat toepassing van het jeugdstrafrecht relevant is om criminele carrières van jongvolwassenen om te buigen. Tevens blijkt er impact van het adolescentenstrafrecht in de zin dat het steeds vaker wordt toegepast. Er worden wisselende resultaten gevonden in effectiviteit. Verder zijn er meerdere knelpunten die een bedreiging kunnen zijn voor het naleven van algemene mensenrechten van jongvolwassenen daders zoals transparantie en gelijkwaardigheid in de bejegening. De theoretische veelbelovendheid van het adolescentenstrafrecht kan alleen worden waargemaakt als gesignaleerde knelpunten en onbedoelde gevolgen worden aangepakt.

HET OPENBAAR MINISTERIE EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
NAAR (DE AANPAK VAN) GEORGANISEERDE EN FINANCIËEL-
ECONOMISCHE CRIMINALITEIT

10.45 – 12.15 uur

Voorzitter: Joost van Onna

Technisch voorzitter: Nicolien de Gier

**Straffeloosheid en ontwrichtende cybercrime: welke rol voor IT
infrastructuur bedrijven?**

Marc van der Ham

In deze presentatie licht ik de opzet en uitgangspunten van mijn promotieonderzoek toe en bespreek ik de eerste inzichten. Ten eerste zal ik het probleem van straffeloosheid voor ontwrichtende cybercrime introduceren en motiveren aan de hand van de discrepantie tussen cijfers van politie en OM enerzijds, en rapporten van internationale organisaties en cybersecurity bedrijven anderzijds. Daarna zal ik kort toelichten welke moeilijkheden er zijn voor de opsporing en vervolging van cybercrime, zoals: grenzeloosheid van het Internet, veilige havens voor criminelen, anonimiteit online, versleuteling en de afhankelijkheid van bedrijven en private infrastructuur.

Vervolgens zal ik mijn concept van ontwrichtende cybercrime aan de hand van een aantal voorbeelden illustreren. Dit is een categorie van cybercrime die zich richt op het Internet zelf maar ook belangrijke gedigitaliseerde maatschappelijke processen. Op basis van dit concept bespreek ik mogelijke criteria voor een categorie bedrijven die ik als IT-infrastructuur bedrijven beschouw. Daarvoor zal ik ook verwijzen naar de technologische architectuur van het mondiale Internet en de verdienmodellen die daarop gestoeld zijn.

Tot slot introduceer ik enkele vroege ideeën over hoe IT-infrastructuur bedrijven behulpzaam kunnen zijn bij de opsporing en vervolging van ontwrichtende cybercrime en welk wettelijk kader en waarborgen daarbij relevant zijn.

Moneyland in de polder? Een dossieronderzoek naar misbruik van de trustsector voor criminaliteit

Madelijne Gorsira

Achtergrond en doel Mede als gevolg van bekende leaks zoals de Panama Papers is de aandacht voor de trustsector – en vooral de misbruikmogelijkheden daarvan – sterk toegenomen. Vanuit Nederland was er echter nog weinig bekend over crimineel misbruik van de trustsector. Dit onderzoek brengt dit voor het eerst binnen het Openbaar Ministerie in kaart. Het onderzoekt: voor welke strafbare feiten trustkantoren zijn misbruikt, hoe het misbruik in zijn werk ging, en wie daarbij betrokken waren.

Methode Deze vragen zijn beantwoord aan de hand van strafzaken van het Functioneel Parket, het OM-parket dat (onder meer) gespecialiseerd is in fraude.

Resultaten en conclusie De dossieranalyse laat zien dat crimineel misbruik van de trustsector vele gezichten kan aannemen. Maar welke rollen vervullen trustkantoren bij de diverse misdrijven die ze kunnen faciliteren? In zijn boek Moneyland concludeert onderzoeksjournalist Oliver Bullough dat de kernactiviteit van dit virtuele land der rijken en gewetenlozen is: “zorgen voor een tussenstation in de keten: stelen – verbergen – uitgeven.” Deze analyse van strafdossiers laat zien dat trustkantoren in Moneyland een integrale rol bij al deze stappen kunnen vervullen. Dit doen ze niet alleen voor rijke particulieren en multinationals, maar ook voor kleine ondernemers, oplichters en drugscriminelen. Een belangrijke aanbeveling van het onderzoek is de opgedane kennis en inzichten te delen, binnen de opsporing en vervolging, maar ook daarbuiten, zodat de kennis zich kan vermeerderen.

Een exploratieve studie naar strafrechtelijke interventies op het terrein van het Functioneel Parket

Anke de Crom, Joost van Onna

Achtergrond en doel Er bestaat een gebrek aan kennis over de mogelijkheden en effectiviteit van interventies bij fraude, milieucriminaliteit en illegale geldstromen. Daarom loopt bij het Functioneel Parket, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid het project 'De Interventietoolbox': een gestructureerde database van interventies welke een doorzoekbare website vormt. Binnen dit project vond een exploratief onderzoek plaats met de vraag wat bekend is omtrent het gebruik en effectiviteit van strafrechtelijke interventies op het terrein van het FP die het voorkomen van recidive tot doel hebben.

Methode en analyse In het onderzoek zijn 63 interventies meegenomen welke het voorkomen van recidive tot doel hebben. Hieraan zijn a.d.h.v. de drie strategieën ter voorkoming van recidive theorieën gekoppeld om de verwachte effectiviteit inzichtelijk te maken. Vervolgens is systematisch naar effectiviteitsstudies gezocht om de empirische onderbouwing te onderzoeken. Tot slot is dit aangevuld met kennis uit de praktijk d.m.v. interviews met medewerkers van het FP en een Reclasseringsmedewerker.

Resultaten en conclusie De resultaten tonen wat bekend is omtrent het gebruik en de effectiviteit van interventies welke binnen het FP (kunnen) worden ingezet om recidive te voorkomen. M.b.t. de effectiviteit vinden interventies gestoeld op de afschrikkingsgedachte zowel in praktijk als in de empirie weinig steun. Het ontnemen van gelegenheden vindt daarnaast in praktijk veel steun, maar empirische studies ontbreken. In de strategie van resocialisatie en/of behandeling worden veel kansen gezien en het verdient dus aanbeveling om hier meer op in te zetten. Het onderzoek biedt aanknopingspunten voor beleid en voor toekomstig evaluatieonderzoek.

Financial crime scripting als methode om meer zicht te krijgen op criminele geldstromen

Thom Snaphaan

Achtergrond en doel Het opsplitsen en analyseren van het criminele proces staat in de criminologie bekend als crime script analysis. In 1994 beschreef Cornish crime scripting als een methode om kennis over de ‘procedurele aspecten’ van specifieke vormen van criminaliteit systematisch te bundelen, organiseren en inzichtelijk te maken. Kort gezegd geeft deze methodiek niet alleen inzicht in hoe criminaliteit gepleegd wordt, maar ook op welke wijze criminaliteit effectief voorkomen kan worden. Wanneer men immers begrijpt van welke factoren en omstandigheden een crimineel afhankelijk is voor het plegen van criminaliteit, wordt ook duidelijk op welke wijze burgers, private partijen en overheidsinstanties dit proces kunnen frustreren.

Praktijk: beschrijving van het project Alhoewel crime scripting reeds zijn vruchten heeft afgeworpen in het verkrijgen van kennis over criminele (bedrijfs)processen en modus operandi, is tegelijkertijd duidelijk dat er binnen de ketenpartners nog veel zicht ontbreekt op de criminele geldstromen en het financiële verdienmodel van (georganiseerde) criminaliteit. Het project financial crime scripting tracht een methodiek te ontwikkelen waarmee op een systematische wijze inzicht kan worden verkregen in criminele geldstromen.

Conclusie Het bekijken van dit criminele (bedrijfs)proces met een financiële bril, oftewel financial crime scripting, draagt bij aan het bundelen en organiseren van kennis, en maakt inzichtelijk op welke plaatsen binnen het crime script (clusters van) individuen afhankelijk zijn van geld of andere financiële middelen. Het financial crime script kan vervolgens fungeren als raamwerk bij het vergaren van bewijs in strafrechtelijke onderzoeken, het afpakken van criminele winsten en bij het opwerpen van (financiële) barrières.

VERSTERKING VAN DE AANPAK VAN ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT. EEN TUSSENBALANS IN DIALOOG MET HET VELD

13.45 – 15.15 uur

Voorzitter: Karin van Wingerde

Technisch voorzitter: Catrien Bijleveld

Karin van Wingerde (Erasmus Universiteit)

Lieselot Bisschop (Erasmus Universiteit)

Ilona Kalksma (RIEC Den Haag)

Peter Klerks (Openbaar Ministerie)

Alex van der Plas (Politie)

Ton Scholing (FIOD)

Edward Kleemans (Vrije Universiteit)

Hans Nelen (Universiteit Maastricht)

Roland Moerland (Universiteit Maastricht)

Om de aanpak van ondermijnende criminaliteit te versterken, heeft het kabinet in 2019 extra financiële middelen vrijgemaakt die in 126 regionale en landelijke projecten met diverse publieke (en private) partners resulteerden. In opdracht van het WODC, volgt een onderzoeksteam van Universiteit Maastricht en Erasmus Universiteit Rotterdam deze ontwikkelingen sinds medio 2019 in een actiegericht onderzoek en procesevaluatie. Een centraal element van de versterkingsbeweging is dat aansluiting wordt gezocht bij de beginselen van lerende organisaties. Het tussentijds teruggeven van leerervaringen en lessen aan andere partners in de keten, en overigens ook aan de betrokken actoren zelf, beoogt daarbij bij te dragen aan verbetering van de samenwerking tussen ketenpartners, aan het waar nodig aanpassen van praktijk en beleid op basis van opgedane inzichten en daarmee aan een versterking of verbetering van de aanpak van ondermijning. Dit rondetafelgesprek wordt gebruikt om leerervaringen terug te geven op basis van de bevindingen uit de tussenrapportage die in juni 2021 gepubliceerd wordt. De onderzoekers gaan in dit rondetafelgesprek in discussie met actoren uit het veld. Daarbij dalen we niet af tot het niveau van de afzonderlijke projecten die door de onderzoekers worden gevolgd, maar beperken we ons tot een reflectie over de

projecten heen. In het bijzonder wordt stilgestaan bij de leerervaringen en lessen die nu al – in deze tussenbalans - uit de versterking van de aanpak van ondermijnende criminaliteit kunnen worden getrokken. De inzichten en leerervaringen worden opgehangen aan, en gecontrasteerd met, de ambities en verwachtingen die bij aanvang van het traject zijn uitgesproken.

DIVISIE ORGANISATIECRIMINALITEIT: ONDERZOEK NAAR EN BINNEN BEDRIJVEN

13.45 – 15.30 uur

Voorzitter: Clarissa Meerts

Technisch voorzitter: Janine Janssen

Kenmerken van bedrijven, aandeelhouders en ultimate owners als verklaring voor longitudinale patronen van regelovertreding

Simone Luijk, Yentl Keijser, Ellen Wiering, Arjan Blokland, Wim Huisman

Achtergrond en doel Onderzoek laat zien dat diverse bedrijfskenmerken, zoals sector en financiële presentaties, samenhangen met regelovertreding door bedrijven. Dit soort onderzoeken maken doorgaans gebruik van cross-sectionele data, waardoor nog maar weinig bekend is over verklaringen voor de ontwikkeling van regelovertreding door de tijd heen. Hiertoe is nader onderzoek nodig omdat blijkt dat bedrijven van elkaar verschillen in longitudinale patronen van regelovertreding. Daarnaast zijn veel studies uitgevoerd onder homogene samples van multinationals die aan het hoofd van bedrijfsgroepen staan. Studies naar bedrijven op lagere posities in de organisatiestructuur of naar bedrijven uit kleine bedrijfsgroepen zijn schaars. Hierdoor wordt in onderzoek naar verklaringen voor regelovertreding nog maar weinig aandacht besteed aan de complexiteit en gelaagdheid van bedrijven en bedrijfsgroepen.

De huidige studie vult deze lacunes door gebruik te maken van longitudinale data van een diverse sample van bedrijven en heeft als doel het beschrijven van groepen bedrijven die verschillende patronen van regelovertreding laten zien. Naast bedrijfskenmerken worden eveneens kenmerken van de aandeelhouders, de ultimate owner en de bedrijfsgroep bestudeerd.

Methode: data en analyse Het onderzoek maakt gebruik van een longitudinale dataset (2007-2018) met gegevens over regelovertredingen door ruim 500 chemische bedrijven die zijn geïnspecteerd in het kader van het Besluit risico's zware ongevallen. Vervolgens zijn kenmerken van de bedrijven en hun aandeelhouders en ultimate owners verzameld door systematisch te zoeken in diverse databases met bedrijfsgegevens.

Resultaten en conclusie Het betreft een lopend onderzoek. De tot dan toe bekende resultaten over de verschillen tussen de groepen bedrijven worden gepresenteerd. Daarnaast worden inzichten gedeeld met betrekking tot het verzamelen van

bedrijfsdata waarbij rekening wordt gehouden met de gelaagde structuur van bedrijven.

Going native op afstand? Uitdagingen in onderzoek naar banken in tijden van social distancing

Anna Merz

Achtergrond en doel Onderzoek naar criminaliteit door bedrijven gaat gepaard met specifieke uitdagingen. Veel van deze uitdagingen in het verkrijgen van toegang, het uitvoeren van het onderzoek en het rapporteren van resultaten spelen een rol in mijn promotieonderzoek naar interne reacties op overtredingen rondom witwassen bij banken. In tijden van social distancing lijken de uitdagingen vaak drie keer zo groot. Het doel van deze presentatie is om ervaringen uit mijn eigen proces van dataverzameling in het afgelopen jaar te delen en inzicht te bieden in bekende en nieuwe uitdagingen voor onderzoekers.

Methode Door middel van reflectie op mijn lopend promotieonderzoek worden deze uitdagingen besproken. Waar ik me had voorbereid op wekelijks in- en uitgaan bij verschillende Nederlandse banken, rondhangen (voor zover dit de passende term is in de context van onderzoek naar banken) op de Zuidas en zo langzaam een beter begrip krijgen van het werk in de bankensector, heb ik in het afgelopen jaar geen enkel bank bezocht. En toch heb ik tientallen bankmedewerkers gesproken, maar dan online.

Resultaten en conclusie Hoe ontmoet je bankmedewerkers in deze tijden? Hoe bouw je vertrouwen op online? En hoe ga je met hun terughoudendheid en bezorgdheid over discretie en reputatieschade om op afstand? Ik heb vaak geen (eenvoudig) antwoord op deze vragen. In deze bijdrage wordt onderzocht hoe we als (organisatie)criminologen onderzoek kunnen blijven doen in tijden van social distancing en welke kansen en dilemma's de huidige situatie meebrengt.

Working apart together – de LAT relatie in de aanpak van interne financieel-economische criminaliteit

Clarissa Meerts

Achtergrond Publiek-private samenwerking staat sterk in de belangstelling, in het bijzonder ook wanneer het gaat om de aanpak van financieel-economische criminaliteit. Er ligt hierbij een grote nadruk op wat bedrijven zelf doen om financieel-economische criminaliteit tegen te gaan, maar samenwerkingen worden vooral opgetuigd voor financieel-economische criminaliteit die afkomstig is van buiten het bedrijf. Hoewel we verschillende vormen van publiek-privaat contact kunnen identificeren rondom interne financieel-economische criminaliteit, krijgen deze zelden de vorm van een klassieke PPS. Deze presentatie gaat in op deze (samenwerkings)vormen van publiek-privaat contact in het kader van interne financieel-economische criminaliteit.

Methode De presentatie maakt gebruik van data verzameld met behulp van de volgende kwalitatieve onderzoeksmethoden: semigestructureerde interviews onder particuliere onderzoekers en politie en justitie (N=30); en case studies van strafrechtelijk en particuliere onderzoeksdossiers (N=7).

Resultaten en conclusie Het onderzoek wijst uit dat organisaties over het algemeen vooral buiten het strafrechtsapparaat om naar oplossingen zoeken voor interne financieel-economische criminaliteit. Echter, er zijn zeker ook gevallen waarin er om verschillende redenen wel contact is tussen private en publieke partijen. Deze contacten kunnen op verschillende manieren worden vormgegeven: ze kunnen zowel een meer gestructureerde vorm hebben, als meer los georganiseerd (ad hoc) zijn en ze kunnen zowel geformaliseerd zijn, als gebaseerd op informele netwerken en contacten. Deze presentatie gaat in op het hoe en waarom van deze publiek-private relaties en bespreekt een aantal kenmerken van de aanpak van interne financieel-economische criminaliteit, die samenwerking in deze specifieke context een uitdaging maken.

Multinationals, massale schade en georganiseerde onverantwoordelijkheid. Een kritiek op de notie van ‘corporate sovereignty’

Bas van Stokkom

Achtergrond Binnen de kritische criminologie wordt er meermaals op gewezen dat de oplossingsrichtingen voor bedrijfscriminaliteit die juristen en criminologen doorgaans verwoorden (meer regulering, controle en bestraffing; meer ruimte voor zelfregulering en responsive regulation) tot falen zijn gedoemd (zie o.a. Tombs & Whyte, 2015; Whyte, 2020). De aandrijfmechanismen van het aandeelhouderskapitalisme blijven immers ongemoeid. De kern van het probleem kan ‘georganiseerde onverantwoordelijkheid’ worden genoemd, een ‘dysfunctional couplet of collective agency without culpability’ (Curran, 2018: 330) (voortbouwend op de oorspronkelijke formulering van C.W. Mills, duidend op de structurele straffeloosheid van politieke en economische elites). Meer specifiek raakt deze problematiek de constructie van ‘rechtspersoon’ en ‘beperkte aansprakelijkheid’, rechtsvormen die roekeloos en onverantwoordelijk ondernemen aanmoedigen (waarbij ‘passieve’ aandeelhouders niet de verliezen hoeven te dragen die voortvloeien uit de massale schade die een onderneming aan derden en ecologische systemen heeft aangebracht; Glasbeek, 2018; Ireland, 2010). De facto beschikken aandeelhouders over een soevereine controlemacht, die wettelijk verankerd is geraakt. Sommigen spreken in dat verband over een ‘legally sanctioned immunity from law’ (Barkan, 2013: 4).

Doel Deze presentatie doet verslag van theoretisch onderzoek naar georganiseerde onverantwoordelijkheid van multinationale ondernemingen. Daarbij wordt de notie van ‘corporate sovereignty’ toegelicht en bekritiseerd, alsmede daaraan gerelateerde begrippen als onschendbaarheid, uitzondering(stoestand), vrijstelling en immunisering. Mogelijk kan die kritiek een aanzet bieden voor een begin van een (rechts)theorie van een duurzame economie waarin het financiële kapitalisme is getemd en ondernemingen hun publieke verplichtingen niet kunnen ontlopen.

DIVISIE DETENTIE: FACTOREN DIE SAMENHANGEN MET (WAN)GEDRAG IN EN NA DETENTIE

13.45 – 15.15 uur

Voorzitter: Anja Dirkzwager

Technisch voorzitter: Tamar Fisher

Een oude vraag opnieuw onderzocht: Korte- en langetermijn effecten van gevangenisstraf op recidive op basis van een instrumentele variabele benadering

Hilde T. Wermink, Arjan A.J. Blokland, Nikolaj Tollenaar, Jim Been, Pauline M. Schuyt, Robert J. Apel

Achtergrond en doel De meerderheid van daders recidiveert na vrijlating uit de gevangenis en het terugdringen van recidive staat hoog op (inter)nationale politieke agendas. Het doel van dit artikel is het vergelijken van de recidive van gevangenisgestraften met de recidive van andersgestraften in Nederland.

Methode We maken gebruik van longitudinale, justitiële gegevens over alle veroordeelden in 2012 om korte- en langtermijn effecten van straffen vast te stellen. Om het effect van gevangenisstraf ten opzichte van niet-vrijheidsbenemende straffen zuiver te schatten, analyseren we de observationele data door gebruik te maken van instrumentele variabele (IV) regressie. Deze techniek is binnen de Nederlandse criminologische context nooit eerder gebruikt.

Resultaten en conclusie De resultaten laten zien dat recidive na een gevangenisstraf 10 procentpunt hoger is dan na niet-vrijheidsbenemende straffen binnen een periode van drie jaar, en dat de recidivefrequentie 1.07 geregistreerde delicten hoger is. Hogere recidivecijfers na gevangenisstraffen dan na andere straffen worden zowel op de korte termijn als op de lange termijn gevonden en de effecten zijn per IV-schatter in overeenstemming met elkaar. De resultaten laten zien dat de inzet van gevangenisstraffen een inefficiënte manier is om crimineel gedrag te verminderen.

Timing effecten van het ontvangen van bezoek op wangedrag in detentie

Maria Berghuis, Miranda Sentse, Hanneke Palmen, Paul Nieuwbeerta

Achtergrond en doel Theorie en eerder onderzoek suggereert dat het ontvangen van bezoek gerelateerd is aan het (wan)gedrag van gedetineerden, maar we weten nog weinig over de richting van deze effecten op de korte termijn. In de huidige studie wordt daarom onderzocht in hoeverre het gedrag van een gedetineerde in de weken rondom een bezoek verandert.

Methode Er wordt gebruik gemaakt van registratiedata van de Dutch Prison Visitation Study (DPVS, onderdeel van de Life in Custody studie), bestaande uit 823 volwassen, mannelijke gedetineerden die ten minste één keer bezoek hebben ontvangen tussen augustus 2016 en september 2017. Met behulp van multilevel logistische regressie modellen zijn de wekelijkse within-person associaties tussen persoonlijk bezoek (d.w.z. partner, kind, familie, vrienden), bezoek van professionals (d.w.z. ketenpartners zoals reclassering en advocaten) en wangedrag in kaart gebracht.

Resultaten en conclusie In de weken voor het bezoek is de kans op wangedrag vergelijkbaar met het gemiddelde niveau, dit neemt toe tot 18% in de weken onmiddellijk na het bezoek en keert dan terug naar het gemiddelde niveau. Dit patroon wordt enkel gevonden voor overtredingen van contrabande, maar niet voor agressieve overtredingen. De effecten van het bezoek zijn daarnaast afhankelijk van wie er op bezoek komt en hoe vaak: na bezoek van familie waren de effecten op wangedrag het sterkste, en daarnaast was na frequent bezoek de kans op wangedrag vergelijkbaar met het gemiddelde niveau. Relevante aanbevelingen voor praktijk, beleid en vervolgonderzoek worden besproken.

Recidive na verblijf in buitenlandse detentie: Een studie onder teruggekeerde gedetineerden in Nederland

Matthias van Hall, Laura Cleofa-Van der Zwet

Achtergrond en doel Wereldwijd zitten er jaarlijks minimaal 1900 Nederlanders vast in buitenlandse detentie. Eerder onderzoek heeft voornamelijk kenmerken van deze groep gedetineerden beschreven en inzicht gegeven in de omstandigheden in buitenlandse detentiecentra. Zo is bekend dat de detentieduur vaak langer is en gedetineerden ver weg van familie en vrienden in detentie verblijven. Jaarlijks keren ongeveer 800 Nederlandse gedetineerden terug naar

Nederland, maar het is onbekend of zij recidiveren na buitenlandse detentie of een delictsvrij leven weten op te bouwen.

Methode Er zijn gegevens verzameld over Nederlandse gedetineerden die in 2015 of 2016 zijn teruggekeerd uit buitenlandse detentie. Het gaat om personen die bekend waren bij Bureau Buitenland, onderdeel van Reclassering Nederland, en van plan waren om naar Nederland terug te keren. De gegevens van Bureau Buitenland zijn gecombineerd met gegevens over recidive, afkomstig van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum (WODC).

Resultaten en conclusie De resultaten tonen dat Nederlandse gedetineerden gemiddeld genomen 41 jaar zijn en ze veelal in Europese landen vastzitten. Het merendeel van de Nederlandse gedetineerden is eerder veroordeeld in Nederland (92%). Verder is gebleken dat 23% van de gedetineerden binnen twee jaar na vertrek uit buitenlandse detentie is gerecidiveerd. Deze studie draagt bij aan de kennis over de groep Nederlanders die in buitenlandse detentie verblijft door meer inzicht te geven in de criminele voorgeschiedenis en in recidive na verblijf in buitenlandse detentie. Suggesties voor vervolgonderzoek naar gedetineerden in buitenlandse detentie worden ook besproken.

Groepsdynamiek, groepsdruk & delictgedrag in het forensisch jeugdwerkveld

Geke Klapwijk, Sheila Adjiembaks

Achtergrond & doel Het is bekend dat jongeren negatief (delict)gedrag van elkaar soms 'belonen' (Dishion, McCord en Poulin, 1999; Poulin, Dishion, en Haas, 1999). Warr (2002) duidde in zijn werk onder meer het belang van het verkrijgen van 'status' en 'erkenning' in relatie tot motieven voor delictgedrag. Groepsdruk en groepsdynamiek vergen tegen deze achtergrond zeker in het forensisch jeugdwerkveld aandacht omdat het een setting is waarin jongeren zichzelf ook staande moeten zien te houden binnen de (tijdelijk gesloten) setting van een (leef)groep. Caldwell (1956) haalde de term 'prisonization' aan in zijn werk om duidelijk te maken dat nieuwe gevangenen leren hoe ze zich moeten gedragen om geaccepteerd te worden in een gesloten setting (Caldwell, 1956, p. 655). In dit kader geldt ook voor jongeren dat zij bijvoorbeeld bang zijn om uitgelachen of buitengesloten te worden door andere jongeren die op een (leef)groep verblijven. Welke inzichten voor het handelen van professionals in het forensisch jeugdwerkveld zijn af te leiden uit een literatuurstudie naar groepsdynamische processen en (weerbaarheid tegen) groepsdruk onder jongeren in relatie tot delinquent gedrag?

Methode Om deze vraag te beantwoorden is een literatuurstudie uitgevoerd waarin 229 publicaties zijn bestudeerd.

Resultaten en conclusie We bespreken in deze presentatie onder meer in hoeverre positieve groepsdruk wordt ervaren door jongeren in een forensische setting, de rol van social media en van autonomie bij (verplichte) groepsactiviteiten. Tevens bespreken we verschillende fasen van groepsvorming en strategieën om onderlinge groepsconflicten te verminderen. Doel van de presentatie is informeren en handvatten aan te reiken om groepsdynamische processen in de praktijk te begeleiden.

Recidiveren ex-gedetineerden minder wanneer zij huisvesting en werk hebben?

Sanne Boschman

Achtergrond en doel Om de relatief hoge recidive onder ex-gedetineerden terug te dringen werken justitiële inrichtingen en gemeenten samen om (ex-)gedetineerden te ondersteunen om basisvoorwaarden voor re-integratie, zoals huisvesting en werk, op orde te krijgen. Om meer inzicht te geven in of dit werkelijk leidt tot minder recidive, volgen we ex-gedetineerden twee jaar na uitstroom uit detentie en bekijken we of de recidivekans hoger is in maanden dat er problemen zijn op deze basisvoorwaarden dan in maanden wanneer de basisvoorwaarden op orde zijn.

Methode We gebruiken data van de DJI om alle ex-gedetineerden te selecteren die in de jaren 2013-2016 zijn uitgestroomd uit detentie, de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie om te bepalen of en wanneer zij recidiveren en data uit het Stelsel van Statistische Bestanden om te bepalen of en wanneer mensen werken en (wat voor) huisvesting hebben. Met Between-whitin random effects modellen schatten we zowel binnenpersoonseffecten als tussenpersoonseffecten.

Resultaten en conclusie We vinden tussenpersoonseffecten in lijn met de verwachtingen op basis van de theorie: mensen die in meer maanden werk hebben of samenwonen met anderen hebben een kleinere recidivekans, mensen die in veel maanden dakloos zijn hebben een grotere recidivekans dan anderen. De binnenpersoonseffecten laten zien dat mensen een grotere kans hebben om te recidiveren wanneer zij dakloos zijn dan zichzelf in andere maanden, maar niet eenduidig dat mensen een kleinere hebben om te recidiveren wanneer zij werk hebben. Huisvesting voor ex-gedetineerden kan dus mogelijk recidive voorkomen.

YOUTH CRIME AND PROBLEM BEHAVIOUR

13.45 – 15.15 uur

Voorzitter: Evelien Hoeben

Technisch voorzitter: Nicolien de Gier

Intergenerational transmission of crime: Does a parental divorce help to break the vicious cycle?

Janique Kroese

Background and aim In this study, we investigate the intergenerational transmission of crime and the effect of parental divorce and separation on this phenomenon. Previous research has shown that both parental crime and parental divorce are related to a higher likelihood of adolescents engaging in criminal behavior. This raises the following question: If a parent engages in criminal behavior and the parents get a divorce, will there be a cumulative effect or a protective effect?

Method: data and analyses Using Dutch population register data, we estimated fixed-effects panel models to assess the effects of a parental divorce and separation on the intergenerational transmission of crime. We distinguished between property crimes; destruction and crimes against public order and authority; and violent and sexual crimes.

Results and conclusion We found a beneficial effect of parental divorce and separation when adolescents lived with the single parent who did not engage in destruction and crimes against public order and authority or violent and sexual crimes. Additionally, we found beneficial effects of parental divorce and separation when adolescents lived with a single parent who did not engage in property crimes or, surprisingly, lived with the single parent who did engage in property crime, in contrast to when adolescents lived in a family with both parents where one or both parents engaged in property crimes. Future research should pay more attention to the protective effects of a parental divorce when family members commit (different types of) crimes.

Parenting and Peer Context in Relation to Adolescent Externalizing Problem Behavior: A Systematic Review

Evelien Hoeben, Veroni Eichelsheim

Background and aim This systematic review focusses on the interplay of two of the most important social domains in adolescents' lives: Their parents and their peers. The aim of the study is to provide an overview of research on moderation and mediation models including parenting, peers, and adolescent externalizing problem behavior.

Methods Studies were collected through searches in PsychInfo, Criminal Justice Abstracts, IBSS, SCOPUS, Web of Science, and PubMed. Data selection was done with the aid of ASReview.

Results and conclusion Within this body of work, we identified three lines of research: (1) Studies examining the extent to which parenting shapes adolescents' friendship selection of peers who engage in externalizing problem behavior and, thereby, adolescent engagement in such behavior themselves (i.e., peer selection); (2) Studies examining the extent to which parenting affects adolescents' susceptibility to influence from their peers toward or away from externalizing problem behaviors (i.e., peer influence); (3) Studies examining the extent to which parenting strengthens or buffers the effect of peer victimization on externalizing problem behavior (i.e., peer victimization). For each of these categories, we compare effect sizes across the studies. We also examine the role of potential moderators of these effect sizes, including the age of the sample (i.e., early, mid, late adolescence, young adulthood), whether a cross-sectional or longitudinal data design was applied, the type of parenting factors examined (e.g., control, support) and the type of behavior (e.g., delinquency, substance use, risk-taking). Based on our findings, we discuss the best ways to involve parents in intervention and prevention efforts that target adolescent involvement in delinquency and substance use.

Intimate partner violence in young adulthood

Janna Verbruggen, Arjan Blokland

Background and aim Although research has indicated that intimate partner violence (IPV) in young adults' relationships is relatively common, not much is known about the factors that influence the development of IPV perpetration in young adulthood. This research aims to study the development of IPV perpetration throughout early adulthood, and aims to examine which factors are associated with changes in IPV perpetration.

Methods: data and analyses This research used data from a subgroup of young adults (N=352) from the TransAM study, a Dutch longitudinal study on young adults who were followed over four waves. For this research, self-reported data on psychological and physical IPV perpetration were used, in addition to individual factors measured in young adulthood, such as education, employment, alcohol and drug use, and mental health problems, and stable background characteristics including family violence in childhood and general aggression. Random and fixed effects models were estimated to examine associations between individual factors and changes in the frequency of IPV perpetration.

Results and conclusion In wave 1, 77% of young adults reported psychological IPV perpetration, and 42% reported physical IPV perpetration, but both the prevalence and frequency of IPV decreased over the waves. Results from the random and fixed effects models indicated that the frequency of IPV perpetration decreased with age. Stable background characteristics such as family violence in childhood and general aggression were associated with increases in the frequency of IPV perpetration. Factors measured in young adulthood, including mental health problems and drug use, were related to more frequent use of IPV perpetration as well. Therefore, the findings suggest that both stable and dynamic factors influence the development of IPV perpetration.

Theft by finding as a moral commitment problem? Exploring three possible routes to uncooperative choices

Ann De Buck, Lieven Pauwels

Introduction In this paper, we aim to explain through what mechanisms young people have an increased likelihood of making uncooperative choices. Insights from evolutionary informed theorizing and moral psychology are combined under the umbrella of an integrated theoretical framework. We stress the importance of the moral compass as mediator in the relationship between personal, moral, social factors and failures to cooperate. The moral compass is a multi-dimensional construct defined as consisting of moral emotions and moral cognitions.

Method A large region-wide sample of adolescents (N=5272) was used to analyze whether anticipated moral emotions and moral norms mediate the effects of 1) empathy, 2) fear sensitivity and 3) perceived disapproval. Our propositions were tested in a full latent variable model within the framework of structural equation modelling. Visual scenarios depicting a temptation to steal a small amount of money were used to elicit participants' self-reported behavioral tendencies. The results suggest that dimensions of the moral compass significantly reduce the likelihood of uncooperative choices.

Results and conclusion Evidence was found of full mediation for affective and cognitive empathy via the moral compass whereas only partial mediation was found for the effects of fear sensitivity and perceived disapproval. Potential avenues for further theoretical development of an integrated perspective on different routes to uncooperative choices are outlined.

FRAMING VAN SEKSUEEL GEWELD IN DE DIGITALE WERELD

13.45 – 15.15 uur

Voorzitter: Marleen Gorissen

Technisch voorzitter: Elanie Rodermond

Grijze gebieden: Hoe derden betekenis geven aan non-consensuele seks

Eva Mulder, Stephanie Olsohn

Achtergrond en doel Met onder meer bewegingen als #Yesallwomen en #Metoo is er de afgelopen jaren veel gebeurd op het gebied van de (h)erkenning van verhalen van seksueel slachtofferschap. Zo wordt steeds meer het belang van adequate, empathische, reacties van toehoorders benadrukt. Tegelijkertijd worden we geconfronteerd met (online) verhalen, zoals het interview met Grace in 2018 over haar date met acteur Aziz Ansari, die zich maar moeilijk lijken te vatten in termen van ‘gewone seks’ of ‘seksueel geweld’. Hoe geven toehoorders betekenis aan dit soort verhalen? In de huidige studie onderzochten we hoe respondenten een ‘ambigue’ non-consensuele seksuele interactie beschrijven en verklaren.

Methode: data en analyses Aan dit kwalitatieve onderzoek namen 52 respondenten deel. Zij lazen een uitgebreid vignet over een jonge vrouw of man (de verteller) die na een avond stappen met een mannelijke DJ naar huis gaat. Het vignet kenmerkte zich door elementen die niet passen binnen het ‘echte verkrachting’ stereotype, zoals alcoholgebruik en de afwezigheid van fysieke dwang. Volgens de Articulated Thoughts in Simulated Situations (ATSS) methode reageerden respondenten hardop tijdens onderbrekingen in het vignet. De data werden vervolgens geanalyseerd middels een discoursanalyse met een focus op het gebruik van seksuele scripts en genderstereotypen.

Resultaten en conclusie Respondenten construeerden op verschillende manieren de seksuele interactie als een ‘gewone’ gebeurtenis terwijl zij de verteller aanmerkten als abnormaal en verantwoordelijk. De bevindingen tonen het belang aan van nader onderzoek naar de verschillende scripts, mythes en stereotypen die gebruikt worden om tot een specifieke reactie jegens het ‘slachtoffer’ te komen.

De impact van Image Based Sexual Abuse: narratieven en identiteitsconstructie

Raoul Notté

Achtergrond en doel Onderzoek laat zien dat slachtoffers van IBSA een grote financiële en emotionele impact kennen op slachtoffers en dat deze negatief worden beïnvloed door de maatschappelijke reactie en die van politie en justitie. Deze reactie typeert zich met name door reputatieschade en victim blaming (Notté e.a., 2021). Slachtoffers voelen zich gestigmatiseerd en krijgen negatieve reacties van hun omgeving waarbij slachtoffers zelf verantwoordelijkheid worden gehouden (Walker e.a., 2012; Ringrose e.a., 2012), terwijl slachtoffers dit zelf zo niet hebben ervaren. Deze discrepantie tussen de maatschappelijke perceptie en de ervaring van slachtoffers lijkt problematisch en impact te vergroten doordat het de behoefte aan ondersteuning en empathie in de weg staat (Leukfeldt e.a., 2019; Notté e.a., 2021). Doel van dit onderzoek is inzicht te krijgen in de werking van impact van IBSA en sociale constructen die de basis bieden voor victim- en self-blaming.

Methode: data en analyses Middels semi-gestructureerde diepte interviews met slachtoffers van IBSA zijn narratieven opgesteld gebruikmakend van een life history calendar. Aan de hand van grounded theory is een analyse gemaakt van de wijze waarop slachtofferschap van invloed is op identiteit en verschillende vormen van betekenisconstructie.

Resultaten en conclusie Eerste resultaten lijken te laten zien dat slachtoffers eenzelfde maatschappelijk discourse hanteren in de verhandeling over zichzelf, de constructie van narratieven vertonen tekenen van shattered assumptions en narrative foreclosure.

Online delen van ongewenste seksuele ervaringen: Een cross-platform analyse van disclosures voor, tijdens en na de #MeToo beweging

Marleen Gorissen

Achtergrond en doel In oktober 2017 sloeg de hashtag #MeToo aan, een online beweging waarbij de problematiek rond seksueel geweld op de kaart werd gezet doordat slachtoffers hun ongewenste seksuele ervaringen openbaarden. Dit was niet de eerste virale online beweging waarbij publieke disclosure van seksueel slachtofferschap centraal stond. Desondanks is onderzoek naar dit fenomeen schaars en kennen gehanteerde onderzoeksmethode aanzienlijke beperkingen.

Methode: data en analyse In deze studie is een kwantitatief onderzoek gedaan naar de context en content van 2927 Nederlandse openbare disclosure berichten over seksueel slachtofferschap in de jaren 2017 en 2018. De studie had als doel te identificeren wat slachtoffers onthullen (bijv. het type slachtofferschap, informatie over de dader, locatie van het slachtofferschap), hoe zij hun ervaringen delen (bijv. direct of indirect), wanneer (tijd, tijdstip en voor, tijdens of na de #MeToo) en waar (platform) seksueel slachtofferschap wordt gedeeld.

Resultaten en conclusie Het merendeel van de berichten betrof een directe disclosure, op het platform Twitter en werd tijdens de #MeToo beweging online geplaatst. De informatie die in de meeste posts werd gedeeld, was het gebruik van hashtags, het aantal ervaringen, wanneer de ervaring had plaatsgevonden of de duur van het slachtofferschap en het geslacht van de dader. Daarnaast werd in één op de tien berichten helemaal geen informatie gedeeld. De studie vult de leemte van eerder onderzoek en toont aan dat online disclosure van seksueel slachtofferschap ook voor en buiten virale hashtagbewegingen plaatsvindt, deze onthullingen van elkaar verschillen en het fenomeen niet alleen op Facebook en Twitter plaatsvindt.

De publieke perceptie op online disclosure en e-shaming door slachtoffers van seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag

Chantal van den Berg

Achtergrond en doel Het internet biedt voor slachtoffers van seksueel geweld een nieuwe mogelijkheid om hun ervaring te delen. Het delen van de ervaring, disclosure genoemd, is erg belangrijk voor slachtoffers en wordt geassocieerd met een sneller herstel na slachtofferschap. Om deze positieve uitkomst te bereiken is nog een andere groep van belang, namelijk het publiek. Slachtoffers die gebruik maken van online disclosure, willen gehoord en gevalideerd worden in hun ervaring door een ondersteunend publiek (Powell, 2015). Om die reden is het van belang te weten hoe de Nederlandse samenleving aankijkt tegen dit fenomeen.

Methode Het huidige onderzoek maakt gebruik van een vragenlijst met vignetten en is uitgezet onder een representatieve steekproef van de Nederlandse samenleving. De vragenlijst bestaat uit verschillende onderdelen: (1) perceptie van en (2) blootstelling aan online disclosure en e-shaming, (3) perceptie op het delen van dergelijke verhalen, en (4) participatie bij online disclosure en e-shaming. Om deze concepten te meten zijn vignetten gebruikt waarin verschillende scenario's (slachtofferverhalen) werden geschetst. Binnen deze verhalen is gevarieerd op type delict (ernst), gevolgen voor het slachtoffer en gevolgen voor de dader.

Conclusie De resultaten van de survey laten zien dat de samenleving over het algemeen genomen negatief is over online disclosure en e-shaming en verminderd bereid tot participatie in de vorm van het liken of delen van een bericht. Slechts een klein deel van de steekproef was positief. Opvallend is wel dat dit deel significant jonger is, lager opgeleid en dat deze groep actiever is op sociale media.

FRAUDE IN SPORT: DE KEERZIJD VAN DE MEDAILLE

13.45 – 15.15 uur

Voorzitter: Wim Hardyns

Technisch voorzitter: Steve van de Weijer

PROFS-project: Een scoping review over de oorzaken en gevolgen van fraude in de sport

Lucie Vanwersch, Annick Willem, Bram Constandt, Wim Hardyns

Achtergrond en doel De voorbije decennia konden we een toenemende interesse vaststellen in alles wat te maken heeft met integriteit in de sport. Desalniettemin zien we nog steeds belangrijke lacunes op vlak van theorievorming en empirisch onderzoek met betrekking tot fraude in de sport, en in het bijzonder als we het hebben over de oorzaken en gevolgen van fraude in de sport. Het doel van deze bijdrage is om via een systematische zoekprocedure de academische resultaten en inzichten over de oorzaken en gevolgen van fraude in de sport samen te brengen, wat bij ons weten tot op heden nog niet is gebeurd.

Methode We gebruikten de methode van Arksey en O'Malley (2005) om in zes stappen literatuur uit drie databanken te selecteren en te analyseren. Deze scoping review heeft geresulteerd in 1188 zoekresultaten, waarvan we er 115 overhielden na toepassing van de in- en exclusiecriteria.

Resultaten en conclusie De resultaten worden gestructureerd volgens de routine activiteitentheorie van Felson en de 'harm assessment framework' van Greenfield & Paoli. De bestaande literatuur over de oorzaken en consequenties van fraude in de sport is sterk gefocust op wedstrijdvervalsing als een onderdeel van fraude en op voetbal in het bijzonder. We concluderen dat het fenomeen van fraude in de sport meer empirisch onderzoek vereist en een interdisciplinaire aanpak om bestaande hiaten aan te vullen.

PROFS-project: Kwetsbaarheid van wet- en regelgeving voor wedstrijdvervalsing

Louis Vandercruysse, Tom Vander Beken, An Vermeersch

Achtergrond en doel Wedstrijdvervalsing is een van de meest voorkomende types van sportfraude en vormt een significante bedreiging voor de integriteit van sport en, in sommige gevallen, voor de openbare orde. Onderzoek toont aan dat in bepaalde omstandigheden de maatschappij zich kwetsbaar opstelt voor criminele en andere onregelmatige activiteiten. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat wet- en regelgeving, weliswaar ongewild, opportuniteiten creëert voor personen om tot dergelijke activiteiten over te gaan. Met het doel om wedstrijdvervalsing te voorkomen en bestrijden, hebben overheden en sportorganisaties de voorbije jaren hun wet- en regelgevend kader trachten te versterken. De vraag dringt zich aldus op in welke mate deze wet- en regelgevende initiatieven mogelijk kwetsbaarheden vertonen in die zin dat zij wedstrijdvervalsing ongewild faciliteren.

Methode Om de kwetsbaarheden te identificeren, wordt relevante wet- en regelgeving alsook rechtspraak geanalyseerd. Bovendien wordt wetenschappelijke literatuur omtrent het thema wedstrijdvervalsing onderzocht.

Resultaten en conclusie Verschillende kwetsbaarheden zijn denkbaar. Zo kan bijvoorbeeld gewezen worden op mogelijke problemen die zich kunnen voordoen in het kader van strafrechtelijke vervolging van bepaalde gevallen van wedstrijdvervalsing door lacunes in strafwetgeving, op het design van toernooien en kan men zich de vraag stellen in welke mate meldingsmechanismen van sportfederaties voldoende bescherming bieden voor melders van wedstrijdvervalsing alsook voor personen die de melding behandelen. Door het risico voor criminaliteit in wet- en regelgeving te zien en erkennen, kunnen staten en sportfederaties aan de slag om kwetsbaarheden weg te werken.

Kwetsbaarheden van sportfederaties voor fraude

Gema Souvenir, Annick Willem, Cleo Schyvinck, An Vermeersch, Wim Hardyns, Lisa Kihl

Doelstelling Fraude is een van de grootste hedendaagse bedreigingen voor de integriteit van de sportsector (Kihl, 2017), wat de behoefte aangeeft voor een efficiëntere aanpak op vlak van preventie, detectie en bestrijding van fraude. Sportfederaties bekleden een sleutelfunctie in het bewaken van de integriteit binnen hun discipline. Dit onderzoek is lopende en analyseert drie disciplines: tennis, wielrennen en voetbal. Het doel van dit onderzoek is om vanuit het theoretisch raamwerk van de Organizational Fraud Triangle een antwoord te

bieden op welke organisatorische factoren de kwetsbaarheid van sportfederaties voor fraude bepalen, waarbij de focus wordt gelegd op ethisch leiderschap, ethische cultuur en management controls. Hiermee tracht het onderzoek eveneens licht te werpen op hoe bepaalde organisatiedynamieken een rol spelen bij het al dan niet voorkomen van fraude, een facet dat vaak onderbelicht blijft waardoor er een blinde vlek ontstaat voor het begrijpen van welke processen op het mesoniveau een invloed hebben op individuen (Molina, 2018).

Methodologie Dit onderzoek werd uitgevoerd aan de hand van semigestructureerde diepte-interviews (n16 - voorlopig) bij leden van het topmanagement en raden van bestuur in federaties en clubs.

Resultaten De eerste inzichten geven echter aan dat federaties wellicht te zelfverzekerd zijn over hun bestaande systemen om fraude aan te pakken. Ondanks het bewustzijn dat er is, blijft het een voortdurende oefening om deze waarden in praktijk te brengen, zich aan te passen aan nieuwe evoluties en door te dringen in alle verschillende concurrentieniveaus van de disciplines.

Hoe houdt het Nederlandse voetbal crimineel geld buiten de deur?

Peter Steenwijk

Het professioneel voetbal wordt net als andere bedrijfstakken door criminelen misbruikt om geld wit te wassen. De afgelopen jaren zijn in het VK, Portugal en recentelijk ook in België omvangrijke witwasaffaires aan het licht gekomen. Ook in Nederland infiltreren criminelen in amateurclubs om bijvoorbeeld drugsgeld wit te wassen. Onder witwassen verstaan we kortgezegd het versluieren van de herkomst van criminele gelden. In het voetbal heeft dat veelal betrekking op de inkomsten uit matchfixing, illegaal gokken, fraude en mensensmokkel. Een aantal specifieke factoren maakt voetbal kwetsbaar voor fout geld: het internationale karakter van de sport, de omvangrijke geldstromen, de rol van dubieuze makelaars, het transfersysteem, het atypisch bedrijfsmodel en de financiering van de clubs. De kwetsbaarheid wordt vergroot door het gebrek aan regulering en toezicht. Clubs en bonden vallen niet onder de werking van de Nederlandse-en Europese antiwitwaswetgeving. Omdat de sector niet bij machte lijkt te zijn om het probleem zelf op te lossen, ligt het voor de hand dat de overheid ingrijpt. In het verlengde van het overheidsmasterplan tegen witwassen uit 2019 zou een plan van aanpak witwassen zich moeten richten op drie elementen: regulering, onafhankelijk toezicht en goed bestuur. Voor regulering zou gekozen kunnen worden voor de (gedeeltelijk) toepassing van de Wwft, de Wet BIBOB, of een Specifieke Sportwet. Het toezicht zou kunnen worden belegd bij het Bureau Financieel Toezicht. De eisen

met betrekking tot de kwaliteit van de bestuurders, de governance en de bedrijfsvoering kunnen worden vastgelegd in een sectorale corporate governance code.

Het imago van het voetbal na een grootschalig fraudeschandaal: De Belgische case ‘Operatie Propere Handen’

Wim Hardyns, Lucie Vanwersch

Achtergrond en doel In 2018 kwam een grootschalig schandaal in het Belgisch voetbal aan het licht naar aanleiding van het gerechtelijk onderzoek, genaamd ‘Operatie Propere Handen’ (OPH). Verschillende scheidsrechters, makelaars en bestuurders van Belgische professionele voetbalclubs werden toen verhoord op verdenking van wedstrijdvervalsing en financiële fraude. Deze presentatie richt zich op de effecten van dit schandaal op de voetbalbeleving van het Belgisch publiek.

Methode In de nasleep van OPH werd het vertrouwen in de sport in het algemeen en spelers, trainers, scheidsrechters en makelaars in het bijzonder, gemeten aan de hand van een herhaald cross-sectioneel design. Dit gebeurde op twee verschillende tijdstippen: kort nadat het schandaal aan het licht kwam (November 2018, n= 3357) en meer dan een jaar erna (Januari 2020, n= 1693).

Resultaten en conclusie De resultaten tonen aan dat wie vaker wedstrijdrijden bijwoont of wie de zaak OPH heeft gevolgd, minder vertrouwen heeft in de sport. Bovendien blijkt het vertrouwen in het Belgisch voetbal en in de verschillende betrokkenen actoren kort na OPH opmerkelijk gedaald te zijn, terwijl dit meer dan een jaar later (in 2020) weer is gestegen, maar niet tot op het niveau van voor OPH. Dit onderzoek toont aan dat niet alleen de directe financiële schade van grootschalige frauduleuze schandalen dient in rekening te worden gebracht, maar ook de (langdurige) schade op vlak van vertrouwen en imago.

HERSTELMAATREGELEN VOOR SLACHTOFFERS VAN SEKSUEEL GEWELD. BEST PRACTICES, ONDERZOEKSMETHODEN EN VERBETERPUNTEN VANUIT MONDIALE PERSPECTIEVEN

13.45 – 15.15 uur

Voorzitter: Nieke Elbers

Technisch voorzitter: Irma Cleven

Herstelmaatregelen en overlevenden van conflict gerelateerd seksueel geweld in Guinee en Congo: Participatief onderzoek en creatieve onderzoeksmethoden.

Kim Baudewijns, Mijke de Waardt

Achtergrond en doel In lijn met kritische victimologie richt deze presentatie zich op methoden om de dagelijkse realiteit van slachtoffers te bestuderen en lokaliseert het behoeften als gevolg van massaslachtofferschap in bredere sociaaleconomische, politieke, historische, en culturele contexten. We presenteren een aanpak die niet alleen onderzoekt in hoeverre aan de behoeften van de overlevenden is voldaan als resultaat van herstelmaatregelen, maar ook wat deze praktijken betekenen in het dagelijks leven van de belanghebbenden.

Methoden We bespreken de ontvangst van twee participatieve onderzoeksmethoden die we momenteel gebruiken in onderzoek met overlevenden van conflict-gerelateerd seksueel geweld in Guinee en de Democratische Republiek Congo. Deze methoden zijn Foto elicitatie en Concept mapping. Foto elicitatie en Concept mapping creëren de mogelijkheid en ruimte voor deelnemers om hun eigen narratief te produceren over de behoeften die ze hebben als gevolg van hun victimisatie, alsmede dat ze hun ervaringen door en met herstelmaatregelen kunnen visualiseren en classificeren. In deze presentatie laten we zien dat de participatieve methoden in de praktijk een laagdrempelige manier blijken te zijn voor slachtoffers om actief na te denken over persoonlijke uitdagingen als gevolg van hun victimisatie en de effecten van herstelmaatregelen op hun dagelijks leven in kaart te brengen.

Resultaten en conclusie Aangezien het onderzoek nog loopt zijn de resultaten nu nog onder embargo, maar delen we, naast de achtergrond en onze ervaringen met de mogelijkheden die deze participatieve opzet biedt, wat eerste resultaten.

Verschillen in regelgeving en best practices voor slachtoffers van seksueel geweld in Europa

Arno Akkermans

Achtergrond en doel In Europa rapporteert 11% van de vrouwen dat ze te maken heeft gehad met een vorm van seksueel geweld. Volgens Europese regelgeving moeten Europese lidstaten eerlijke en gepaste schadevergoeding betalen aan slachtoffers van seksueel geweld. Echter, in sommige landen is de kans op een schadevergoeding klein tot nihil en als een vergoeding wordt toegewezen, dan is die vergoeding erg laag. Het doel van dit onderzoek was inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor slachtoffers van seksueel geweld om schadevergoeding te krijgen en de kans op een eerlijke schadevergoeding te vergroten.

Methode: data en analyse Op basis van Europese beleidsdocumenten is een analyse gemaakt van de overeenkomsten en verschillen van de schadevergoedingsregelingen van vijf lidstaten: Nederland, Spanje, Italië, Griekenland en Letland. Informatie werd verzameld via het Europese justitieportaal, en gevalideerd door lokale deskundigen. Ook zijn workshops georganiseerd voor/met professionals uit de praktijk, waarna best practices en verbetervoorstellen zijn opgesteld.

Resultaten en conclusie Er zijn grote verschillen tussen de onderzochte EU landen wat betreft de toegang tot schadevergoeding, bijvoorbeeld of er eerst een strafprocedure moet worden doorlopen, of er griffierechten moeten worden betaald, en de tijd die slachtoffers hebben om een procedure te starten. Ook de kans dat een vergoeding wordt toegekend, de hoogte van de schadevergoeding en de tijd die nodig is om een beslissing te maken varieerden sterk tussen de verschillende landen. Er wordt geconcludeerd dat er een enorme diversiteit is tussen lidstaten in wat eerlijke en gepaste schadevergoeding is, en dat daarmee niet wordt voldaan aan regelgeving.

Voorspellers van schadevergoeding vanuit de overheid voor slachtoffers van seksueel geweld in Nederland

Nieke Elbers

Achtergrond en doel Het recht op schadevergoeding is een van de meest ingeburgerde slachtofferrechten. Schadevergoeding kan voorzien in een behoefte aan erkenning en kan helpen bij het herstelproces na een misdrijf. Er zijn echter aanwijzingen, onder andere uit Australisch onderzoek, dat het toekennen van schadevergoeding niet altijd eerlijk verloopt, dat er sprake kan zijn van bias bij de beoordelaars. Het doel van dit onderzoek was om te onderzoeken welke factoren voorspellen of slachtoffers van seksuele misdrijven een schadevergoeding krijgen en hoeveel. Is de theorie van het 'ideale slachtoffer' ook van toepassing op schadevergoeding?

Methode: data en analyse Data is verzameld bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Een willekeurige selectie dossiers van 240 slachtoffers van seksueel geweld die tussen 2016 en 2018 schadevergoeding hebben aangevraagd is bestudeerd. Demografische kenmerken, kenmerken van het misdrijf, juridische factoren en schadevergoedingsbedragen zijn verzameld. Er zijn logistische regressie- en lineaire regressieanalyses uitgevoerd.

Resultaten en conclusie De schadevergoeding werd toegekend in 77% van de aanvragen. Het gemiddelde bedrag dat werd uitbetaald was 5.283 euro (SD=5.401 euro). De kans op toekenning van de schadevergoeding was groter wanneer een strafzaak tegen de verdachte had plaatsgevonden en wanneer de dader onbekend was of een familielid van het slachtoffer was. Voorspellers van de hoogte van de schadevergoeding waren ernst van het seksuele delict en de relatie met de dader. De conclusie is dat er gelukkig geen vooroordelen lijken plaats te vinden bij de beoordeling. Een best practice is het feit dat het Schadefonds werkt met een letsellijst en genormeerde bedragen.

Onderzoek naar pilot tegemoetkoming eigen risico zorgverzekering voor slachtoffers van seksueel geweld

Valérie Pijlman, Mijke de Waardt, Antony Pemberton, Veroni Eichelsheim

Achtergrond en doel Jaarlijks worden zo'n 470.000 personen slachtoffer van fysiek seksueel geweld, terwijl maar ongeveer 4000 slachtoffers zich jaarlijks melden bij het Centrum Seksueel Geweld (CSG), waar zij terecht kunnen voor multidisciplinaire hulpverlening. Slachtoffers kunnen drempels ervaren om hulp te zoeken, waaronder schaamte en schuldgevoelens, maar ook de kosten van hulpverlening. Hulpverlening bij het CSG kan slachtoffers immers het eigen risico van de zorgverzekering kosten. In opdracht van de Ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Justitie en Veiligheid is in september 2020 een pilot van start gegaan, waarbij slachtoffers met een Nederlandse zorgverzekering, die binnen 7 dagen hulp zoeken bij het CSG, een vergoeding kunnen aanvragen voor het wettelijk eigen risico bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Het onderzoek van het NSCR heeft als doel de impact van deze pilot op het hulpzoekgedrag van slachtoffers te evalueren. Er wordt onderzocht welke drempels slachtoffers ervaren om hulp te zoeken bij het CSG, en of pilot helpt de financiële drempel te verlagen.

Methode: data en analyse Het onderzoek maakt gebruik van een 'mixed-methods approach' en bestaat uit vier deelonderzoeken: een online vragenlijst onder slachtoffers over hun hulpzoekgedrag; semigestructureerde interviews met CSG-medewerkers en ketenpartners; open vragen aan slachtoffers betreffend hun hulpzoekgedrag en de vergoeding; en een analyse van de instroomcijfers van enkele CSG-locaties om de invloed van de pilot op de instroom te schetsen.

Resultaten en conclusie De resultaten van het onderzoek zijn nog onder embargo. In de presentatie zal aandacht worden besteed aan literatuur op dit gebied, de onderzoeksopzet en voorlopige inzichten.

EMPIRICAL STUDIES OF INTERNATIONAL CRIMES

15.30 – 17.00 uur

Voorzitter: Maartje Weerdesteijn

Technisch voorzitter: Nicolien de Gier

How we know what we know about International Criminal Justice: a scoping review

Gabriele Chlevickaite, Barbora Hola, Margareta Baksa, Coralie Niggeler,
Beatrice Schutzbach

Background Since the establishment of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia in 1993, there has been a steady increase of international criminal courts (ICCTs). These institutions were set up not only to “fight against impunity” for international crime, but also to serve wider goals: i.a. foster reconciliation, prevent violence, deter further crimes. With these wide ambitions, it is not surprising that uncertainty abounds regarding the ability of (international) law and (international) courts to achieve such goals. However, we still know alarmingly little about how ICCTs function and what their real-world effects might be. Even though scholars have begun the task of teasing out the effects and consequences of various ICCTs, the research is scattered across disciplines, and no overview of empirical knowledge exists.

Methods In order to gauge the scope, methods, and findings of empirical scholarship on ICCTs to date, we are conducting a multi-disciplinary scoping review. Our objectives are to (1) examine empirical research concerning ICCTs, including appraising and reporting on the types of methods/data used; (2) map existing empirical research on ICCTs, and identify gaps in the research.

Findings In this talk, we will present preliminary findings of the scoping review, focusing on the methods applied and data collected by empirical scholars of international criminal justice.

An empirical approach to the (re)construction of “culture” through international trial proceedings

Adina-Loredana Nistor

Background Recent research has shown that cultural differences profoundly affect the way in which not only international courts and tribunals, but also national ones are delivering justice to societies that are physically and culturally far away from them. A “culturally appropriate” understanding of circumstances in which crimes were committed (political, societal and cultural context) is essential for the application of the ICL norms and for the outcomes of the trial, such as a verdict, sentencing or reparations. Based on an in-depth empirical research of two International Criminal Court (ICC) trials – Lubanga and Ongwen – this presentation will offer an overview of how the most contentious culturally charged evidence has been addressed throughout different stages of international criminal trials and by various actors (lawyers, victims, judges etc.), and what are the possible effects of these approaches.

Methods Using the qualitative analysis software, NVivo, I analysed all trial transcripts made available in the trials of Thomas Lubanga and Dominic Ongwen, along with key decisions and judgements. I mapped the way in which local concepts which relate to the construction of time, distance, childhood and age have been linked to specific crimes or to the criminal responsibility of the accused and how the judges have engaged with them.

Findings While cultural boundaries are ‘fluid’ and various belief systems can exist concomitantly without invalidating each other, during the trials this fluidity has proven challenging: it has made room for various interpretations which do not match the strict criteria laid out in the Rome Statute, the treaty which grants the ICC jurisdiction over core international crimes (genocide, crimes against humanity, war crimes, the crime of aggression).

When innocence and violence collide: Exploring the lives of children born of conflict-related sexual violence among the Rohingya community

Gaia Rietveld

Background and aim As a result of the widespread occurrence of conflict-related sexual violence (CRSV) against the Rohingya community in August and September 2017 many women became pregnant and have given birth to the child of their assailant. Research has demonstrated such children often face many hardships including stigmatization and exclusion, strained family relations, economic disparity and limited access to education, health care and employment. As Rohingya children born of CRSV could potentially (come to) face similar hardships, this study aims to explore their situation.

Methodology: data and analyses The study combines a literature review with fieldwork data collected in May/June 2019 in the Cox's Bazar area in Bangladesh, where the majority of the Rohingya reside. There, 18 individual interviews and one group discussion were conducted among NGO workers working in the Rohingya response. These were transcribed and analyzed through qualitative coding.

Results and conclusion The study indicates the majority of children born of CRSV live with their own family or with foster families within the Rohingya camps in Bangladesh, although evidence of occurrences of (self-administered) abortions, abandonment and infanticide exists. As the Rohingya generally live in dire situations and these children were only infants at the time, disparities between their situation and that of other Rohingya children were not always directly observable. Nonetheless, there were significant indications of stigmatization towards children born of CRSV, implying they are perceived as different and undeserving of any privileges. These results suggest that Rohingya children born of CRSV are at serious risk of significant hardships if this issue remains unaddressed.

Dissecting dissent: A negative case study of nonviolent resistance in Turkmenistan

Willemijn Born, Maartje Weerdesteijn

Background and purpose Recent research on how non-violent resistance movements emerge and why they become effective in regimes that violate their citizens' rights tends to be either quantitative, large N analyses (Chenoweth & Stepan, 2011; Chenoweth & Lewis, 2013; Chenoweth & Ulfelder, 2017) or in-depth, often comparative, qualitative case studies of successful non-violent resistance movements (e.g. Ackerman & Duvall, 2001; Sharp, 2005; Shock, 2005; Chenoweth & Stephan, 2011; Shock, 2015, Pinckney, 2020). Consequently, while we have some knowledge on what makes a resistance movement successful, the research on why in some situations an effective non-violent resistance movement emerges while in other cases it does not, remains limited.

Methodology This research seeks to fill this gap through a negative case study of Turkmenistan which stands out because of its lack of organized resistance in comparison with equally repressive neighbouring regimes. A theoretical framework was created that identifies factors conducive to establishing an effective non-violent resistance movement, after which these factors were applied to the case of Turkmenistan. Data on the case study was collected through a series of interviews with experts as well as Turkmen non-violent resisters. The respondents were approached through a purposive sampling method as well as through snowballing in the case of the non-violent resisters.

Conclusion It is argued that organized non-violent resistance in Turkmenistan is prevented by the manner in which the Turkmen government isolates the country, as well as the individuals in it, from the world and each other.

BEWIJS EN VERHOOR

15.30 – 17.00 uur

Voorzitter: Wim Bernasco

Technisch voorzitter: Evelien Hoeben

Biechten in de martelkamer: de omgang met verklaringen die werden verkregen door foltering of onmenselijke behandeling

Sven Bollens

Achtergrond en doel Het recht op een eerlijk proces vereist dat de verklaring die werd verkregen door middel van foltering of onmenselijke behandeling wordt uitgesloten. Hierbij gaat het in beginsel steeds over verklaringen die worden afgedwongen door of in opdracht van overheidsfunctionarissen, zoals de politie. In de recente zaak *Ćwik/Polen* gaat het EHRM voor de eerste keer in op de vraag of de uitsluitingsleer eveneens geldt wanneer de verklaring werd verkregen door mishandeling die werd uitgevoerd door private partijen.

In deze presentatie wordt in de eerste plaats stilgestaan bij de toepassing van de bewijsuitsluitingsleer op de voorliggende zaak, met inbegrip van de gevolgen van het arrest voor de nationale rechtssystemen. Vervolgens wordt een afweging gemaakt van de voor- en nadelen van de uitsluiting/toelating van dergelijk bewijs, zowel vanuit het perspectief van de rechtshandhaving als dat van het slachtoffer.

Methode De resultaten zijn bekomen door middel van een rechtswetenschappelijk onderzoek gebaseerd op EHRM-rechtspraak.

Resultaten De uitsluitingsleer geldt eveneens wanneer private partijen een verklaring door middel van mishandeling afdwingen, zonder dat er indicaties voorhanden moeten zijn van betrokkenheid van of gedogen door de overheid. Daarvoor kunnen meerdere argumenten worden aangereikt. Ten eerste wordt de betrouwbaarheid en accuraatheid van een verklaring aangetast door foltering en onmenselijke of vernederende behandeling, ongeacht de hoedanigheid van de personen die deze handelingen stellen. Ten tweede zou het toelaten van dergelijk bewijsmateriaal tot perverse effecten kunnen leiden, aangezien dit een incentive kan bieden voor mishandeling: door middel van dergelijke verklaringen kan men immers enorme schade toebrengen aan rivaliserende criminele organisaties.

Getuigenverhoren met kinderen: het probleem van toepassing van regels

Guusje Jol, Wyke Stommel

Achtergrond en doel Politieverhoren met kind-getuigen zijn sterk gereguleerd. Doel van die regels is de betrouwbaarheid van de verkregen informatie te waarborgen. Hoe verhoorders de regels omzetten in daadwerkelijke interactie is echter grotendeels onderbelicht gebleven. In deze presentatie bespreken we vanuit talig perspectief hoe de volgende twee regels worden toegepast in verhoren, en hoe dat het gesprek beïnvloedt: a) de verhoorder moet neutraal reageren op wat het kind vertelt en b) dat de verhoorder moet vragen naar bronnen van kennis.

Methode: data en analyses De dataset bestaat uit de audiovisuele opnamen van 30 verhoren (twee kindvriendelijke verhoorstudio's). De getuigen zijn 11 jongens en 19 meisjes (6-11 jaar). In elk verhoor zijn fragmenten geïdentificeerd waar in kinderen a) ongevraagd iets over hun eigen rol vertellen, en b) verhoorders een vraag naar de bron van kennis stellen. De fragmenten zijn getranscribeerd, inclusief interactioneel relevante kenmerken zoals intonatie, volume en pauzes. De fragmenten zijn geanalyseerd met de methoden van conversatieanalyse (Ten Have 2007).

Resultaten en conclusies De analyse laat zien dat verhoorders en kinderen gesprekbijdragen niet behandelen als letterlijke informatieuitwisseling, maar als sociale acties. Zo functioneert een vraag als 'hoe weet je dat' regelmatig als iets anders dan uitsluitend een vraag om informatie, bijvoorbeeld als een teken van wantrouwen. De consequentie hiervan is dat 'toepassing' van de regels soms een ander effect kan hebben dan bedoeld in de richtlijn, of dat zo'n toepassing sociaal problematisch is. Het is daarom de moeite waard bewustzijn te creëren bij verhoorders over het sociale karakter van interactie.

Het effect van een Pro Justitia rapportage op de bewijsbeslissing: Een experimentele benadering

Roosmarijn van Es, Jan de Keijser, Maarten Kunst, Janne van Doorn

Achtergrond en doel In Nederland is in ongeveer 30% van de ernstige zaken in het strafrecht behoefte aan een gedragskundige rapportage. Deze Pro Justitia-rapportage is onderdeel van het strafrechtelijk dossier en wordt gebruikt om de rechter te informeren over de aanwezigheid van een psychische stoornis bij verdachten en in hoeverre dit heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het tenlastegelegde. Deze informatie mag niet worden gebruikt bij de bewijsbeslissing over de vraag of een verdachte het delict heeft begaan. Echter, op basis van rechtspsychologische mechanismen is niet ondenkbaar dat dit toch gebeurt. Empirisch onderzoek naar het gebruik van deze informatie in de bewijsbeslissing is echter schaars. Het doel van deze studie is dan ook om na te gaan in hoeverre de aanwezigheid en de inhoud van een PJ-rapportage van invloed is op de bewijsbeslissing.

Methode en analyse Door middel van een online experimentele vignetstudie onder 200 rechten- en criminologiestudenten hebben we onderzocht in hoeverre de aanwezigheid van een pro Justitia-rapportage effect heeft op de waardering van bewijsmiddelen, de overtuiging van schuld en de uiteindelijke bewijsbeslissing. Daarnaast hebben we bekeken of dit effect verschildte naar type stoornis (schizofrenie of een persoonlijkheidsstoornis) en recidiverisico.

Resultaten en conclusie De resultaten laten zien dat de aanwezigheid van een PJ-rapportage (ongeacht het type stoornis of recidiverisico) resulteerde in een significante toename van het aantal positieve bewijsbeslissingen met bijna 20%. Deze resultaten bieden steun voor de idee dat een PJ-rapportage een oneigenlijk effect kan hebben op de bewijsbeslissing.

Toepassing van computer vision in criminologisch onderzoek

Wim Bernasco, Evelien Hoebe, Dennis Koelma, Lasse Suonperä Liebst,
Josephine Thomas, Cees Snoek, Marie Rosenkrantz Lindegaard

Achtergrond en doel In de criminologie wordt steeds vaker gebruik gemaakt van beeldmateriaal om gedrag te bestuderen. Het bekijken, interpreteren en coderen van beeldmateriaal is echter zeer tijdsintensief. Grootschalige kwantitatieve analyse is hierdoor vaak niet mogelijk. Het automatisch coderen van beeldmateriaal zou een oplossing kunnen bieden. De recente ontwikkelingen in op het terrein van computer vision brengen automatische codering van beeldmateriaal binnen het bereik van de criminologie. De vraag blijft wat er precies mogelijk is, hoe goed het werkt, en hoe criminologen computer vision in hun onderzoek kunnen integreren.

Methode: data en analyses We gaan kort in op elk deze vragen. Allereerst introduceren we het vakgebied computer vision en schetsen we de huidige stand van zaken op deelterreinen die relevant zijn voor de analyse van menselijk gedrag. Vervolgens laten we aan de hand van ons eigen onderzoek naar de naleving van richtlijnen voor social distancing zien hoe de toepassing van computer vision technieken in de praktijk vorm krijgt, en tot schaalvergroting van dataverzameling en data-analyse kan leiden.

Resultaten en conclusies Omdat de menselijke waarneming en interpretatie van beeldmateriaal leidend blijven, vergt de toepassing van computer vision in criminologisch onderzoek een zorgvuldige controle van de validiteit en de betrouwbaarheid van de gecodeerde gegevens. Computer vision maakt menselijke observanten niet overbodig. We bespreken technische en ethische randvoorwaarden, en sluiten af met enkele ideeën over mogelijke toepassingen van computer vision in de criminologie, waarbij we overigens inbreng vanuit de online zaal verwelkomen.

ILLEGALE HANDEL

15.30 – 17.00 uur

Voorzitter: Renske Postuma

Technisch voorzitter: Tamar Fisher

De organisatie van orgaanhandel: een crime script analyse

Frederike Ambagtsheer, Roos Bugter

Achtergrond en doel Orgaanhandel is een onderbelicht misdrijf dat wereldwijd voorkomt. Over de organisatie van orgaanhandel is echter weinig bekend. Het doel van dit onderzoek is om op systematisch wijze de activiteiten, actoren en locaties van dit misdrijf inzichtelijk te maken.

Methode Op basis van politie en justitie dossiers, rechterlijke uitspraken en interviews, hebben wij door middel van een vergelijkende crime script analyse de organisatie van 2 criminele netwerken in kaart gebracht. Deze netwerken zijn veroordeeld voor het uitvoeren van illegale niertransplantaties in Zuid Afrika (de Netcare zaak) en Kosovo (de Medicus zaak). De analyse bestond uit het coderen en thematiseren van handelingen, het identificeren van de betrokken actoren, het benoemen van de locaties waar de transplantaties werden voorbereid, uitgevoerd en afgerond en het vergelijken van de scripts. De data classificeerden wij volgens het universele script van Thompson and Chainey (2011) dat uit 4 fases bestaat: 'preparation', 'pre-activity', 'activity', and 'post-activity'.

Resultaten Beide netwerken bevatten overeenkomsten in scripts, waaronder 'planning', 'recruitment', 'payments', 'falsifying documents', 'transport', 'transplantation' en 'discharge'. Resultaten laten onder meer het grensoverschrijdende karakter, de betrokkenheid van medisch personeel, de inbedding in legitieme instituties en de diversiteit aan verhullende handelingen zien. Op 'track' niveau verschillen de netwerken onder andere in de wijze van betaling, rekrutering en in de verhulling van activiteiten.

Conclusie Crime script analyse brengt de complexiteit en organisatie van orgaanhandel netwerken in beeld, en laat de verhullende activiteiten zien. De analyse biedt mogelijkheden voor het aanwijzen van 'zwaktes' in het netwerk waar politie en justitie kunnen interveniëren.

“We stonden erbij en keken er naar”. Van signaal naar actie, een wetenschappelijk ontwerpgericht onderzoek naar innovatieve mensgerichte werkwijze(n) herkennen signalen mensenhandel onder jongeren

Renske Postuma

Achtergrond en doel Er worden tegenwoordig andere methodieken dan de “loverboymethode” ingezet om slachtoffers te maken, waarbij de steeds jonger wordende daders zich richten op jonge, kwetsbare slachtoffers. Dreigen met geweld, verklappen, verspreiden van naaktfoto’s (sextorsion) lijken effectieve methoden om slachtoffers aan te zetten tot crimineel gedrag en of gedwongen prostitutie. Het creëren van schaamte en angst zijn bruikbare instrumenten om slachtoffers te laten zwijgen en daders en afnemers hun gang kunnen gaan. Wat betekenen deze (nieuwe)inzichten voor het signaleren van mensenhandel (dader/slachtofferschap) onder jongeren voor professionals?

Methode Momenteel werk ik aan een eerste verkennende studie om inzicht te krijgen in de knelpunten in de praktijk. Deze presenteer ik graag op het congres. Ik wil met jullie in gesprek over de inhoud en van gedachten wisselen over mijn voorgenomen wetenschappelijke ontwerpgerichte (double diamont) aanpak (PhD onderzoek OU).

Resultaten en conclusie Uit deze eerste verkenning blijkt dat er bij professionals sprake is van handelingsverlegenheid ondanks handboeken en ketenaanpakken. Bij de jongeren speelt het opgroeien in verschillende “culturen”, zoals de thuiscultuur, schoolcultuur en de masculiene straatcultuur, een rol of men de criminaliteit in gaat. Steun van derden, life-events en het “gezien worden” lijken belangrijke triggers om uit de criminaliteit te blijven. Uit de zware criminaliteit stappen blijkt vrijwel onmogelijk gezien de sancties. Kortom, een complex speelveld waarin handelingsbekwaamheid de kern is. Dit vraagt een ontwerpgerichte aanpak met de doelgroep en de professionals.

Cash-in-Transit en Situationele Criminaliteitspreventie: een analyse van Nederland

Olivier Maes, Wim Hardyns, Marc Cools

Doelstelling De doelstelling is om een beter inzicht te krijgen in hoe situationele criminaliteitspreventie is en kan worden gebruikt om aan waardentransport (Cash-in-Transit of CIT) gerelateerde criminaliteitsfenomenen te voorkomen. Met de theoretische principes van de routine-activiteit theorie en situationele criminaliteitspreventie indachtig wordt de CIT-organisatie in het algemeen en de CIT-wetgeving in het bijzonder geanalyseerd. Het uitgangspunt is dat met de focus op specifieke vormen van criminaliteit zowel de routine-activiteit theorie als situationele criminaliteitspreventie kunnen gebruikt worden als uitgangspunt om de aard van deze misdrijven beter te begrijpen en om uiteindelijk het beleid te sturen of richting te geven.

Methode Er werd een casestudy uitgevoerd naar hoe waardentransport is georganiseerd. Zowel wettelijke als particulieren initiatieven werden geanalyseerd teneinde een beter zicht te krijgen op hoe geldtransporten in Nederland zijn georganiseerd en gereguleerd. De timing, omvang en aard van de wettelijke en particuliere initiatieven worden afgezet tegen de CIT-criminaliteitstrends en cijfers; waarbij eveneens een vergelijking met andere Europese- en of buurlanden mogelijk is.

Conclusie Het waardentransport in Nederland is georganiseerd en gereguleerd op drie niveaus: overheid (wet en regelgeving), publiek-private samenwerking (convenant) en private initiatieven (keurmerk). Deze initiatieven zijn gericht op specifieke criminaliteitsfenomenen en vanuit situationeel criminaliteitspreventie perspectief ligt de nadruk op het verhogen van de inspanning, het vergroten van het risico en de eventuele buit zo klein mogelijk houden. Uitdagingen voor de toekomst en discussiepunten zijn: de criminaliteitsvormen die niet aan bod komen, nieuwe criminaliteitsvormen, private CIT en de publiek-private verhoudingen.

ANITA “Advanced tools for fighting online illegal trafficking”

Isabel Verwee, Peter Van de Crommert

Achtergrond en doel Criminelen zijn steeds actiever op het internet, en dit niet alleen op klassieke domeinen zoals phishing en hacking maar ook het handelen en aanbieden van wapens, drugs, medicijnen... boomt meer dan ooit. Vias institute en DITSS zijn, samen met 15 partners uit 11 Europese landen, betrokken bij de ontwikkeling van een systeem - Anita - om online illegale netwerken in kaart te brengen en criminelen op te sporen.

Anita beoogt twee doelen: Het opsporingsproces van de politie stimuleren en de operationele mogelijkheden ervan aanzienlijk verhogen. Het ontwikkelen van een training voor de politie waarbij men met de verworven kennis uit het Anita-project aan de slag gaat.

Praktijk: beschrijving van het project ANITA is een nieuw, op kennis gebaseerd, gebruikersgericht onderzoekssysteem voor het analyseren van heterogene online (Surface web, Deep web en Dark net) en offline inhoud ter bestrijding van de illegale handel in drugs, namaakgeneesmiddelen, nieuwe psychoactieve substanties (NPS) en vuurwapens.

Conclusie Anita speelt in op de wereldwijde vraag van LEAs naar technologisch innovatieve tools om online criminaliteit efficiënter te kunnen bestrijden. Het platform maakt gebruik van state-of-the-art innovatieve technieken en brengt ze samen in één enkele applicatie. Anita zal hierbij de onderzoekers in staat stellen om, in het kader van illegale trafieken, sneller (online) linken te leggen waardoor het onderzoek zich uitbreidt naar alle betrokken actoren. Onderzoekers hoeven geen ellenlange opleidingen en kunnen met een beperkte technische kennis, maximaal digitaal onderzoek te voeren.

(Dit project heeft financiering ontvangen van het Horizon 2020 Research and Innovation program van de Europese Unie ikv de Grant Agreement n°787061.)

DIVISIE DETENTIE: PROFESSIONALITEIT, LEGITIMITEIT EN BELEID

15.30 – 17.00 uur

Voorzitter: Jill van de Rijt

Technisch voorzitter: Janine Janssen

Procedurele rechtvaardigheid in de strafrechtketen: De door gedetineerden ervaren bejegening

Matthias van Hall, Anja Dirkzwager, Peter van der Laan, Paul Nieuwbeerta

Achtergrond en doel De procedurele rechtvaardigheidstheorie veronderstelt dat actoren in de strafrechtketen een bijdrage kunnen leveren aan legitimiteitsovertuigingen en de naleving van de wet door personen op een procedureel rechtvaardige wijze te bejegenen. Bestaand onderzoek heeft zich vooral gericht op de bejegening door de politie of rechter. Het huidige onderzoek bestudeert hoe gedetineerden de bejegening door vijf verschillende strafrechtactoren ervaren en in hoeverre de bejegening door meerdere strafrechtactoren met elkaar samenhangt.

Methode Met behulp van data van het Prison Project, een grootschalige en longitudinale studie bij een representatieve steekproef van mannelijke gedetineerden in Nederland, wordt er inzicht gegeven in de door gedetineerden ervaren bejegening. Op meerdere momenten zowel tijdens detentie als na vrijlating zijn gedetineerden bevraagd naar hoe zij zich bejegend voelen door de politie, de rechter, de medewerkers van de penitentiaire inrichting, de reclassering en de advocaat.

Resultaten en conclusie De resultaten laten zien dat gedetineerden zich het meest procedureel rechtvaardig bejegend voelen door hun advocaat, en het minste door de politie. Verder is er een samenhang in de door gedetineerden ervaren bejegening door de diverse actoren. Gedetineerden die de bejegening door de politie als procedureel rechtvaardiger ervaren kort na binnenkomst in het HvB, voelen zich op een later moment ook rechtvaardiger bejegend door de rechter en medewerkers van de penitentiaire inrichting. Het contact met de politie dient dus niet alleen als een eerste ontmoeting met de strafrechtketen, maar vormt ook een basis voor de manier waarop de bejegening door volgende actoren wordt ervaren.

Hoe beschermen we vakmanschap? Over het effect van en de omgang met waardendivergentie in de penitentiaire uitvoeringspraktijk

Hester Paanakker

Achtergrond en doel Hester Paanakker promoveerde op onderzoek naar waardendivergentie in het Nederlandse gevangeniswezen. Met haar studie geeft Hester Paanakker inzicht in hoe publieke waarden er toe doen in de uitvoeringspraktijk van publieke dienstverlening, in het penitentiair vakmanschap van professionals. Zij brengt de organisationele dynamiek van publieke waarden in kaart door een unieke analyse van waardenconvergentie tussen frontlinie professionals, hun directe managers, directie, en beleidsmakers, en de effecten daarvan op de invulling en kwaliteit van publieke dienstverlening binnen detentie.

Methode: data en analyse Het kwalitatieve onderzoek is gebaseerd op 55 interviews en uitvoerige participerende observatie in de penitentiaire uitvoeringspraktijk. In een case study opzet werden DJI beleid en twee penitentiaire inrichtingen aan een diepgravende analyse onderworpen.

Resultaten en conclusies Het onderzoek onthult een complexe waardendynamiek waarbij uitvoerders, managers en beleidsmakers raken, bewust en onbewust, verstrikt zijn in negatieve waarden-stereotyperingen en rolconflicten. Deze waardendivergentie ondermijnt de realisatie van publieke waarden in de penitentiaire dienstverlening en zet het vakmanschap op de werkvloer onder druk. Het leidt tot organisationele verlamming en praktische implementatieproblemen in gevangenissen, en tot onvrede onder personeel.

In de presentatie wordt blootgelegd hoe het gevangeniswezen, en de publieke organisatie in het veiligheidsdomein in het algemeen, zich kan wapenen tegen giftige en ondermijnende waardendynamieken. Er worden middels concrete tools en handvatten besproken hoe zowel organisaties als professionals uit kunnen gaan van vakmanschap om waardetoevoeging te waarborgen en beschermen.

Krijgen gedetineerden met hulpvragen support van de juiste professionals?

Amanda Pasma, Esther van Ginneken, Hanneke Palmen, Paul Nieuwbeerta

Achtergrond en doel Gedetineerden ervaren bij vrijlating vaak problemen wat betreft huisvesting, werk, schulden, zorg en een geldig ID-bewijs. Deze problemen bemoeilijken re-integratie en verhogen de kans op recidive. Idealiter worden gedetineerden al tijdens detentie voorbereid op hun terugkeer door interne professionals zoals de casemanager en de mentor, en door externe professionals zoals gemeenten, de reclassering, zorginstellingen en vrijwilligers. De huidige studie onderzoekt in hoeverre gedetineerden met bepaalde hulpvragen gedurende de detentieperiode in contact staan met de juiste professionals die hen daarbij kunnen helpen.

Methode De resultaten zijn gebaseerd op nationale gegevens van de Dutch Prison Visitation Study (DPVS), onderdeel van de Life in Custody study (LIC). Daartoe is de tweede meting uit 2019 gebruikt, die ten opzichte van 2017 uitgebreid is met bezoekerssurveys onder gedetineerden en reguliere- en professionele bezoekers. Voor het huidige onderzoek wordt surveydata onder 4309 gedetineerden gebruikt, aangevuld met registratiedata van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI).

Conclusie Hoewel de meeste gedetineerden met hulpvragen in contact staan met minimaal één professional, blijft ongeveer een vijfde buiten beeld. In het algemeen staan gedetineerden vaker in contact met interne professionals, maar externe professionals komen gerichter voor gedetineerden met hulpvragen. Meer aandacht zou moeten gaan naar gedetineerden met complexe-, gezondheid- en ID-hulpvragen. Tot slot is er ook meer contact nodig aan de start van detentie en vlak voor vrijlating. De praktische implicaties en suggesties voor vervolgonderzoek worden besproken.

Een evaluatie van de veronderstelde werking van het systeem van Promoveren en Degraderen in detentie

Jan Maarten Elbers, Esther van Ginneken, Miranda Boone, Paul Nieuwbeerta & Hanneke Palmen

Achtergrond en doel In gevangenissen wereldwijd zijn er systemen actief waarin 'goed' gedrag van gedetineerden kan worden beloond. Onderzoek naar de veronderstelde werking van beloningssystemen in detentie is daarentegen zeldzaam (e.g. Liebling, 2008). Deze bijdrage bespreekt de reconstructie van de veronderstelde werking van zo'n systeem: Promoveren en Degraderen, zoals dat in 2014 in Nederlandse gevangenissen is geïmplementeerd.

Methode Met een beleidswetenschappelijke benadering (Leeuw, 2003) zijn in relevante beleidsstukken (N=12) de beoogde doelgroep, middelen, doelen en veronderstelde causale mechanismen van het systeem systematisch geïnventariseerd.

Resultaten en conclusie Deze beleidstheorie veronderstelt drie middelen, tien doelen en 24 causale mechanismen. Op enkele punten is de beleidstheorie gebrekkig empirisch onderbouwd en houdt deze beperkt rekening met 'niet-kunners'. Om de belangrijkste causale mechanismen te kunnen verifiëren, is aanvullend empirisch onderzoek nodig. Deze nauwkeurige reconstructie biedt een uniek inzicht in de veronderstelde werking van een kernonderdeel van het Nederlandse detentiebeleid en biedt aanknopingspunten voor internationale beschouwingen van gedragsverandering in detentie.

Globalised citizenship and the perceived legitimacy of immigration control: narratives and acts of resistance in immigration detention

Marieke van Houte, Arjen Leerkes, Alice Slipper, Lars Breuls

Introduction This contribution considers the legitimacy deficits of immigration control in the eyes of unwanted migrants. We explore the consequences of globalisation-related changes in the institution of citizenship for the perceived legitimacy and operation of immigration control.

Method The study is based on ethnographic research and in-depth interviews in 2018 with 35 migrants in the Detention Centre Rotterdam, the Netherlands.

Results and conclusion We find that immigration detainees use both denationalised and transnational/cosmopolitan definitions of citizenship and belonging to contest the legitimacy of restrictive admission requirements and, to a

lesser extent, the authority of states to stipulate and implement admission requirements. Based on these narratives, immigration detainees engage in forms of resistance that are meant to diminish the likelihood of deportation ('instrumental resistance') and in forms of resistance that are unlikely to change the outcome of the deportation procedure yet do make immigration control more costly for states ('expressive resistance'). The narratives and strategies of resistance seem correlated with length of stay: settled migrants seem more inclined to use denationalised repertoires and instrumental resistance. Our analysis confirms the need for migration scholars to pay more attention to changing social norms regarding the perceived legitimacy of immigration control for the operation and outcomes of immigration control. The results are therefore relevant for our thinking about the future of migration governance in the context of globalisation-related changes in the institution of citizenship.

**Presentation in Dutch*

CYBERCRIME VICTIMS AND OFFENDERS

15.30 – 17.00 uur

(Technisch) Voorzitter: Steve van de Weijer

Labour market opportunities of cybercriminals: A field experiment

Anuschka Peelen, Steve van de Weijer, Chantal van den Berg, Rutger Leukfeldt

Background and aim Various studies have shown that convicted offenders often face difficulties in finding employment. These studies, however, only examined traditional types of crime and little is known about the job opportunities of convicted cybercriminals. Therefore, this study examines the influences of being convicted for a cybercrime on labour market chances in the ICT sector in the Netherlands in 2021.

Methods An experiment was conducted in which fictitious job applications were sent to existing job openings (N=300), varying for type of crime (cybercrime, property crime, no offense) and ethnic background (Dutch or Turkish). In order to test the hypotheses, chi-square tests and logistic regression analyses were carried out to test whether differences in responses were significant.

Results and conclusion No significant differences in positive responses were found between cybercriminals and non-offenders, implying that cybercriminals do not have less labour market opportunities. Applicants that committed a property crime were significantly less likely to be invited than the other two groups. Moreover, no significant differences were found between Dutch and Turkish applicants. The results of this study indicate that results from previous studies on job opportunities of traditional offender are not generalisable to cybercriminals. Possibly, a cybercrime conviction gives a signal of ICT-skills that are useful for employees, while a conviction for property crime only indicates antisocial behaviour.

Hack_Right: a unique intervention for a unique offender?

Anna Hulsebosch, Wytske van der Wagen

Background and purpose Considering the fact that cybercrime is on the rise, also among young people, there is an increasing demand for suitable interventions that match the specific profile of cyber offenders. A recent example of an intervention specifically developed for cyber offenders is Hack_Right. In this intervention, the criminal justice system and ICT companies work together to bring young cyber offenders on the right track. This presentation focuses on the importance of interventions such as Hack_Right and its possibilities and limitations.

Description of the project and/or experience During this presentation we will - based on the findings from the research of the second speaker – first consider briefly the question what makes cyber offenders unique or different from traditional offenders and subsequently, what this means for the need of specific interventions. Is it really necessary to have a separate intervention for cyber offenders? What makes them so unique? We then consider the goals and content of Hack_Right, its (potential) effectiveness and the experiences with this intervention so far.

Conclusion Hack_Right appears to bring both new opportunities and challenges. For example, how can we guarantee the quality of the guidance that ethical hackers offer? And can we also identify risks associated with stimulating (the use of) digital talent? This is discussed with the audience in the last part of the presentation.

Recruiting money mules online. An experimental online research design

Jim Schiks

Background and purpose Money mules play an important role in the crime script of different types of offline and online financially motivated crimes. A money mule is a person who consciously or unconsciously lets criminals use his or hers bank account to cash out money obtained by criminal activities. To date, little empirical research into money mules has been done. We lack basic insights into, for example, characteristics, involvement mechanisms and possible intervention strategies.

The current study focusses on the recruitment processes of money mules. Recent studies suggest that money mules are partly being recruited online, by means of instant messaging or advertisements on social media platforms. Therefore, our study aims to explore the factors related to successful online recruitment of money mules and possibilities for prevention strategies.

Method The current study is part of a money mule prevention campaign conducted by the municipality of Haarlem. During this campaign, Instagram users between 13 and 24 years old in Haarlem are randomly shown three different types of money mule recruitment advertisements. By clicking on the advertisements, participants are directed to a landing page where two different prevention strategies are being used (detering and helping). The online behavior of the target group is measured on the landing pages.

Results and conclusion Data collection is currently taking place (April/May 2021). Preliminary results of the first test week show that 3,25% of the target group clicks on the advertisements. During the presentation more results will be presented. Furthermore, challenges and experiences related to our unique online research design will be discussed

Alerting conscience to reduce DDoS attacks against the gaming industry. A quasi-experimental design using Google Ads

Asier Moneva, Rutger Leukfeldt, Wouter Klijnsoon

Background and objective Distributed denial-of-service (DDoS) attacks are a type of cyber-dependent crime that saturate the resources of a system by flooding it with massive amounts of information. Such attacks are frequently targeted at the gaming industry. And sometimes DDoS attacks targeted at organizations or individuals are carried out by the players or spectators themselves. To carry out DDoS attacks, users can search the Internet for how-to tutorials or hire cybercrime services. This paper aims to identify which communication strategy generates the most engagement with these users through a Google Ads campaign with the objective of diverting them from perpetrating DDoS attacks

Methods Using a 4 x 2 quasi-experimental design, this paper evaluates the effectiveness of four Google Ads (i.e., deterring—control, blaming, teasing, and advising) and the contents of their two linked landing pages (i.e., formal and informal) in engaging with users.

Results and conclusion Results show that a blaming message generates higher engagement among users than the traditional deterrent message. Google data also shows that most users who engage with this content are young males, many of them under the age of 24. User behavioral patterns show that although search activity for terms related to DDoS attacks peaks on Monday afternoon, the highest engagement occurs during Saturday late night. Regarding the landing pages, Google Analytics data reveal little differences in engagement between both designs in terms of percentage of page scrolled, average session duration, video

interaction, and clicks on URLs. We discuss the implications of the results for situational cybercrime prevention and anticipate future lines of research.

Explaining cyber victimization using a longitudinal design from the Online Behaviour and Victimization Study

Susanne van 't Hoff-de Goede, Rutger Leukfeldt, Steve van de Weijer, Rick van der Kleij

Introduction Victimization rates of cybercrimes are increasing and insight into factors related to cybercrime victimization are much needed. Unfortunately, most of the current studies into cybercrime victimization have major limitations: small samples, cross sectional data, and using self-reported data on behaviour. The current study goes above and beyond existing studies by combining three much needed elements in cybercrime research: longitudinal data collection, a large representative dataset and measurements of actual behaviour (instead of only self-reported data).

Methods In this study, we use the Online Behaviour and Victimization Study (OBVS). The OBVS used a population-based survey experiment. This method combines the strengths of questionnaire research with the advantages of lab experiments. In the first wave, in a sample of 2.426 Dutch citizens, victimization for a range of cybercrimes was measured alongside a wide range of explanatory factors. Actual online behaviour was measured through three experiments that were built into the survey, measuring password safety, clicking behaviour and sharing personal information online. One year later, cyber victimization was measured again among the same respondents (N= 1886, 77,7%).

Results and conclusion Preliminary results indicate that there is a significant relationship between sharing personal information online and becoming a cybercrime victim, but this relationship seems to be explained by gender differences.

DE FUNCTIE- EN NALEVING VAN SLACHTOFFERRECHTEN

15.30 – 17.00 uur

Voorzitter: Freya Augusteijn

Technisch voorzitter: Catrien Bijleveld

De naleving van slachtofferrechten

Freya Augusteijn, Catrien Bijleveld, Antony Pemberton

Achtergrond en doel De positie van het slachtoffer in het strafproces is onmiskenbaar verbeterd, en in de wet verankerd met een breed palet aan rechten. Desondanks valt vanuit wetenschap en rechtspraak met enige regelmaat te beluisteren dat het daadwerkelijk realiseren van slachtofferrechten nog te wensen overlaat. Deze kritiek mist echter nog systematische empirische basis. Onduidelijk is hierom nog waar het in de realisatie van slachtofferrechten dan met name misgaat, hoe vaak dat gebeurt en zeker ook waarom.

Methode Om een gebalanceerd beeld te krijgen van de huidige naleving van slachtofferrechten is gebruik gemaakt van een systematische bevraging van professionals die ofwel verantwoordelijkheid dragen voor die naleving ofwel die vanuit hun professie de naleving van dichtbij aanschouwen.

Resultaten en conclusie Uit de systematische bevraging volgde een aantal mechanismen die een fundamentele rol blijken te spelen in de mate waarin slachtofferrechten gerealiseerd worden. De wijze waarop slachtofferrechten zijn ingebed in een verdachte-georiënteerd strafrechtstelsel dat constant onder hoge werkdruk functioneert, leidt ertoe dat de realisatie van slachtofferrechten vrijblijvend is. Verder biedt de wetgeving vaak onvoldoende duidelijkheid aan de rechtspraak over hoe die rechten gerealiseerd dienen te worden waardoor invullingsruimte ontstaat voor de strafrechtketen en een gebrek aan uniformiteit in de uitvoering. Hierdoor blijkt de mate van slachtofferbewustzijn bij de professional een rol te spelen waardoor gevolg geven aan de rechten van het slachtoffer persoonsafhankelijk wordt. Dit tezamen creëert een complexe constellatie, waarin het voorstelbaar is dat niet altijd ieder slachtoffer zijn of haar rechten geëffectueerd ziet. Aan de hand van deze mechanismen wordt beschreven hoe verschillende slachtofferrechten uit het wetboek gerealiseerd worden, zoals gerapporteerd door de professionals.

ProtectVictims: de predictieve validiteit van een risicotaxatie instrument voor herhaald slachtofferschap, gebaseerd op eerdere politiecontacten

Niels Raaijmakers

Achtergrond en doel In 2018 werd de Individuele Beoordeling (IB) geïntroduceerd om politieagenten te ondersteunen bij het inschatten van de (vermoedelijke) kwetsbaarheid van slachtoffers. Onderdeel hiervan is het inschatten van het risico op herhaald slachtofferschap. Deze inschatting is zonder hulpmiddelen echter lastig, omdat (a) het percentage herhaalde slachtoffers klein is en (b) deze groep zeer heterogeen is. Ter ondersteuning van deze inschatting werd in deze studie gekeken in hoeverre eerdere politiecontacten van een slachtoffer gebruikt konden worden om een valide risicotaxatie instrument te ontwikkelen voor herhaald slachtofferschap.

Methode: data en analyses Van een willekeurige steekproef van 68,229 personen die in 2014 als slachtoffers bij de politie bekend waren, werden alle politiecontacten verzameld tussen 2010 en 2017. De data werd at random verdeeld in een ontwikkelset ($n = 34,224$) en een valideringset ($n = 34,005$). Logistische regressie analyses werden gebruikt om modellen te ontwikkelen in de ontwikkelset. Vervolgens werd de predictieve validiteit van deze modellen getoetst in de valideringset.

Resultaten en conclusie De resultaten toonden aan dat eerdere politiecontacten van een slachtoffer gebruikt konden worden om het risico op herhaald slachtofferschap in te schatten. Daarnaast bleek dat modellen in staat waren om voor enkele afkappunten de meerderheid van de herhaalde slachtoffers in de juiste categorie in te delen. De resultaten lieten echter ook zien dat een groot deel van de hoge risicocategorie bestond uit niet-herhaalde slachtoffers. De resultaten toonden acceptabele predictieve validiteit aan, maar suggereerden ook dat er voldoende ruimte is voor verbeteringen.

Geregeerd door angst: Leven in onveiligheid en de bijdrage van strafrechtelijke contact-, locatie- en gebiedsverboden aan herstel van onveiligheidsgevoelens

Irma Cleven

Achtergrond en doel Strafrechtelijke verboden worden opgelegd ter bescherming van slachtoffers, veelal in geval van intiem (ex)partnergeweld. Nederlands onderzoek laat zien dat verboden regelmatig worden geschonden en de handhaving problematisch is. Er is weinig onderzoek naar de handhaving en naleving van verboden vanuit slachtofferperspectief. In dit onderzoek staat centraal hoe beschermde personen (on)veiligheid beleven en in hoeverre en hoe verboden bijdragen aan herstel van veiligheidsgevoelens en welzijn in bredere zin. Het doel is inzicht krijgen in de behoeften van beschermde personen en hoe zij in de toekomst beter kunnen worden ondersteund door politie en justitie.

Methode en analyses Hiertoe zijn tien diepte-interviews afgenomen met slachtoffers van ex-partnergeweld die terugblikken op 3-4 jaar leven onder bescherming van een verbod. De data zijn thematisch en open gecodeerd. Het theoretisch kader betreft het Big Two framework van agency en communion.

Resultaten en conclusie De interviews laten zien dat elke dag leven in angst voor een confrontatie met de verdachte/dader, ook zonder dat deze zich daadwerkelijk voordoet, als een vorm van slachtofferschap wordt ervaren. Leven in angst, en eventuele schendingen, krijgen betekenis binnen de context van de voorgeschiedenis, met relationele machtsverhoudingen als een rode draad. Schendingen, zoals langsrijden, kunnen daarom niet als losstaande incidenten worden beoordeeld. Daarnaast benoemen beschermde personen het belang van acties van politie en justitie gericht op afschrikking van de verdachte/dader, maar ook acties van de politie die niet gericht zijn op afschrikking, maar wel bijdragen aan hun veiligheidsgevoelens. Beide typen acties zijn van belang in de handhaving van verboden.

De beslisprijktijk van het Schadefonds Geweldsmisdrijven: een exploratief onderzoek naar het effect van informatiehoeveelheid op toekenning van een uitkering

Tessa Claassen, Maarten Kunst

Achtergrond en doel Slachtoffers van ernstige geweldsmisdrijven kunnen het Schadefonds Geweldsmisdrijven vragen om een financiële tegemoetkoming in de door hen geleden schade. De afgelopen jaren is het aantal aanvragen dat bij dit fonds binnenkomt enorm toegenomen. Het gevolg hiervan is dat slachtoffers langer moeten wachten op een beslissing dan gebruikelijk was. Om dit probleem op te lossen, heeft het schadefonds besloten aanvragen alleen nog op basis van het aanvraagformulier en het proces-verbaal van aangifte te behandelen en geen aanvullende informatie in te winnen. Het doel van deze studie is te exploreren of en hoe deze nieuwe werkwijze de uitkomsten van het beslissingsproces zou kunnen beïnvloeden. Omdat het schadefonds bedoeld is als laatste redmiddel voor slachtoffers wier schade niet is vergoed, wordt een toename in toekenningen verwacht.

Methode Studenten van de master Forensische Criminologie van de Universiteit Leiden hebben in de studiejaar 2019-2020 en 2020-2021 een geanonimiseerd dossier van het schadefonds voorgelegd gekregen in het kader van het vak Forensische victimologie. Nadat zij een workshop van een jurist van het schadefonds hadden gevolgd, kregen zij de opdracht om het schadefonds schriftelijk te adviseren over de te nemen beslissing. De studenten die het vak in het studiejaar 2019-2020 volgden ($n = \pm 120$) konden hun advies op het complete oorspronkelijke dossier baseren, terwijl de studenten die het vak in het studiejaar 2020-2021 ($n = \pm 140$) volgden hun advies alleen op het aanvraagformulier en het proces-verbaal van aangifte konden baseren. Door middel van logistische regressieanalyses wordt getoetst of het verschil in informatiehoeveelheid samenhangt met het advies om wel of geen uitkering toe te kennen.

Resultaten en conclusie Tijdens de presentatie zullen de resultaten van het onderzoek worden gedeeld.

Slachtofferrechten in de tenuitvoerleggingsfase

Alice Bosma

Achtergrond en doel De positie van het slachtoffer in het Nederlandse strafproces is sinds de jaren '90 van de vorige eeuw sterk verbeterd. Die verbetering heeft echter vooral plaatsgevonden in de fase van het vooronderzoek en de terechtzitting. In de tenuitvoerleggingsfase lijkt de ontwikkeling achter te blijven. In deze presentatie bespreek ik de redenen hiervoor. Daarnaast bespreek ik recente ontwikkelingen omtrent het meenemen van slachtofferbelangen bij de voorwaardelijke invrijheidsstelling van een veroordeelde en de beëindiging van TBS met dwangverpleging.

Methode We geven een overzicht van de ontwikkelingen van slachtofferrechten in Nederland en onderstreep daarbij het belang van het geven van erkenning aan het slachtoffer aan de hand van victimologische literatuur. Daarna lichten we toe hoe de Wet straffen en beschermen en het Wetsvoorstel uitbreiding slachtofferrechten zorgen voor inbedding van slachtofferbelangen in de tenuitvoerleggingsfase. We presenteren daarbij een rechtsvergelijking met België en Duitsland (als buurlanden met een zeer verschillende aanpak) en Canada (een 'inspiratiebron', zoals blijkt uit de parlementaire stukken).

Resultaten en conclusie Er is een noodzaak voor erkenning van slachtoffers in de executiefase. In vergelijking met andere landen is er meer ruimte voor het slachtoffer in Canada en België, maar presteert Nederland beter dan Duitsland. De recente ontwikkelingen zullen erkenning voor het slachtoffer waarschijnlijk versterken, maar we hebben ook zorgen: het succes van implementatie hangt af van verbeteringen in de communicatie met slachtoffers, en sommige wetswijzigingen die 'in naam van' slachtoffers worden gemaakt kunnen de positie van de verdachte te schaden.

CERTIFICERING BEKEKEN VANUIT EEN GROEN CRIMINOLOGISCH PERSPECTIEF

15.30 – 17.00 uur

Voorzitter: Daan van Uhm

Technisch voorzitter: Jessica Hill

Puur, natuurlijk, verantwoord of gewoon nonsens? Misleidende labels in de Nederlandse voedselindustrie

Anne Mariët

Achtergrond en doel Tijdens het doen van onze dagelijkse boodschappen, zien we tientallen labels schitteren op voedselproducten die claimen of suggereren dat een product gezond is, of duurzaam geproduceerd is. Echter, niet al deze claims, logo's en keurmerken blijken in werkelijkheid zo veelbelovend. In 2015 heb ik het gebruik van misleidende gezondheid- en duurzaamheid-labels op voedselproducten vanuit een criminologisch perspectief geanalyseerd. In deze presentatie worden de belangrijkste inzichten uit dat onderzoek gedeeld en wordt hierop een reflectie gegeven. In het onderzoek zijn de perspectieven van de verschillende actoren betrokken bij de vercommercialisering van deze misleidende labelpraktijken bekeken en is uitgelegd welke factoren verklaren dat deze praktijken kunnen plaatsvinden. Met deze studie werd enerzijds beoogd om het maatschappelijk bewustzijn over misleidende labelpraktijken in de voedselindustrie te vergroten, anderzijds werd een bijdrage geleverd aan de op dat moment niet bestaande empirische criminologische kennis over het gebruik van deze labels in de Nederlandse voedselindustrie.

Methode: data en analyse Het onderzoek kent een cross-sectioneel design waarbij kwalitatieve interviews en visueel materiaal (labels, verpakkingsmateriaal en advertenties) de primaire databronnen zijn. Ook is gebruik gemaakt van secundaire data (o.a. wetgeving en documenten).

Resultaten en discussie Op basis van de empirische data en literatuur over o.a. voedselcriminaliteit, is geconcludeerd dat de percepties van de actoren over het concept 'misleiding' en over misleidende labelpraktijken nogal uiteenlopen. Tevens zijn er een aantal directe en indirecte (criminogene) factoren geïdentificeerd die de misleidende labelpraktijken in de Nederlandse voedselindustrie faciliteren en/of in stand houden.

Dierenwelzijn in de Nederlandse varkenshouderij

Julia Houtmortels

Achtergrond en doel Deze presentatie is gebaseerd op mijn masterscriptie, waarvoor is onderzocht welke (criminogene) factoren eraan bijdragen dat Nederlandse varkenshouders het welzijn van hun dieren verlagen en/of verhogen. In deze presentatie zal ik voornamelijk focussen op de mogelijkheden en de bereidheid van varkenshouders om de levensomstandigheden van hun dieren te verbeteren. Dit zal in verband worden gebracht met de verschillende welzijnssystemen en keurmerken die bestaan in de Nederlandse varkenshouderij.

Methode: data en analyses Naast literatuuronderzoek zijn semigestructureerde interviews afgenomen, zijn participerende observaties gedaan in varkensboerderijen, en heeft een online video analyse van filmfragmenten plaatsgevonden.

Resultaten en conclusies Het grootste deel van de Nederlandse varkens kan niet voldoen aan de meeste van hun welzijnsbehoeften. Het varken is gecommodificeerd en geïntroduceerd in de productietechnologie van onze kapitalistische manier van produceren. Er zijn meerdere factoren waardoor het voor de meeste varkenshouders als onmogelijk wordt ervaren om het welzijn aanzienlijk te verbeteren, waaronder de kosten die daarmee gemoeid zijn en de partijen in de sector waarvan ze afhankelijk zijn. Een kleine stap nemen zoals zich aansluiten bij het 1 ster Beter Leven keurmerk wordt wel ervaren als haalbaar. Ongeveer de helft van de varkenshouders-respondenten is bereid om het welzijn te verbeteren. De eerste reden is uit financiële overwegingen. Dit kan verklaard worden door het proces van economisering van dierenwelzijn. Hiervan is het opkomen van nieuwe welzijnskeurmerken onderdeel. Daarnaast spelen biocentrische overwegingen een rol, zoals liefde voor het dier en passie voor dierenwelzijn.

De verwevenheid tussen de onder- en bovenwereld in de wildlife handel: CITES-certificaten, witwassen en fraude

Daan van Uhm

Achtergrond en doel In de illegale handel in wildlife zijn regelmatig actoren betrokken die ook legaal handelen in beschermde soorten. In deze presentatie wordt de verwevenheid tussen de onder- en bovenwereld besproken waarbij legale actoren gebruik maken van legale infrastructuren om illegale handel te faciliteren. De nadruk ligt op de actoren, het witwassen van illegale soorten en de rol van certificaten hierbij.

Methode: data en analyses De methoden van onderzoek bestaan uit interviews met informanten, analyses van inbeslagnemingen en participerende observaties. De empirische data is verzameld tussen 2013-2018.

Resultaten en conclusies Van kwekerijen die betrokken zijn bij het witwassen van illegaal verkregen beschermde soorten tot dierenopvangcentra die dieren verkopen via de 'achterdeur'; de betrokken actoren spreiden zich uit over een breed scala aan organisaties. Verschillende actoren en witwasmethoden zullen onderscheiden worden in deze presentatie. Deze actoren weten vaak de dans te ontspringen wegens lage prioriteit en capaciteit in de handhaving, terwijl de schade omvangrijk kan zijn.

JEUGDCRIMINALITEIT

15.30 – 17.00 uur

Voorzitter: Janine Janssen

Technisch voorzitter: Elanie Rodermond

Criminele uitbuiting onder scholieren en studenten in Zeeland

Marjolein de Winter, Janine Janssen, Emile Kolthoff, Imke Smulders

Achtergrond Begin 2020 presenteerde het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel in het rapport: Dader of Slachtoffer? Criminele uitbuiting; verkenning onder Nederlandse scholen, dat 55% van de middelbare scholen zich zorgen maakt over criminele uitbuiting, een ernstige vorm van mensenhandel. Als de bevindingen van het CKM worden vergeleken met het aantal geregistreerde, mogelijke slachtoffers van criminele uitbuiting, dan is er een enorme kloof te constateren. Daarnaast wordt er gezocht naar passende interventies. Om tot een goede aanpak te komen, is eerst een beeld van de situatie nodig.

In opdracht van diverse opdrachtgevers binnen de provincie Zeeland voert het Expertisecentrum Veiligheid van Avans Hogeschool onderzoek uit met de hoofdvraag: In hoeverre is er sprake van criminele uitbuiting onder scholieren van het voortgezet onderwijs en studenten van het middelbaar beroepsonderwijs in Zeeland? Hoe ziet deze criminele uitbuiting er uit (aard en omvang) en in hoeverre zijn onderwijzend & ondersteunend personeel en schoolbestuurders hiermee bekend?

Methode: Data en analyse Om een beeld te krijgen van de aard en omvang van criminele uitbuiting onder jongeren worden er, naast literatuuronderzoek, online enquêtes afgenomen onder scholieren & studenten, schoolbestuur en onderwijzend & ondersteunend personeel van alle VO en MBO scholen in Zeeland. Ter verdieping op de enquêtes vinden er semigestructureerde interviews plaats met respondenten uit deze doelgroepen. In deze interviews zal onder andere dieper ingegaan worden op de bekendheid en ervaring met criminele uitbuiting, signalering en de aanpak.

Resultaten en conclusie De dataverzamelingsperiode zal in juni 2021 worden afgerond. Wij zullen onder andere de eerste bevindingen met betrekking tot aard en omvang van criminele uitbuiting onder Zeeuwse scholieren en studenten presenteren.

Jonge aanwas & (hard)drugs: een verkennend kwalitatief onderzoek naar kenmerken en sociale dynamieken

Sheila Adjiembaks, Anne Boer

Achtergrond en doel Het RIEC Midden-Nederland (www.riec.nl) voert samen met partners het Regioprogramma 'Straatwaarde(n)' uit. Daarin staat het tegengaan van jonge aanwas in de drugs(cocaïne)handel centraal (Actieplan 'Wie praat die gaat', 2019). Jongeren die kwetsbaar zijn voor de verleidingen van 'het snelle geld' zijn in dat licht als 'jonge aanwas' op te vatten waarvan nog niet altijd helder is wat hun kenmerken zijn. Ook de lokale uitingsvormen, kenmerken van negatieve rolmodellen en sociale dynamieken zijn nog niet eerder systematisch onderzocht in Nederland. Vanuit 'Straatwaarde(n)' voeren we in meerdere gemeenten in de regio doorlopend verkennend fenomeenonderzoek uit. De centrale onderzoeksvraag luidt: welke handelingsrichtingen vloeien voort uit inzichten inzake uitingsvormen van (hard)drugscriminaliteit (met name cocaïne), kenmerken van jonge aanwas, negatieve rolmodellen en sociale dynamieken?

Methode Het onderzoek richt zich met name op het ophalen en analyseren van straatinformatie over drugsproblematiek op lokaal (gemeentelijk) niveau. We voeren (groeps) interviews met lokale professionals zoals wijkagenten, gemeenteambtenaren, zorgprofessionals en jongerenwerkers die kennis en ervaring hebben met de doelgroep zelf. De kwalitatieve data worden aangevuld met (achtergrond) literatuur, relevante (lokale) documentatie, een mediascan en (lokale) cijfers met betrekking tot jonge aanwas in de drugs (cocaïne) handel.

Resultaten en conclusie Op basis van interviews met in totaal 213 lokale professionals in 11 verschillende gemeenten presenteren we de opgedane inzichten (tot nu toe). Daarbij gaan we onder andere in op de manier waarop jongeren in de drugscriminaliteit belanden, verhoudingen tussen jonge aanwas en negatieve rolmodellen en de invloed van gezins- en wijkfactoren op dit proces. Ook gaan we in op de uitdagingen die gemeenten hebben ten aanzien van deze problematiek en welke handreikingen Straatwaarde(n) daarin doet.

Jonge aanwas in de drugscriminaliteit

Valérie Peeck, Zora Witteveen, Elga Sikkens-Dokter

Achtergrond en doel In de media verschenen de afgelopen tijd zorgelijke berichten dat jongeren, soms zelfs kinderen nog, door criminele netwerken geronseld worden voor de drugshandel. Onderzoek naar drugscriminaliteit richt zich vaak op (jong)volwassenen. Er is nog maar weinig bekend over hoe jongere kinderen (van 9 tot ca 16 jaar) in de drugsgerelateerde criminaliteit terecht komen.

Methode: data en analyse In dit kwalitatieve onderzoek is gesproken met een groot aantal professionals die veel met jongeren te maken hebben. De onderzoeksvraag luidde: Hoe komen kinderen en jongeren terecht in drugsgerelateerde criminaliteit? En hoe kunnen deze inzichten bijdragen aan het voorkómen van jonge aanwas? Middels semi-gestructureerde interviews is informatie verzameld bij o.a. jeugdagenten, beleidsmedewerkers, straatcoaches, jongerenwerkers en jeugdhulpverlening. Daarnaast zijn 16 casussen geanalyseerd op basis van politie informatie. De informatie werd verzameld in de politie eenheid Amsterdam en de politie eenheid Midden Nederland. Het onderzoek richtte zich op kinderen en jongeren van 9 tot ca 16 jaar. Naast het proces hoe ze in de drugscriminaliteit betrokken raakten, is ook gekeken naar risicofactoren, motieven en signalen die zouden kunnen duiden op betrokkenheid bij drugscriminaliteit. Tenslotte is gesproken over mogelijke manieren om jonge aanwas te voorkomen.

Resultaten en conclusie Er worden grofweg vijf manieren onderscheiden waarop kinderen/ jongeren bij drugscriminaliteit betrokken kunnen raken: via het eigen netwerk, via familie, onder bedreiging, op eigen initiatief of benaderd door een onbekend persoon. In principe kunnen kinderen met allerlei soorten achtergronden en kenmerken in de drugscriminaliteit terecht komen. Bepaalde risicofactoren zoals een moeilijke thuissituatie, een crimineel familielid, drugsgebruik of lichtverstandelijke beperking kan jongeren echter wel extra kwetsbaar maken. Daarnaast zijn er door professionals een aantal signalen aangegeven die zouden kunnen duiden op betrokkenheid bij drugscriminaliteit.

Toepassing van een integraal personennetwerk – jeugdcriminaliteit in Den Haag Zuidwest

Hanneke Posthumus

Achtergrond en doel De ambitie van de Regio Deal Den Haag Zuidwest is om de sociaaleconomische positie en leefbaarheid van Den Haag Zuidwest op te sturen in de richting van het gemiddelde van Den Haag. Één van de meest prangende problemen is de jeugdcriminaliteit. Om dit probleem beter te begrijpen en aan te pakken, geeft het CBS in dit onderzoek antwoord op de vraag in hoeverre jongeren uit Den Haag Zuidwest worden blootgesteld aan verdachten van high impact crimes.

Methode: data en analyses Het CBS heeft een wereldwijd unieke methode ontwikkeld om sociale netwerken in kaart te brengen. Op basis van integrale registerdata vanuit het Stelsel van Sociaal-Statistische Bestanden zijn de potentiële contacten van alle Nederlanders binnen vijf typen netwerken afgeleid (huisgenoten, familie, burens, klasgenoten, collega's). Hiermee is voor jongeren uit Zuidwest onderzocht hoe vaak zij worden blootgesteld aan criminaliteit, en of deze blootstelling sterker aanwezig is in het ene netwerk dan in het andere.

Resultaten en conclusie Uit het onderzoek blijkt dat met name de wat oudere jongeren (vanaf 17 jaar) uit Zuidwest vaker worden blootgesteld aan verdachten van een high impact crime dan jongeren uit stadsdeel Centrum en uit de rest van Den Haag. Vooral bij hun thuis, in de familie en in de klas komen zij in aanraking met verdachten. Daarnaast illustreert het onderzoek de toepassingsmogelijkheden van het integrale netwerkbestand: het stelt onderzoekers in staat om zonder aanvullende dataverzameling voor grotere groepen personen, meerdere typen netwerken te onderzoeken.

Tijdschrift voor Criminologie

Al 60 jaar hét wetenschappelijke tijdschrift over criminologie!

Alle tijdschriften van Boom criminologie toegankelijk via
www.tijdschriften.boomcriminologie.nl

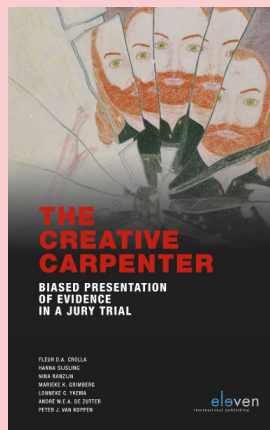
- ✓ archief volledig doorzoekbaar;
- ✓ blijf op de hoogte met de gratis e-mailattendering;
- ✓ sinds 2018 altijd één artikel per aflevering open access beschikbaar.

U kunt een abonnement nemen op één of meer tijdschriften, maar ook op de gehele portal (all-in). Interesse in een all-in abonnement of een proefperiode? Neem dan contact op met onze salesafdeling via sales@boomdenhaag.nl of bel met 070-330 70 33.

Ook losse
artikelen
verkrijgbaar!

Boomcriminologie

Onderzoeken naar mogelijke rechtelijke dwalingen

info@boomcriminologie.nl | www.boomcriminologie.nl

- Wetenschappelijke boekenreeks
- Multidisciplinaire publicaties over criminologie en veiligheid
- Kwaliteitswaarborging door double blind peerreview-procedure
- Platform voor jonge onderzoekers en experts

*De ontwikkeling van de
private bewakingssector in
België (1907-1990)*
Pieter Leloup

*Detentiebeleving van
geïnterneerde vrouwen*
Anouk Mertens

De grens voorbij
Charlotte Colman (red.), Freja De
Middelée, Antoine Spapens, Stephan
Van Nimwegen, Rik Ceulen, Sabine
Gerbrands, Letizia Paoli, Elke Roevens

De juiste bronnen voor kennis over criminaliteit en veiligheid

Op 1 september 2015 introduceerde Boom uitgevers Den Haag een nieuw en fris merk: Boom criminologie. Dit merk is een voortzetting van het criminologiefonds dat voorheen onder de naam Boom Lemma verscheen.

Als toonaangevende wetenschappelijke uitgever helpen wij complexe maatschappelijk vraagstukken onder de aandacht te brengen van academici, beleidsmakers en andere publieke professionals.

We werken hiervoor samen met vooraanstaande wetenschappers en professionals uit de praktijk, maar ook prominente verenigingen zoals de Nederlandse Vereniging voor Criminologie. Dankzij hen zijn wij in staat om met onze publicaties de ontwikkelingen in het maatschappelijk debat over deze vraagstukken nauwlettend te volgen en te stimuleren.

Boomcriminologie

Postbus 85576 | 2508 CG Den Haag

070 330 70 33

info@boomcriminologie.nl

Boomcriminologie